

BA

B.R.V.
1357

C
D

3732

H. Hugo

1897

BIBLIOTECA
Centrală a „Astrei”
SIBIU
✻
Inv. 203

207/893

Р Е С П У Б Л И К А

Д Е С Т Р Ъ Р Ъ Т О Я Р Е

А А

Къртиркъ, чѣ ꙗ Хале ꙗ Инѡл 1823 сѡе тѣтѡла:
Erweis, daß die Walachen nicht römischer Abkunft sind.
(адекъ арзтаре, към къ Ромзній нѡ сѡнт вицъ
де Романѣ) де К. Консілар де *** фъкѡтѡ.

ꙗ карѣ се аѡаѡсѡ Арзтарѣ къ Скрѣпторѣ верѡд-
ничѣ де креѡинцѡ ꙗтѡритѡ: към къ Ромзній
сѡнт аѡевзрацѣ Стрѡнепоцѣ ꙗ Романилор.

ꙗтѡ ꙗтѣнесче цесѡтѡ, ꙗрѡкъ ꙗкѡма ꙗ линѡа
Дако-Романѣскѡх прѡлѡарѡх, ꙗтѡт де ꙗнѡ
ꙗш ꙗѡтор

ДАМЯСКИН Ѧ. БОЖЖНКЪ

ꙗ ꙗналѡа Таѡлѡ Кр. ꙗ Унгарѣѣ Жѡрат Нотарош.

Чваніе 1874

А А Б У Д Я

ꙗ Крѡіаска Тѡпографіѣ ꙗ Унѣверсітатѣѣ Унѡѡресчѣ
ѡин Пѡста. 1828.

Съдѡн 20.8.1874

B. R. V.

1357

Vis Consilii expers mole ruit sua.

Horatius.

Тот лѣкрьл фзрз сокотинцз, де сине сингѣр се
сѣрѣпз.

Хораціѣ.

Въ Кнѣзѣхъ

П Р Ё Ф А Ц І Ё.

Прекъм аре тоатъ фзптѸра ресзритѸла ши исво-
рѸла, дин каре саѸ лфинцат; аша аре тоатъ
ГѸнта рздзчина ши трѸпина са, дин каре шѸѸ
лѸат ексистенціа ши лчепѸтѸла. Унеле ГѸнте
сжнт де Кепетеніе, алтеле Пзртинито а-
ре. ГѸнта де кзпетеніе есте ачѸа, динтрѸ ка-
рѸ дескалекз алте попоарз, ка кѸм се лтинд
рздзчиниле дин трѸнкюл арбореалѸи май л мѸла-
те латѸрї: дин каре рздзчинї де ши лпѸїазѸ
ун арборе тинерел лтрѸна дістанціе атжта де де-
парте, кжт кѸ греѸ се дескилинеѸе, де ундеши
траѸе ачеста лчепѸтѸла сѸѸ: тотѸши дѸпз че
се кѸрѸцѸ мѸшкюл, ши се десѸлѸѸїе пѸмжн-
тѸла де пе лжнѸ рздзчинеле лѸї, се вѸдеѸе,
кѸм кѸ ѸсворѸла, дин каре шѸѸ лѸат чест тинзр
лчепѸтѸла, есте трѸнкюл арбореалѸи челѸи марѸ
дин ачѸ дістанціе. ГѸнтеле партикѸларе, саѸ

ДЕВЪТЪТОАРЕ СЖНТ АЧЕЛЕ, КАРЕ ОЕ ДЕДЪК ДИИ ЧЕЛЕ
ДЕ КЪПЕТЕНІЕ, П. Є. РОМАНІЙ ЄРАЪ ГІНТЪ ДЕ КЪПЕ-
ТЕНІЕ; ДИИ РОМАНИ ДЕСКЪЛЕКАРЪ; РОМЪНІЙ, ІТА-
ЛІАНІЙ, СПАНІОЛІЙ, ЧѢ МАЙ МАРЕ ПАРТЕ А ФРЪЖИ-
ЧИЛОР, ФЕВАЛІЙ ДИИ АНГЛІА Ш. А.; АЧЕСТЕ НАЦІО-
НЕ СЖНТ ТОАТЕ, СПИЦЕЛЕ ГІНТЕЙ РОМАНЕ. ПРЕКЪМ
ГІНТЕЛЕ ДЕ КЪПЕТЕНІЕ, АША ШИ ЧЕЛЕ ПЪРТИНИТОА-
РЕ САЪ ДЕВЪТЪТОАРЕ АЪ ІСТОРІА СА, ДЕ СКРІПТОРІЙ
ДОМЕСТИЧІЙ, ШИ СТЪЗИНИ СКАРИСЪ, КАРѢ АДЕВЕРѢ-
ЗЪ РЕСЪРИТЪЛ ШИ СТЪЗМЪТЪРИЛЕ ЛОР: АСЪ А У-
НОРА ІСТОРІЕ Є МАЙ ВЕДЕРОАСЪ, ФІИИД ДЕ МАЙ
МЪЛЦИ СКАРИПТОРІЙ СТЪЗКАРАТЪ, ШИ МАЙ ДЕ АДЕ-
СЕ ОРИ А КЪМПИНА АДЕВЪРЪЛЪИ МЪСЪРАТЪ; ІАРЪ
А АЛТОРА МАЙ АТЪНЕКАТЪ, ПЕНТРЪ КЪ ДИИ НЕ-
ГРИЖИРѢ СКАРИПТОРИЛОР, НЪ САЪ ЧЕРКАТ АТРЪ АДЕ-
ВЪР. КАРѢ ЄСТЕ ІСТОРІА ЛАТЕЙ НАЦІЕ РОМЪНЕЦИЙ
ДЕ АСТЪЗИ, АЗМЪРИТ ПОАТЕ ТОТ ЧЕТИТОРИОЛ КЪ-
НОАСЧЕ, ПРЕКЪМ ДИИ ІСТОРІА ЛЪИ ПЕТРЪ МАІОР
ДЕСПРЕ АЧЕПЪТЪЛ РОМЪНИЛОР А ДАКІА. (КАРѢ
Є КЪ НЕ АФРЪЖИЦИ А КРЕДИНЦЪ СКАРИПТОРІЙ РЪЖИ-
МАТЪ) АША ШИ ДИИТРЪ АЛТЕ ІСТОРІЙ, КАРЕ ЛИМ-
ПЕДЕ АРАТЪ, КЪМ КЪ РОМЪНІЙ СЖНТ РЕСЪРИЦИЙ
ДИИ КОЛОНИЛЕ РОМАНЕ, ЧЕЛЕ ДЕ ТРАІАН А ДАКІА
АДЪСЕ, ШИ МЪРТЪРИСЕСК ТОАТЕ СТЪЗМЪТЪРИЛЕ, КАРЕ
САЪ АТЪМПАЛТ РОМЪНИЛОР.

ДѸПЗ ЧЕ СКЗПЗТАРЗ ПРОВІНЦІИЛЕ, А КАРЕ СЕ
 АШЕЗАСЕ КОЛОНІИЛЕ ЛВІ ТРАІАН, ДЕ КЗТРЗ АПЗ-
 РЗЦІА РОМАНИЛОР, АСВПРИНДХСЕ РОМЗНІЙ ЧЕЙ А
 ДАКІА РЕМАШІЙ, ПРЕКВМ ШИ ЧЕЙ ДИН ДАКІА ДВ-
 РЕАІАНЗ, ДЕ ПОПОАРЗЛЕ СТРЕИНЕ, КАРЕ ВЕНИРЗ ПРЕ-
 СТЕ ДЖНШІЙ, ШИ ФІИНА МАЙ ТОТ КВ АПЗРАРЪ ВІЕ-
 ЦІЙ САЛЕ ДЕПРИНШІЙ, ПВЦИН ГРИЖИРЗ ДЕ АШІЙ
 СКРІА ДЕ ДВПЗ АКВНЦЮРЗРІ, САВ ДЕ АШІЙ ПЗСТРА
 ІСТОРІА СА. НЕМВРИЛЕ СКЛЗВЕЩІЙ, КАРЕ КЗТРЗ
 КАПЕТВА СВТЕЙ А Б. ЛЕВЛЗИРЗ А ЦЕРИЛЕ АЧЕСТЕ,
 ДЪДЕРЗ РОМЗНИЛОР НОМЕ ВЛАХ, КВ КАРЕ НОМЕ
 (ДВПЗ МЗРТЗРИСЪЛА ЛВІ ДВЧІХС, ШИ АЛТОР
 МВЛЦІЙ СКРІПТОРІ) САВ ФОСТ АДАТИНАТ СКЛАВІЙ,
 ШИ СЕ АДАТИНЗ ШИ ПЗНЗ АСТЗЗІ, А НВМИ ПРЕ
 ТОАТЕ ГІНТЕЛЕ ЛАТІНЕ.

НОМЕЛЕ АЧЕСТВ ВЛАХ СЕ ЛЗЦІЙ А ТОАТЕ ЛА-
 ТВРИЛЕ ДИН ГВРА СКЛАВИЛОР АТРВ АТЖТА, КЖТ
 АЧЕПВРЗ УНІЙ СКРІПТОРІ ГРЕЧЕЩІЙ, СЛОВЕНЕЩІЙ,
 Ш. А. (КАРІЙ УРМАВ АЧЕСТОРА) А НВМИ ПРЕ РО-
 МЗНІЙ ВЛАХІЙ, КЖНД СКРІА ОРЕ ЧЕ ДЕСПРЕ ДЖНШІЙ;
 ДЕ ШИ ПРЪ ЛВМИНАТ СЧІАВ, КВ РОМЗНІЙ НИЧІЙ
 КЖНД А ЛИНБА СА, ЧИ А ЛИНКІЙ СТРЕИНЕ СЕ КІЕМАВ
 ВЛАХІЙ. НОМЕЛЕ ВЛАХ, ЧЕЛ РОМЗНИЛОР ПРИН
 СКЛАВІЙ АЛИПИТ, ДЪДЕ ПОВАЦЗ УНОРА СКРІПТОРІ
 (КАРІЙ А ДЕПЗРТАЦІЙ ФІИНА, НВ КВНОСЧІАВ ГІНТА
 ромз-

ромзніскз, ничй четкѣ Історіле, ши стрзмѣ-
 тзрле Попоарзлор) де а зиче: кз Ромзній ар
 фи вицз де Склави. Чи ачестй Скрїпторй май
 мзлци Склави, ши аша атересаци фїнд, аз-
 крѣзз дин пофта де аши лзци нѣмзл сзѣ прин
 трацѣрѣ Ромзнилор кзтрз сине; пентрѣ ачеїа,
 кѣ атжта май пѣцинз крединцз а ли се да
 се кзвине, фїнд кз нѣ аз алтз проптз, кѣ
 карѣ шѣр атзрї кзцетзл сзѣ, де кжт сингѣр
 номеле Влах, дин каре се остенеск а арзтѣ, кѣ
 сжнцеле Ромзнилор ар фи Словенеск. Ялций Скрїп-
 торй сжнт де ачеїй, карїй четинд врео скарте-
 тз оре кѣм скрисз, ши не черкжнд адевзрзл
 азкзлзї кѣ де амзрѣнтзл, скрїе ши джншїй
 ка ши ачеїй, азкжндѣсе а рзтзчире прин тржн-
 шїй. Сжнт ши де аша пласз Скрїпторй, карїй
 пизмвїнд мзрїтзл сжнце ши номеле Ромзни-
 лор, нѣ нѣмай минцеск вица ачестора, зїкжнд,
 кз нѣ се траце дела векїй Романї; чи акз де-
 фзїмзрї, урцїсїрї, клеветїрї, ши алте бат-
 жокѣрї бѣкнеск асѣпра Ромзнилор, кѣ ачѣ ви-
 клѣнз пропѣнере, ка сз ашеле пре унїй ка а-
 чеїй четїторй, чеї че кред унор ка ачесте Скор-
 нїтѣрї не кзносжнд дин темей Історїа Націо-
 нзлзї ромзнеск. Де асеменѣ пласз есте ши

Кзрти-

Къртиториюл де Ромъний Консїліариюл де *** , кареле типзринд а анъл 1823. а Хале о къртичичкз сѣб Янонїмо, (фърз нѣмеле Явторѣлѣи) сѣб ларвз, кз врѣ сз арзте, кѣм кз Ромъний сжнт вицз Склзвѣскз, орий че пѣтѣ скорнї асѣпра Ромънилор, кѣ каре се сокотѣ а фи а старе де ай дефзїма, нимик наѣ крѣцат, афлжндѣши тоатз десфзтарѣ са а урцисирї, ши дефзїмзрї де Гїнта Ромънѣскз.

Кїемарѣ ши порнириле, каре саѣ десвзлит а мине де а лѣкра пентрѣ фолосѣл Націонѣлѣи ромънѣск, не лчетат мз лѣолдѣск, а нѣ крѣца сѣдоарѣ орий а че фаптз, дин карѣ ар потѣ Націоналїстїи сз кѣлѣгз фрѣктѣрї нѣтрѣце. Дрепт ачѣл дѣпз че скѣтѣрай пѣлѣерѣ Сколастик де пе умер, токма кжнд лѣкрам ла о карте Ромънилор де бѣн фолос (пре карѣ кѣ а жѣторїюл челѣи де сѣс фѣрз лтѣрзїере а о да ла лѣминз дорѣск) амї кзѣѣ а минте май сѣс нѣмїта Къртире дин Хале, чѣ спре дефзїмарѣ Ромънилор цесѣтз; ла карѣ де ши ал патрзлѣ ан трѣчѣ, де кжнд вѣзѣсе лѣмина, тотѣши нїма нѣши дѣде остѣнѣлз де а ресѣфлао. Жѣде кжнд дарз ѣѣ урмзрїле, каре пот сз се наскз дин рѣбдѣтоарѣ а Ромънилор тѣчере, пѣсѣи картѣ.

картѣ чѣ маи сѣс асчїинцатѣ ла о парте, ши
 фзрѣ атзрзїере апѣкжндѣмѣ де респндерѣ,
 прин картѣ се рестоарнѣ бжрфелеле, сѣчиле ар-
 гѣменте ши некѣвинчодселе батжокѣри а кзрти-
 торюлѣи дин Хале, алкзтѣїи атѣїа орѣ ачѣ
 Респндере а линѣ латїнѣ, пентрѣ ка сѣ о а-
 целѣгѣ ши сѣ о жѣдече ши лѣвѣцацїї а тѣтѣ-
 рор Нацїилор стрзине, кзрора сжнт кѣноскѣте
 век миле ши скимѣзрїле тимпѣрилор, кѣце-
 тжнд, кѣ де вом авѣ Секзрїтатѣ сав скѣтирѣ
 дин афарѣ, лесне вом пѣстрѣ челе дин лѣвнтрѣ
 ши мїжлокѣл нострѣ. Іарѣ адоѣ оарѣ атор-
 кжндѣо пе ромзнїе, о астерн юбиторюлѣи де
 четїре Нацїоналїст а анте, ка четїндѣо, сѣ
 ацелѣгѣ: кѣм се кѣвїне а респнде дефѣїмѣзто-
 рїлор де Нацїе, сѣ кѣноаскѣ дефѣїмѣзрїле уно-
 ра ши алтора, прѣкѣм ши мїнчїонїле лор, ка-
 ре ле скорнеск асѣпра ромзнїлор, маї апрїат
 сѣ ле причѣпѣ, ка нѣ кѣмба сѣ се амѣцѣскѣ
 де а кредѣ лшзлѣчїонїлор лор; маї взртос пен-
 трѣ ачїї четїторї грѣск ачесте, карїї нѣмаї
 линѣ ромзнѣскѣ счїїнд, нѣ пот четї Історїї
 ши а линѣї стрзине скрїсе, дин карѣ ар лѣвѣ-
 ца: че се кѣвїне а кредѣ ши че нѣ?

Примеце дарз юбите Четиторію ромзнеск а-
 чест Опз, ка лтжюл фрзкт ал мез, пре каре
 ал даз Націонзлвй мез спре гзстаре, кз взкз-
 рїе! Четецел кз жздекаре пзтрзнгзтоаре, ши
 нз негрїжї нимик, че нз вей пзтѣ кз о кли-
 пїтз лцелѣце, чи лвзртеце фоїле ачеле май
 адесе Орі прин мжнї, ши фї кз тотзл акре-
 дїнцат, кз ле вей причепе. Лцелегжнд ачастз
 кзртичикз дїн рздзчинз, спзне ши алтзїа,
 л каре лкз нз саз десвзлит пофта де ашї а-
 гонїсї, ши а четї кзрцї л лїнба ромзнѣскз
 типзрїте, ка сз счїе ши єл, дїн че сзмжїцз
 єсте ресзрїт; їарз де вей афлã Оре че л картѣ
 ачаста, каре цї сар пзрѣ кан аспре, нз жзде-
 кã, кз доарз пофта мѣ є де а урцїсї ши а
 дефзїмã пре чїнева, чи сз счї, кз цесетзра
 Кзртирїї дїн Хале, маз лпїне спре унїле
 ка ачеле.

Май пре урмз рогзндзте, ка, де вей а-
 флã врео пзрѣре де лдоїалз л частз кзртичикз,
 саз де ай а мжнз нескарї Яргзменте де Орі
 карїї Скрїпторї береднїчї де кредїнцз лсемна-
 те, каре ар фї спре скопзл апзрзрїї Націей
 Романешї, сз те бїне лвоешї кз врезна Окастє
 деспре ачесте амз лсчїнцã; ши аша ла ачаста,

чѣ май фербинте мѣлцзмитз, іарз ла чѣ дин
тжю май ведероасз лѣминз, спре респндирѣ
лдоелій ацй дѣ, мз бою сзргвй. Акз Те акре-
динцез, кѣм кз чѣ май маре бѣквріе ши
мжнгзїере ва симцй инима мѣ, де вей четй
а часттз кзртичикз кѣ бѣнз лѣаре а минте, ши
те вей лтзрй а фи статорник л Націоналита-
те, ничй те вей сѣбпѣне лшелзчюній ачелора,
карій се сжргвек сз те амзцѣскз зикжд: кз
ещй вицз де Склавй; де вей лплинй кѣ врене
кѣратз тоате, челе спре Чинста та, ши бѣнзла
де комѣн а Націей Ромзнещй кѣвинчоасе, мз
вей авѣ тот дѣвна спре фолосѣл тзѣ не осте-
нит лѣкрзторю, ши де бине бойторю.

Авторъ.

Бередикиѣла де аѣѣчере а минтѣ Петръ Маіор де
 Дичо Сент Мартон, фостѣла Оаре кѣндѣва Прото-
 Пресвѣтер, ши ла аналѣла Консіліѣм Докѣмтени-
 ціал Унгѣреск, Крѣск а Кѣрцилор Ревисор (де на-
 ціѣ Дако Роман дин Трансілѣваніа нѣскѣт); фі-
 инѣла кѣ маре ацелепчюне де діръѣпта Натѣрѣ афрѣм-
 сецѣт, кѣ марі ши лѣте кѣносчинѣце Історіѣщій,
 маі вѣртос дин дѣторіѣй, че се афлѣла а невѣтѣ-
 мѣта пѣнѣ асѣзѣй дин Рома Бікліодѣекѣ свѣте,
 тарѣ авѣцит, де орѣла че вѣзѣскѣдерѣк ши а-
 тѣнерѣкѣла, чеа че се акѣшѣнѣла Нѣкѣмѣлѣй Ромѣнеск
 дин синѣгѣрѣла липса Історіѣй пѣнѣтрѣ ачѣпѣтѣла Да-
 ко Романилор; тот тимпѣла, че аї ерѣла прин офі-
 ціѣмѣла сѣлѣ спре ресѣфларѣ рѣндѣбит, ши спре
 пѣтрѣчѣрѣ аѣгѣдѣбит, спре ун скоп новил, ши пре-
 кѣм Нѣкѣмѣлѣй Ромѣнеск, ашѣла ши тот Пѣкѣлікѣмѣлѣ-
 лѣй де вѣн фолос, аѣекѣла спре алѣкѣтѣвирѣк Істо-
 ріѣй дѣспре ачѣпѣтѣла Дако-Романилор, кѣ маре
 споріѣла лѣв аплѣкат, ши лѣв аѣтрѣвѣвинѣцѣт. Пре
 карѣк (Історіѣе) кѣ аѣѣторіѣла лѣв дѣмнѣзѣв, ши
 де а ѣа прѣк ѣжнтѣла Маіѣстѣте, чѣкіа че кѣ пѣрин-
 тѣскѣла арѣдѣрѣ пѣнѣтрѣла аѣнѣцѣарѣк Кѣлѣтѣріѣй а тѣтѣ-

рор кредимчишилар сей свпбши дин тоатз Инима
фзрз дескилинире лбкркзх, кб пбтерничй арипй
фйнда акоперит, іарз де мзрита Крзимк Унга-
рїей, карк пре тоцй адебзрацїй сей фїй кб враце
пзринтещїй лї лврзцишкзх, л чк май маре Па-
троцинитате фйнда примит, дбпз че о свпбсз
Крзещїй Ценсбрий, ка чернбтз ши стрзкбратз, о
ши арзтз ла лбминз л Янбл 1812. пбнхнд маре
Остенклас л грзирк адебзрблбї.

Дечї нбмай кят дескисз окїй зиса Історїе сз
вадз стрзлбчїтоареле де дбпз Хорисонт а зкбрз-
торкбї Гоаре разе, де одатз се ши скбларз
мблцїй, чи сзчї ши фзрз де мзббз кзртитори;
(прекбм ши асбпра алтор кзрцїй Історичешїй се нз-
скокореск асеменк мзббларе, май лесне фйндабле
оре че карте гата а критиза, адекз а жбдека че
є кїне ши че є рзб, де кят сингбрий а скрїа Оа-
ре чева кб темей) динтре карїй унїй де фацз,
алцїй де дос дефзїма пре ябторбл нбмитей І-
сторїй ромзнещїй; алцїй іарз л делбнгат урцїск
Історїа ачаста, май уна, май алта асбпра єї
мбрмзїна. Прекбм ам четит май де мблте Орї
л новкеле, дар ши л фоїле Патрїотичешїй, кбм
фзрз де сфїалз се кбрма тоатз Нацїа ромзїнскз
кб дефзїмзрї дин рєвтатк унор, ка ачелк и-
нимї вомбте. Я нбмит унбл динтрз ачестїй
аб фост Кзртиторкя дин Віена К. чел че, дбпз
че май де мблте Орї сперлїндабши коама, ши
аскбцїндабши колцїй асбпра Ромзїнлор (кбм се
веде дин Дїспбтацїїле дин Янбл 1814. сбк ті-
тбла: *Animadversiones in Recensionem Historiae
de origine Valachorum in Dacia*, дин Янбл 1815:
*Reflexiones in Responsum Domini Recensentis
Viennensis. etc.* Май пє урмз дин Янбл 1816:

Contemplatio Recensionis de origine Valachorum
 in Dacia: типърите; каре ши асгъзъи пентрѣ кеи-
 торюла де але четѣи а май мѣлте локѣри се гъдеск)
 дѣпъ че мѣлт непъчѣиа пре яѣторѣл зисей исторѣи,
 май пе урмъ де пѣтерѣ а трѣ сѣинце а възтосѣлѣи
 Маѣор ловит, къзѣ ка аркорѣл чел скѣрт ла рѣдъ-
 чини, де пѣтерѣ възнтѣлѣи маре де примъвѣра
 рѣстѣрнат; де унде ничѣ джисѣл, фѣинѣ кѣ то-
 тѣл а винс дѣспре дѣвѣрѣл че се кѣпринде а I-
 сторѣа фи ѣртатѣлѣи Маѣор, ничѣ алтѣл Ори чи-
 не, кѣтехъ чеба асѣпра дако романилор а скор-
 ни, кѣ атѣта май гѣцин а боаме дѣфѣймъри
 ши апрѣате де нѣм а пѣнгътоаре възтѣмъри, каре
 тот четиторюлѣи кѣ симцире сѣнхтоасъ, ши кѣ
 жѣдекатъ а трѣгъ, нѣ акъшѣнѣкъз алтѣ, де кѣт
 грѣцъ фѣоросъ.

Асѣ дѣпъ че рѣпъосъ яѣторѣл исторѣи дѣспре
 ачѣпѣтѣл ромънилор а дакиа, (чел че кѣртиторю-
 лѣи дин хале (*)) май пѣтерник де кѣт торгокан
 (Херѣлес) и се пѣрѣ, кѣ нѣ кѣтехъ пѣнъ виѣцѣи
 джисѣл ничѣ кѣт ѣ негрѣ сѣк унгѣе асѣпра ромъ-
 нилор а скрѣи) се рѣдикъ ла янѣл 1823. а хале
 ун ѣзрѣат фѣрѣ де нѣме де ***, дѣвѣнѣнѣ о кѣр-
 тичикъ а линѣа немѣцѣскъ, кѣ карѣ а тот модѣ
 сѣчинѣдѣсе, се скремѣ, (де ши фѣрѣ де темѣю) а
 дрѣта: кѣм кѣ дако романиѣи, нѣ сѣнт ѣтрѣне-
 поѣиѣ романилор, чи а славилор. фѣинѣ ачѣст
 кѣрѣат унѣл динтрѣ чѣи май мари осташѣи а нѣ-
 мѣлѣи ромънеск, пре кѣм прин мѣлте фапте мѣл-
 тор кѣносѣте, сѣѣ дрѣтат, нѣ се рѣшинѣ, а кѣ
 ↑

(*) Де кѣте ори ка кѣни а наннте кѣвѣнтѣл ачѣста:
 кѣртиторюла сѣв фѣлосѣфѣ дин хале, се ачѣлѣѣе
 Конѣилѣарѣ де *** каре кѣртѣи пре ромъниѣи.

↑ ↑тжїа фацз а кзртичикей салє, кѢ кѢвинтє
 фоартє вѣтѣмѣтоаре ши фѣрѣ дє рѣшинє а ур-
 цисї, ши а микшорѣ Націа романѣскѣ, чѣ дин
 сѣнцєлє стрѣлѣчитѣлѣй Ромѣл урѣтитѣ. Акѣ ка-
 сѣ се вѣдѣз а авѣ чеба пѣтере дє адеврѣ скронителє
 лѣй фавѣлє, (прин карє рѣкнїй венинѣл, чєл чє дє
 мѣлт фєрѣѣ ↑ рѣнѣзѣ лѣй, вѣзѣнѣ рєдикарѣ Ро-
 мѣнилор ↑ кѣлтѣрѣ) сє прєфѣкѣ, кѣм кѣ прин-
 картѣ са нѣ зичє алтѣ, дє кѣт адеврѣл дєспрє
 лчєпѣтѣл Романилор ↑ Дакїа; мѣкар кѣ ашѣй дє
 дєпартє адеврѣл дє скопѣл лѣй, ка ши черюл дє
 пѣмѣнт. Ашѣ сокотинѣ дѣнѣл, кѣ тоатѣ лѣ-
 мѣ сє ва мирѣ дє сѣинѣца ши кѣносчинцєлє лѣй
 чєлє Історїчєшїй, дѣдє тѣтѣрор лцєлєпцилор чє-
 титорї мижлочирє дє ал рѣдє, ши дє ал кѣрѣфї.

Мѣлт прєгѣнѣдинѣмѣ: Оаре рєспѣндєвоѣ ла
 Кзртирѣ ачѣстѣ дин Халє, ка ла ун Опѣ дє ни-
 мик, фѣрѣ дє пѣтере, фѣрѣ дє рѣнѣ скрис, ши
 фѣрѣ дє ничї О сѣстемѣ алкѣтѣбит, аѣ нѣ? ↑
 кїєїасѣм: ла уна картє ка ачѣїа, карѣ ничї лѣрѣ
 О вѣгарє дє сѣмѣ нѣ сє їа, ши ничї ун лѣкрѣ
 вєрєднїг дє адеврѣ нѣ кѣпринѣдє ↑ синє, а нѣ
 фи дє липсѣ оре чє а рєспѣндє; лсѣ дѣпѣ чє вѣ-
 зѣю, кѣм кѣ ла атѣтѣ фѣцѣрнїчїє, нє рѣшинє,
 ши фѣр дє симѣирє аѣ венит порнїрилє унор Оа-
 мєнї, Ромѣнилор дє рєѣ воїторї; ши лѣрѣ атѣ-
 та сѣѣ лрѣдѣчинѣт сѣмєцїа, ши Трѣфїа ↑ Ини-
 милє Інїмїчїлор дє Нѣмѣл ромѣнєск, кѣт кѣл-
 кѣнѣ тоатє лєрилє кѣносчинцєй сѣфлєтєшїй, їарѣ
 дѣторинѣца фирѣскѣ, карѣ фѣрѣ дєскилинїрє а
 чинстї ши а кѣї прє дє апроапєлє сєѣ дѣмѣнѣдѣ,
 фрѣнѣгѣнѣ, нѣ нѣмай кѣ нѣ сє рѣшинѣкѣзє, вѣ-
 зѣнѣ кѣ Ромѣнїй атѣтѣ Омєнїє симѣєск ши нѣ-
 трєск ↑ пєптѣрилє салє, кѣт фѣкѣнѣдѣсє кѣ ничї

А СѢМЪ НЪ БАГЪ УНИЛЕ КА АЧЕСТЕ ДЕ УРЪ АКЪШЪ-
 НЪТОАРЕ КЪРТИРЪ, НИМИК НЪ РЕСПОНДА, ЗИК НЪ НЪ-
 МАЙ КЪ НЪ СЕ РЪШИНЪЗЪ ДЕ НОВАЛА ТЪЧЕРЕ А РО-
 МЪНИЛОР, ЧИ ПЪРЖНДЪЛИСЪ, КЪМ КЪ РОМЪНИЙ НЪ
 СЖИТ А СТАРЕ ДЕ А РЕСПОНДЕ, КЪ КЪТ ДІТЕРАЦІЙ
 РОМЪНИЛОР МАЙ АДЖК ТАК, КЪ АТЪТА УРЪТОРІЙ
 ДЕ НЪМЪЛА РОМЪНЕСК МАЙ ТАРЕ ДЕФЪИМЪНДЪЛ,
 ДИН ТОАТЕ ПЪТЕРИЛЕ СЕ СИЛЕСК, А МИКШОРА ГІНТА
 РОМЪНЪ, ШИ А ВЪРСА МЪНІА ШИ СКЪРЕА ИНИМИЛОР
 САЛЕ СПРЕ АДЖСА, КА КЪНД АР ФИ НЕЩЕ БЪРФИТОРИ
 НЕ АВИНШИ: АДЪПЪ ЧЕ ЗИК, ВЪЗЪЮ УНИЛЕ КА АЧЕСТЪ,
 КЪЦЕТАЮ А ФИ АДАТОРАТ, КА УН МЪДЪЛАРЮ А АДЪ-
 ЧЕЙ НАЦІЙ РОМАНЕСЧІЙ, А АПЪРА НЪМЪЛА МЕЪ, ЧЕЛ ЧЕ
 НИМЪРЪИ НИЧІ О НЕДИРЕПТАТЕ НЪ ФАЧЕ, НИМЪРЪИ
 НИЧІ О АПЕДЕКАРЕ А АНЪЛАЦАРЪ КЪЛТЪРІЙ НЪ ПЪНЕ,
 ПРЕЪМ НИЧІ АТРАЛТЕЛЕ, ЧЕ СЕ АТИНГ ДЕ ФЕРИЧИРЪ
 КЪИБА; КА ПРЕ УН НЪМЪ ЗИК, ЧЕЛ ЧЕ ДЕ КЪРТИТОРЮЛ
 ДИН ХАЛЕ ФЪРЪ ДИРЕПТАТЕ СЕ ХЪЛЪЩЕ, КЪ КОН-
 СІЙНИЦЪ СЪФЛЕТЪСКЪЗ ДЕ УНИЛЕ ДЕФЪИМЪРІЙ, ШИ УР-
 ЦИСИРІЙ СКЪРВОАСЕ КА АЧЕСТЪ, АЛ АПЪРА, АДАТОРАТ
 А ФИ МЪ СОКОТІЮ. (*)

АЧЕНДЪЛА ДІСЕРТАЦІЕЙ ДИН ХАЛЕ АСЪПРА РОМЪ-
 НИЛОР СКРИСЪ, ЄТЕ АЧЕСТА: Verbreitet hat sich eine
 Sprache von europäischen Orient, nicht durch Macht,
 nicht durch Industrie, vielweniger durch die Kultur oder
 Gelehrsamkeit, sondern vielmehr bey Knechtschaft, Träg-
 heit, Unwissenheit, durch eine gewisse Schlaubeit der
 Menschen, welche die Sprache reden. АДЕКЪ: „GE LZ-
 „ЦИ

(*) СКОПЪЛ МЕЪ НЪ ФЪ А РЕСЪФЛА КЪРТИРЪ ЧЪ А ХАЛЕ
 ТИПЪРИТЪ, А ЛИНА НЕМЦАКЪЗ, ФІИНД КЪ САЪ АФЛАТ УН
 БЪРКАТ КЕРЕДНИГ ДЕ ЛАВЪЗ ШИ КЪН НАЦІОНАЛІЕТ, ЧЕЛ ЧЕ
 ФАВЕРЖНД ФІЛОСОФІЧАСКА (ДЕ АР ФИ АНІА) ДІСЕРТАЦІЕ
 ДИН ХАЛЕ КЪ КЕСТИТВА ОРФЕС, ПЪНЪ ЛА АТРЕНАЪ ЧЕРЮ КЪ
 АНЪЛАЦАО.

„ци О линез дин Европа де кзтрз ресхрит, нѳ
 „прин вре О пѳтѳре, ничи прин їндѳстріе, кѳ
 „атжта май пѳцин прин кѳлтѳрз, сѳѳ ѳвѳцѳ
 „тѳрз; чи май мѳлт прин сербитѳтѳ, лѳнѳѳ,
 „несѳїица, ши вїклешѳѳла оаменилор, челор че
 „ворекск линка ачѳста. А Унгарїа, ши Трансїл-
 „ванїа се зиче линка ачѳста рѳмѳнїѳскѳ, їарѳ О-
 „менїї чей че О ворекск, се нѳмекк рѳмѳнїї.“ ш. а.

Токма акѳ ѳмї венї ѳ минте зичерѳ де ко-
 мѳнї: „Чел че ѳчѳпе вре ун лѳкрѳ кѳ вѳнѳ лѳаре
 „аминте, ши кѳ жѳдекатѳ сѳнѳтоасѳ, май тот
 „ѳѳѳна вине ши есе ла капѳт; їарѳ чел че ѳчѳпе
 „лѳкрѳ реѳ, (ка вѳтѳла де а се урѳа пѳ мѳнте)
 „реѳ ши сѳѳршешѳ“ динтрѳ ачѳстѳ доѳѳ май
 вѳѳ Фїлосѳфѳла дин Хале ачѳст де пѳ урмѳ ал ѳ-
 крѳцишѳ, адекѳ: реѳ, ши фѳр де жѳдекаре аши
 ѳчѳпе лѳкрѳла сѳѳ. Фїнда, кѳ ашѳ е де греѳос,
 ши плин де дефѳїмѳрї (каре унѳї ом де оме-
 нїе, ши кѳ жѳдекатѳ ѳтрѳѳѳ а грѳї нѳ се кѳ-
 вине) ѳчѳпѳтѳла Дїсертаѳїї дин Хале, кѳт прѳ
 апрїат аратѳ, кѳм кѳ ѳѳкторѳла еї наѳ ѳвѳт а-
 деѳѳрѳла, деспре каре а кѳѳѳнтѳ се преѳаче, ѳна-
 интѳ Окилор сей, чи дин тоатѳ пѳтериле ка ун
 май маре Осташ (hostis) а ромѳнїлор, сѳѳ сѳ-
 пѳс а дефѳїмѳ, ши а урѳисї пре мареле нѳкѳѳ
 ромѳнїеск, чел де Патрїе вине мерит (акѳрѳла ме-
 рите аратѳ мѳлѳнїѳк Нокїлїлор дин Унгарїа, ши
 Трансїлванїа). Дрепт ачѳа де ши ѳѳѳм пѳтѳре
 адекѳ аргѳментѳрї, спре тот кѳѳѳнтѳла че се кѳ
 принде ла ѳчѳпѳтѳла Дїсертаѳїей дин Хале, пѳ
 ларѳ ши де аѳѳнс а респѳнде; тотѳшї, невѳ-
 зѳнѳѳмїсе ѳчѳпѳтѳла нѳмїтей Кѳртирї а фи вѳ-
 реѳнїг де О респѳндѳре де чинсте, ѳчѳѳнѳ май
 де пѳрте ал черне, ши ал скѳрмѳнѳ, кѳтрѳ т

юбиторюла де адевзр, іарз де патимїи ши де рх-
 тачитоаре преждекаре ліберѣла четиторю, кѣ у-
 милиницз стриг, аѣѣкжнѣѣ аминте: ка жѣде-
 кжнѣ кѣ анрептате ѣчепѣтѣл кзртирей, дин хале,
 дин консїинца сѣфлетѣлѣи сз делиберезе (ѣ-
 кее) че се кѣвине ѣѣпз зичерѣ фїрїи де спре ѣ-
 трѣга ачѣ карте а жѣдека? преждече ши каѣз
 ла ѣчепѣт, орі поатесе прин сервитѣте, прин
 лѣне, прин несїинце, саѣ прин виклешѣг (пре-
 кѣм зиче кзртиторюла дин хале) вре о гїнтз,
 саѣ линѣз лзци, аѣ нѣ? кѣвжнтѣл ачеста: саѣ
 лзцит линѣа ромз нѣскз, ачесте доаз ѣ-
 целесѣри аре, адекз: аѣ саѣ лзцит линѣа ромз-
 нѣскз трежнѣа дела романї ла алте, нѣмѣри,
 каре, ѣѣпз че ѣвзцарз линѣа романз се фѣкѣрз
 романї; аѣ саѣ лзцит ѣтрѣ атжта, ѣ кжт аѣ
 крекѣт нѣмзрѣл нѣмѣлѣи ромзнеск; адекз алци
 стрзинї наѣ ѣвзцат линѣа ромз нѣскз, чи фїинѣ
 кз саѣ лзцит нѣмѣл ромзнеск май ѣ мѣлте пзрци
 де пзмжнт, тот ѣѣѣна нестржмѣтатз цинжнѣѣшї
 линѣа са, орі унде венї, тот ромзнесче аѣ вор-
 вит. де ѣцелѣѣе фїлософѣла дин хале зичерѣ чѣ
 дин тжю; адекз, кѣм кз ар фи трежѣт линѣа ро-
 мз нѣскз ла алте гїнте, каре, ѣѣпз че ар фи
 ѣвзцато, сар фи префѣкѣт ѣ ромзнї; кѣ адевз-
 рат уна ка ачеста нѣ се поате фаче прин серви-
 тѣте, ничї прин ленѣвире, ничї прин несїинце,
 саѣ виклешѣг. нѣ прин сервитѣте: фїинѣ
 кжт омѣла дела натѣрз ашай ѣтокмит, ка кѣ
 чей че сжнт ѣ сервитѣте, сокотици фїинѣ ка унїи
 оамени де ничї о трѣптз, се рѣшинѣзз ши де
 а корей кѣ джншїи; дар ничї окасїе наѣ де а
 ѣтеза оре чеба мижлочире а ѣтрекѣинца спре а-
 ѣчепѣт Домниторилор сей ла ачїа, ка сз ѣбеце
 линѣа

линба свѣпѣшилор сей. Яшà дарз, ка сз лѣце
 О Гінтз саѣ вечинз, саѣ лпреѣнз кѣ алта лѣкѣи-
 тоарѣ линба алтіа, дѣ липсз а фи се вѣде, ка
 линба ачаста сз се ворѣѣскз лтре ашà омені,
 чей че, саѣ сѣнт л май маре флорѣ дѣ кѣт ачѣій,
 каріій май тѣрзѣ О лѣацз, саѣ лѣзій л бзрѣварз
 старѣ, саѣ дѣ ши чеѣа май жос дѣ кѣт а ачелора,
 тотѣшій дѣ чинсте, дѣлче дѣ а О боркѣ, ши фо-
 лоситодарѣ; дѣ унде урмѣкзз, кѣм кѣ, дѣ аѣ тре-
 кѣт линба ромзніѣскз л гѣра алтор Гінте стрзине,
 нѣ аѣ трекѣт прии склзкіѣ (прекѣм лѣзпѣзіатѣл
 філософ дин Хале висѣкзз), чи аѣ трекѣт фіиндѣ
 Ромзній саѣ л май маре флорѣ дѣ кѣт ачѣле гін-
 те, че аѣ лѣрзцишат линба ромзніѣскз, саѣ асе-
 менѣ кѣ дѣншіій. Нѣ прии дѣнѣѣвирѣ: Очим дин
 алта Бксперіѣнціѣ, кѣм кѣ ничій О линѣз, ничій
 лтрѣз ай сей фіій фѣрз дѣ Індѣстріѣ (сзргѣинцз)
 нѣ се лѣцеѣе, дѣкѣм лтре алт нѣкм дѣ стрзинз
 линѣз: аѣ доарз нѣ ведем, кѣм кѣ мѣлцѣй мѣ-
 дѣларій а уней націій, карѣк спре кѣлѣтивирѣ лин-
 кей салѣ ничій О остѣнѣлз нѣ пѣне, перзжнѣдѣсе
 динтрѣз ай сей, трѣче ла ачкіа націѣ, карѣк кѣ
 марѣ сѣргѣинцз лѣкрѣнд, фѣрз остѣнѣлз се си-
 лѣѣе: нѣ нѣмай линба са лтре синѣ а О цинѣ,
 чи ши спре омені дѣ алтз Гінтз а О лтиндѣ,
 пре каріій лѣдѣлчиндѣшій кѣ линба са, лій траѣѣ
 кѣтрѣз синѣ, ши аша мѣдѣларій націій салѣ лій
 фачѣ. Дарз ши сингѣрз фирѣ, чкіа че пре тот
 омѣл лл лѣѣмнз спре ашà пашѣрій, карѣ лій
 сѣнт спре феричирѣ, аѣдѣче кѣ синѣ, ка дѣ се пѣрзѣсе-
 ѣе Оарѣ чинѣ дѣ нѣкмѣл ши линба са, сз адоп-
 тѣѣзе саѣ сз лѣрзцишѣѣзе ашà линѣз, карѣк прии
 марѣ Індѣстріѣ дин прѣѣнз кѣ Гінта карѣк О бор-
 ѣѣѣе, саѣ аѣдѣс л флорѣ, цѣѣетѣра сѣі ѣ дѣлче
 дѣ

Де а О грзи, ши карѣ є мѣлт фолоситоаре ши мѣнгхитоаре: Де унде урмѣхъ, кѣм кѣ линга ромѣнѣскѣ де сѣл лѣцит спре алте Гѣнте, нѣ прин лѣне (прекѣм ар вѣк Кѣртиторюл де Ромѣнѣ) чи прин маре Індѣстріе уна ка ачѣѣа сѣл фѣкѣт. Кѣ ведем ѣ тоате зиле, п. є. ѣ трѣн сѣт, унде сѣнт Ромѣнѣ аместекацѣ кѣ Глави (Ѣжрѣѣ) кѣтѣ сѣргѣинцѣ тревѣе сѣ пѣнѣ Ѣжрѣѣѣ, пѣнѣ фак пре вѣре ун Ромѣнѣ сѣ лѣвѣе линга сѣрѣѣскѣ, аде-кѣ: ѣтродѣк скоале ши лѣвѣцѣтѣрѣѣ сѣрѣесчѣ, дела каре тинеримѣ се силѣѣе; де а лѣвѣѣ сѣрѣесче ашѣ, кѣт май хѣвѣйтѣндѣсе де дѣлчѣ ши мѣрита линга сѣ чѣ стрѣмошаскѣ, лѣвѣцѣ О линѣ стрѣинѣ, ши пѣнтрѣ линга сѣ, чѣ де мамѣ де Роман нѣскѣтѣ ши крѣскѣтѣ, кѣ тотѣл нелобитѣ; Деши чѣ май маре Остенѣлѣ зик, ѣтребѣинцѣхъ унѣѣ Ѣжрѣѣ ѣ лѣкрѣл ачѣста; тотѣши дѣѣ пот кѣте пре вѣрѣнѣл прин кѣсѣторѣѣ де нѣмѣл сѣл дѣпѣртѣт Ромѣнѣ, ал лѣшѣ нѣмѣлѣнѣ сѣрѣеск.

Нѣ прин Нѣсчѣѣнѣѣ: Фѣѣндѣкѣ тот омѣл лѣцелепт поате лесне кѣноасчѣ, кѣм кѣ, ка сѣ счѣе ун нѣм ѣтребѣинѣѣ мѣестрѣѣа де а фаче пре алт нѣм сѣши лѣпѣде линга сѣ, ши сѣ примѣскѣ алтѣ линѣѣ, фѣрѣ ѣдоѣалѣ май лѣфѣндѣ тревѣе сѣ фѣе ѣтрѣ счѣѣнѣне ачѣста, де кѣт ачѣла; де Орѣче ѣтрѣалт мод нар пѣтѣѣ дѣмерѣл сѣ се лѣсе де линга сѣ, ши сѣ примѣскѣ алта стрѣинѣ; ашѣ дѣрѣ. —

Ничѣ прин Виклѣшѣг: Кѣчѣѣ Виклѣшѣгѣл нѣмай дѣѣнчѣ се ѣтребѣинѣѣхъ, кѣндѣ тоатѣѣ пѣаса де мѣжлѣчѣрѣѣ спре ачѣл скоп аплѣкѣтѣ (ѣфарѣ де пѣтѣрѣѣ силѣзтоаре) нимѣк нѣ фолосѣск; дѣчѣ никѣѣрѣѣ нѣ четѣм, сѣ фѣе ѣтребѣинѣѣ

цат Нація ромзніскъ нескарї мижлочирї, де а
траце пре алте нѣмѣрї сз лѣце линка ромзніс-
скъ; кѣ атѣта май пѣцин а фи умелат кѣ мѣн-
дрїа л лѣкрѣл ачеста. Динтрѣ ачестѣ дарѣ тоа-
те урмѣзъ: кѣм кѣ Кзртиторїа дин Хале прин
некѣвїоаселе кѣвинте ла лѣчепѣтѣл кѣрцїи сале
вѣрѣте, нимик алтѣ наб вѣрт, де кѣт адѣнѣнд
О сарчинѣ де кѣвинте не чоплите, аши арѣта лѣ-
нината са асѣпра Ромзнилор инимѣ.

Іарѣ де лѣцелѣце мареле фїлософ дин Хале,
кѣм кѣ линка кѣ попорѣл ромзнеск дин преѣнѣ
саѣ лѣцит, сингѣр аратѣ, кѣ линка ромзніскъ
наѣ трекѣт лѣтралте гѣри стрѣине, чи тот лѣтре
фїи сей аѣ. ремас; преѣм сингѣр аратѣ ши ача-
ста, кѣм кѣ де Орѣ че саѣ лѣцит линка лѣтрѣ
ачест модѣ, саѣ, лѣцит ши попорѣл, ши аѣ кѣ-
прине май мѣлте пѣрцї де пѣмѣнт; дечї чей че
сѣнт лѣ склѣвїе, (преѣм вре Кзртиторїа сз фїе
фост Ромзнїи) нѣ пот сз се лѣцѣскъ, ничї се
кѣпринѣдз локѣрї ноаве, фїинѣ кѣ уна ка ачаста
нѣ ли се лѣгѣдѣесче прин Домниторїи сей; май
департе счим дин Історїи, кѣм кѣ Ромзнїи дин
зилеле лѣи Траїан, де ши нѣ тоцї, тотѣши
чѣ май маре парте аѣ фост Домниторї, преѣм
лѣ Арѣл ши лѣ Цѣра Унгѣрѣскъ, пѣпѣ ла бени-
рѣ Унгѣрилор, ши май лѣкоаче; лѣ Месїа, се
вѣтѣ Петрѣ ши Ясан фрацї Романї кѣ лѣпѣратѣл
Греческ Ісакїе пе ла анѣл 1196; лѣ Цѣра Ромзніс-
скъ ши лѣ Молдавїа, ши пѣнѣ лѣ зи де асѣзѣи
сѣнт Домниторї, іарѣ лѣ Феричита лѣпѣрѣцїа Яѣ-
стрїей, тот сѣк ачелѣ пѣринтесчї арїпї, ши дї-
рептѣцї вїеѣвеск Ромзнїи, сѣк каре хѣвѣрѣтореск ши
алте нѣмѣрї ачї лѣкѣвїторе. Яша дарѣ де саѣ
скреме Орї кѣм вре Кзртиторїа де Ромзнїи, то-
чѣши

тѣши нѣ ва арзтѣ че ар вре, ничи ва рзхнмѣ кѣ
 вре о кѣвжнтаре вереднигѣ де лѣаре аминте про-
 позиція (зичерѣ) са; чи свчиндѣсе¹ де ичи пзи
 колѣ ва фаче Софїеме четиторюлѣи спре рѣс серви-
 тоаре. Кзчи спре а арзтѣ, кѣм кѣ лимѣа ромѣ-
 нѣскѣ а ашѣ моѣ шѣр фи фзкѣт пашѣриле, пре-
 кѣм зиче Кзртиторюл, аѣ фост де липсѣ, ка
 джнѣл сѣ фїе аѣс вреѣн аргѣмент кѣт де
 свпцире лнаннте, кѣ каре сѣ се фїе взѣт лкѣи
 кѣ о до арз аши фи рзхнмѣт кѣцетѣл сѣѣ;
 ка сѣ нѣ винѣ оре кѣйва а минте, лсемнарѣ
 чѣ а префація Історїи деспре лчепѣтѣл Рома-
 нилор а Дакїа пѣсѣ: кѣм кѣ сѣнт ши ашѣ пѣсе
 де Скріпторї, чей че, дѣши фзрѣ де ничи ун
 фѣндамент грѣск чеѣа асѣпра Ромѣнилор, то-
 тѣши кѣцетѣ, кѣ тоатѣ лѣмѣ ар фи даторе сѣ
 крѣдѣ скорнитѣрилор лор.

Аргѣментѣл прин кареле вѣрѣ фїлософѣл дин
 Хаале кѣ лѣдѣз аши арзтѣ сѣинница ши минтѣ
 са, чѣ пѣтрѣнсѣторе, ши де каре лкѣ ла лчепѣ-
 тѣл лѣкрѣлѣи сѣѣ кѣ амѣндѣз мѣзиле (ка бѣтѣл
 де тѣлѣѣ) сѣ апѣкѣ, есте ачестѣ: кѣ зиче:
 „Vlah ist ein slavisches Wort“ etc. адекѣ: „Нѣмеле
 „Влаѣ е кѣвжнт. склѣвек (кѣ каре нѣмире май
 „мѣлте рамѣри дин, нѣмѣл склѣвек сар фи кѣ-
 „носѣт а лѣме)“ де унде, прин тро сѣрире де
 морте, ка кѣм ар сѣри дин Карпат пѣнѣ ла ма-
 рѣ нѣгрѣ, дѣдѣче: кѣм кѣ Дако-Романїи, чей че
 прин Гїнта словенѣекѣ се нѣмек Влаѣи, нѣ ар
 фи вицѣ де Роман, чи де ун нѣм кѣ Олавїи,
 кѣ зиче: „Ворѣа ачестѣ Влаѣ лсемнѣзѣ а лимѣа
 „склѣвѣекѣ умѣларе де колѣ колѣ, кѣ скѣлеле
 „а спѣте: лсѣ кѣ ачест нѣме, зиче: аѣ фост
 „нѣмѣри склѣвенесчи нѣминте; ашѣ дарѣ ши Ро-
 „мѣнїи,

„мзній, фінна кз дѣпз линка скловенѣскз се
 „зик влахѣ“ (іарз ꙗ са тот ромзній саз нѣ-
 мит, ши се вор нѣмї) „схнт дин вицз дѣ
 „вклабї.“ Фѣрз тотѣши сингѣр мѣртѣрисесче,
 кѣм кз кѣвѣнтѣла ачеста влах нѣ є нѣме ꙗсѣшит
 а вребней дѣскидините Гїнтѣ, чи нѣмай когно-
 ме, (подекрз) прекѣм зиче ши май ꙗколо (ꙗвѣ-
 цѣтѣла фїлософ дин Хале): кѣм кз нѣмеле нѣ фа-
 че Націа; ши тотѣши невѣгѣнд ꙗ самѣ че зисѣ
 дѣспре когнѣмеле влах, (несчїнна, саз зѣдї-
 тѣндѣсе кѣм кз вклавїї пре тоате Гїнтеле лати-
 не нѣмеск влахѣ) пре ромзній нѣмай дѣ дѣпз
 когномеле ачеста влах, се Опинтѣше ай фаче
 вклавїї. О не дѣзитѣ рѣтѣчире! — Акз сингѣр
 дѣнѣла, кѣноскѣндѣши слѣвѣчѣнѣ ꙗ зичериле са-
 ле, лѣз спре ꙗтѣрїрѣ ши пропѣрѣ кѣцѣтѣлѣ
 сѣз аргѣментѣрї дин ачей Історїчї, пре карїї
 ꙗвѣрѣла Історїей дѣспре ꙗчѣпѣтѣла Романилор
 ꙗ Дакїа прин рѣсѣфлѣзиле сале кѣ тотѣла іаѣ фосѣ
 сѣгрѣмат. Дѣ ундѣ апрїат сѣ поате ꙗкїа, кз
 Кѣртиторїа дин Хале, саз ничї кѣнд аѣ четит
 Історїї вѣреднїцѣ дѣ креднїцз, челе че лѣкрѣзѣ
 дѣспре вкспѣдїїїле лѣї Траїан ши дѣспре Дакѣ-
 Романї, дѣ ундѣ вѣцѣтѣ, кѣм кз ши алїї
 тот ꙗтѣрѣ ачїа рѣтѣчире дѣ некѣносчїнѣ лѣкрѣри-
 лор, ꙗ карѣ єл сѣ вѣстѣзѣше, умѣлѣнд, дѣ о-
 датѣ скорнїтеле лѣї зичерї дѣщѣрте дѣ аѣвѣр
 ши ꙗ чѣлѣдїторѣ, ка пре ун аѣвѣр лѣ вор ꙗвѣр-
 цншѣ: Саз урмѣзѣ, кѣм кз аѣ четит Історїї ка
 ачеле, ꙗсѣ стрѣме ши стѣнѣгачї лѣѣ ꙗцелес:
 саз се поте дѣдѣче: кѣм кз аѣ ши четит нѣмї-
 теле Історїї, ши лѣѣ ши ꙗцелес, чи фїнна дѣ
 патимї ши дѣ прежѣдекарѣ ꙗпрѣсѣрат, ши ачїа
 че сингѣр вѣдѣ кз є аѣвѣрат, се сѣргѣщѣ

Дин кят поте а фаче стржме, нѣмай ка сз поа-
гъ фаче скз дѣре ши микшораре мзрирей Нѣмѣ-
лѣй ромзнеск. Пентрѣ ачкѣа, де е Ори каре дин
челе долз дин тѣй казха рзтзчирей лѣй, адекз:
саѣ наѣ четит асеменѣ Ёсторѣй, саѣ аѣ четит чи наѣ
ѣ целес, навем че сз хичем, чи сз стрижзм:
Їартзѣ Домне! кз нѣ сѣе че фаче; Їарз де е нѣ
де пре урмз, кѣ адебзрат мз доаре инима де О-
мѣл ачела, кз саѣ фзкѣт атжта склав (рок)
патимилор сале. Деспре пѣтерѣ кѣвѣнтѣлѣй
Влах ѣ кят се атинѣ де Ромзний, май ѣ жос ла
локѣл сзѣ май мѣлте се вор стрзкѣрѣ.

Де аѣѣ почѣ де аѣѣнс десвзлѣй вѣрѣк Кзрти-
торѣлѣй дин Хале, спре че скоп есге алкзтѣи-
гъ. Доарз се лингѣшесче сѣешѣ лѣѣшѣ лѣторѣл
ей, кѣм кз, ѣкрединѣжнѣвсе кѣмба прин кзр-
тирѣ ачкѣа вѣре унѣй динтре Ромзний, кз ар фи
нѣ сѣѣѣ де че нѣм склзвѣск (каре ничѣ кѣнд нѣ
ва аѣѣнѣ), де одатз се вор апѣкѣа де а лѣвѣцѣ
линга склзвѣскз (Ори ѣ не ѣцелѣѣере сокотитз);
аѣ дорз сокотѣше, кз прин ачкѣа се вор ѣчелѣй
Ромзний ѣтрѣ атжта, кят лѣѣжнѣвсе де а са
дѣлче Наѣионалз лингз, пре карѣ ши кѣнд аѣ
фост аѣѣприѣй де барбарѣ, дин тоате пѣтериле
а Оѣинѣ ши а О апѣрѣ саѣ сѣрѣѣит, се вор
лѣѣа ши де Наѣѣа са ши се вор липѣ кзтрз Нѣ-
мѣрилѣ склавѣшѣ. Ѡ кѣѣетаре фѣрз де темѣю!
Адебзрат, кз ѣ унеле пѣрѣй а Бзнатѣлѣй, мѣлѣй
динтре Ромзний лѣваѣз линга сѣрѣѣскз пентрѣ
ачкѣа, ка сз се поатз ѣцелѣѣе кѣ Ѣжрѣѣй, ши
ашѣ сз нѣ айѣз ѣпѣдекаре ѣ негоцелѣ сале (каре
ши Ѣжрѣѣй дин Бзнат фак лѣвѣцѣнд линга ро-
мзнѣскз, ка сзшѣ поатз ѣпѣртзшѣ кѣѣетеле
сале ѣ негоѣиторѣй) кѣ Ромзний) преѣм ши дин
каѣ-

кавга май сѣс ла ф. 19. дшинцагъ; дечй пентрѣ
ачкїа Ромънїй линка са чѣ мѣмѣскъ тотъ дѣна
май мѣлт аѣ прецѣито, де кѣт пре чѣ сѣрѣскъ,
кѣм ши де ичй лнанде вор прецѣїо.

Ничй се остенеск лѣзцацїй Ромънилор а лѣз-
ца линка слѣвѣскъ, карѣ тот лтро категорїе
(трѣптѣ) стѣ кѣ чѣ Ромънѣскъ; чи лцелепцѣше
фѣкѣнд, кѣ сѣргѣнцѣ лѣрѣкѣз де а лѣзца линка
Патрїей, адекъ чѣ Унгѣрѣскъ, (де акѣрїа дѣл-
нѣцѣ ши стрѣнїй сѣнт кѣприншї) прекѣм ши
нѣ мѣлт кѣлтиватѣ Немѣскъ: Кѣчй де вом л-
рѣнкѣ пѣтрѣнгѣторї окї спре Ромънїй чей де ла
Мѣреш пѣнѣ л марѣнїле Марѣацїей (Маремѣреш
Комїтат), мѣлцї кѣрѣацї де Нацїа Ромънѣ вом
афла, карїй нѣ нѣмай кѣ ашѣ де лимпедѣ вор-
кеск линка Патрїей ка ши Унгѣрїй, чи дин юѣн-
рѣ, кѣ карѣ дѣла лчепѣтѣл Кѣрїмей Унгѣрѣцїй
аѣ лѣрѣцїшат пре Конѣтѣценїй сѣй фѣрацї Ун-
гѣрїй (ши л вѣчй лї вор лѣрѣцїшѣ), ши пентрѣ
лсаши кѣлѣѣра лнандїй Патрїотичѣцїй марї остѣ-
нѣле пѣн. *No 111*

Іарѣ де аѣ кѣѣетат прин кѣносѣтѣ са Кѣр-
тире пре Ромънїй чей дин Молдавіа ши Цѣра Ро-
мънѣскъ а лшелѣ, кѣ атѣта май тѣре саѣ лчѣ-
лѣит; де Оарѣ че лѣкѣиторїй Цѣрилор ачѣстора,
фїнѣнд кѣ тотѣл дѣсѣѣрѣнацї де Слабї, ши лѣѣнд
Мѣтрополїцїй, Впїскопїй, ши алцї Преоцїй, лѣкѣ
ши лѣѣшїй Прїнцїпїй дин сѣнѣреле Нацїей сѣле,
кѣ ун кѣѣѣнт, фїнѣнд ачѣсте Нацїй домнїтоа-
ре, чѣкле че дин Провїденцїа дѣмнѣзеаскъ а се
кѣлтивѣ тѣре аѣ лчепѣт, ши нѣ пѣцїнѣ спѣ-
рїнцѣ (нѣдѣѣде) сѣте, кѣмкѣ нѣ л прѣ лѣнѣг
тїмп се вор рѣдїкѣ ла кѣлмѣ сѣїнѣцѣлор, кѣ
карѣ се лѣѣлѣск ши алѣте Гїнте кѣлтивѣте; фї-
нѣ

и на зисю де Олави кѣ тотѣл десинаци, кѣ аѣхта май пѣцин се вор ашелѣ, кѣ ар фи Оаре че нѣкм слзвекс, ши се вор а вой де з. а. а. вѣца линия слзвѣскѣ, карѣ ничи де ун фолое нѣ ле есте.

А ачаста поате кѣмй ва арѣнка Кѣртиторюл, кѣм кѣ прин кѣртирк са наѣ дорит алтѣ, де кѣт а арѣта адеврѣл де спре ачепѣтѣл Ромѣнилор (мѣкар кѣ грѣирѣ ачаста нѣмай аналитѣк лѣи се поате цинѣ де адеврѣтѣ); вередниѣ де лаѣдѣ е Бѣрѣатѣл ачаста чел че аѣрѣ аѣхта ю. еѣще адеврѣл, пре кареле де ши нѣ лаѣ грѣит, тотѣш ши а фи вѣрт ал грѣи, е мѣлт.

Томна аѣмй кѣзѣ а минте аѣминатѣл аѣрѣ аѣцѣтѣрѣ аѣдѣслаѣс Гедеон Професорѣл Статистичѣи дин К. Академѣе а Срадѣей марѣ, чел че кѣвѣнтѣ деспре зиса кѣртире дин Хале, аѣо. ма кѣна аѣцѣам Статистика Унгарѣей ши унде сра борѣа деспре Ромѣни, зикѣна: кѣ аѣ четит аѣк Кѣртире; аѣсѣ кѣм кѣ нѣ кѣпринде а сине алтѣ, декѣт пае ши пѣнѣши де аѣн. жен, каре де вѣнтѣл чел май мик се сѣфѣл а Норѣ, ши де пѣтѣрѣ уней рѣндѣнеле се дес. икѣ, зикѣна ел аѣксте, аѣцелѣпѣкѣе арѣтѣ: кѣ Ромѣниѣ сѣнт адеврѣаѣи урѣзторѣ а Ромѣнилор. Ачаста арѣтѣ ши Скрѣпторѣи Ёсторѣилор де аѣтѣзи, ши тоѣи чѣи че аѣ четит ши четекс кѣрѣиле аѣле че кѣпринде вѣкимиле тимпѣрилор де дѣмѣлт, преѣм май жос вом вѣдѣ.

Аѣре чѣле лалте пѣнѣ аѣи скрисе, зисѣи: кѣ аргѣментеле чѣле де Кѣртиторюл спре пропѣирѣ зичерѣи сале аѣрѣцишате, аѣкѣ май наинте де а. чѣли Фѣлософѣл дѣла Хале дин Бѣдѣни, кѣ то. тѣл фѣрѣ де аѣторѣл Ёсторѣи деспре ачепѣтѣл Ромѣ-

Ромънидор рестърнате, пентрѸ ачкіа нѸ ера де
 липсз де нос а ле чкрне ши а ле скърмънѸ.
 Дечй фїинд Історїа ачкіа ꙗ линка ромънѸскъ
 алкѸтѸитъ, счїѸ Въртиторюл, кѸ афаръ де чей че
 нѸ нѸмай счїѸ ромънѸще а воркї, чи ши кѸ ли-
 териле Цириличешї а скрїа ши а четї, нїме ал-
 тѸл нѸ О ꙗцелѸце, (май вѸртос фїинд кѸ литере,
 Цириличешї типзритъ) сокотї кѸ тот Ѹе-
 титорюл ва крѸде, кѸм кѸ акѸм ꙗтѸїа Оаръ де
 джнеѸл сѸнт скорните, ши кѸм кѸ вѸрфелеле
 лѸї (ка алтор некѸносѸте) ꙗкѸї ла ачейї, чей че
 нѸ прѸк чкркѸ антиквитателе (векимиле), чк
 май маре крѸдинцъ вор авѸ. ПентрѸ ачкіа кѸцет-
 тай а фи де фолос, ва ши де липсз унеле аргѸ-
 менте, каре сѸ стѸкрѸгъ негѸра де пре Окїї ВѸр-
 титорюлѸї ши сѸї арѸте че се кѸвїне, ши че есте
 де а крѸде деспре Ромънї? ачї а ле дескоперї.

ВѸртиторюл дин Хале адѸкѸнд Ѹнїнте пре
 Янна Комнена зиче: КѸм кѸ джнса ꙗ Ялексїа де
 Кап 8. нѸмеше пре БѸлгарї Влахї, де унде де-
 адѸ: „БѸлгарїї сѸнт нѸм де Главї, ашѸ даръ
 „ ши Ромънїї (чей че сѸ зик славичѸше Влахї)
 „ сѸїт сѸмѸнцъ де Главї“. ОѸ ведем кѸ приндерѸ
 зисе ор а Янней Комнена ворке, челор прин ВѸрти-
 торюл спре ꙗдѸперарѸ кѸцетѸлѸї сѸѸ ꙗтрекѸнїцате.
*Sed genera ipsa subtiliter explicans ex quibus hos
 fieri tyronum delectus mallet, nempe et ex Bulgaris
 et iis qui vitam nomadicam ducunt, Valachos
 communis dialectus hos vocare consuevit, etc.* адѸ-
 кѸ: „Асз пе дин де парте ꙗсемнѸнд нѸмѸрилe,
 „ дїїтре каре аѸ вѸрт сѸ се алѸгъ Тинерїї ачейї,
 „ адѸ: ши дїнтре БѸлгарї, ши дїнтрѸ ачейї,
 „ карї дѸк вїацъ нестаторникъ, чей че дѸпъ вор-
 „ ка де комѸн се нѸмеск Валахї.“ Іатъ кѸ дин
 ꙗсемї

АСЕШЬ ЗИСЕДЕ ЯННЕЙ КОМНЕНА ЛХМЪРИТ СЕ БЕДЕ,
 КЪМ КЪ РОМЪНІЙ (ДЕ ШИ ЛЕ ЗИЧЕ КОМНЕНА ВЛАХЪЙ)
 СЪИТ КЪ ТОТЪЛ ДЕСКИЛИНИТ НЪМ ДЕ БЪЛАГАРИЙ;
 ФІИНА КЪ АТРЕКЪДИЦЪХЪ ПЪРТИЧЪКОА ДЕСКИЛИНИ-
 ТОАРЕ: ШИ, ШИ, ПРЕ КАРЪ ДЕ КЪНЪ САМЪ НАР А-
 ТРЕКЪДИЦАО, ДЕ АР ФИ ТОТ УНА РОМЪНІЙ КЪ БЪЛА-
 ГАРИЙ, ДЕ НЪ ДОАРЪ АР АВЪ ДЕ ГЪНА, АШЬ ЛЪИЦЪЙ
 КЪВЪИТАРЪ ФЪРЪ ДЕ ТОАТЪ ЛИПСА, КАРЪ ДЕСПРЕ
 АНГА А КЪЦЕТА НЪ ПЪТЕМ. ДЕ УНДЕ, ДЕ ВОМ
 ЧЕТИ КЪВИНТЕЛЕ КОМНЕНІЙ, КЪ ОКЪ ШИ МИНТЕ ПЪ-
 ТРЪНСЪТОАРЕ, НЕ ВОМ АКРЕДИЦА, КЪ НИЧЪЙ КЪТЪИ
 НЕГРЪ СЪПТ УНГІЕ НЪ СЕ АДЪВЕРЪХЪ А ФИ ФОСТ РО-
 МАНІЙ АЧЕИЙ (ЧЕИ ПРИН КОМНЕНА ВЛАХЪЙ НЪМИЦЪЙ)
 БЪЛАГАРИЙ. ВЪЧИ ДЕМЪНАДЪНА АПЪРАТЪЛ, КА ОСТЕ
 НСАВЪ СЪ СЕ АДЪНЕ, АПРІАТ ШИ ДЕСКИЛИНИТ АРЪ-
 ТЪ, ЧЕ ПЛАСЪ ДЕ ОМЕНИ СЪ СЕ ІА ЛА АЧЪСТЪ БЪТЪ-
 ЛІЕ. ЧИ АЦЕЛЪЦЕРЪ АРЪТАТЕЛОР А ЯННЕЙ КЪВИНТЕ
 ЄСТЕ АЧЪСТА: КА ЛА АЧЪ ВЪТАЕ СЪ СЕ ІА ДИН
 БЪЛАГАРИЙ, ШИ ДИН РОМЪНИЙ, МАЙ КЪРТОС
 АЧЕИЙ, ЧЕИ ЧЕ ВІЦЪІА ВІАЦЪ НОМАДЪ (ДИН ЛОК А
 ЛОК УМЪЛЪТОАРЕ); АША ДАРЪ КЪ АТЪТА МАЙ ПЪ-
 ЦИН НЕ ВА АШЕЛА ВЪРТИТОРЪА ДЕ А КРЪДЕ, КЪМ
 КЪ РОМЪНІЙ СЪИТ ТОТ УНА КЪ БЪЛАГАРИЙ, ДИН ЗИ-
 СЕЛЕ ЛЪИ НИКИТА. ВЪЧИ КЪ ТОЦЪЙ ЧЕИ ЧЕ АЪ ЧЕТИТ
 ІСТОРИЛЕ ТИМПЪРИЛОР ДЕ ДЕ МЪЛТ СЪІЪ, КЪ ЛЪ-
 КЪДИТОРИЙ ДЕЛА МЪНТЕЛЕ ВМЪ, ЧЕИ ЧЕ РЪДИКЪНА
 КЪТАЕ АСЪПРА ГРЕЧИЛОР, НЪ НЪМАЙ КЪТЪРЪ ПРЕ А-
 ПЪРАТЪЛ ІСАКІЕ ЯНГЕЛ, ШИ ЛЪПЪДАРЪ ЖЪГЪЛ ГРЕ-
 ЧЕСК ДЕ АДЪНЪ КЪП; ЧИ АШЬ ШИ АЛЪСЪРЪ СІЕШЬ
 ШИ БЪЛАГАРИЛОР АПЕРАТ ДЕ НЪМЪЛ СЪХЪ ПРЕ А-
 САН, НЪ АЪ ФОСТ БЪЛАГАРИЙ ЧИ РОМЪНИЙ АДЪВЪРАЦЪЙ,
 ПРЕКЪМ МЪРЪТЪРИСЪШЕ ШИ ВЪНГЕЛ А ЯПЕНДИЧЪК ДЕ-
 СПРЕ АЧЕНЪТЪЛ РОМЪНИЛОР І. 8. УНДЕ ЗИЧЕ: *Elu-*
ctati sunt Successu temporis e servitute, Romano-
rum

rum posteri, sibi que et Bulgaris ipsis e sua pro-
 sapia Dominum dederunt Assanem anno 1186. qui
 se Regem Blacorum et Bulgarorum nominari vo-
 luit. АДЕКЪ: „КЪ КЪРЦЕРЪКЪ ТИМНЪЛЪИ СКЪПАРЪ
 „ДИН СЪРВИТЪТЕ УРМЪТОРІИ РОМАНИЛОР, ПЪНЪНД
 „СІЕШИ ШИ БЪЛГАРИЛОР ДОМН ДИН НЪМЪЛ СЪЪ
 „ПРЕ ЯСАН, ЧЕЛ ЧЕ ВРЪ А СЕ НЪМИ КРАЮЛ ВЛАХИЛОР
 „(РОМАНИЛОР) ШИ АЛ БЪЛГАРИЛОР.“ НИКИТА ПО-
 ТАРИЪЛ ЛЪИ ІСАКІЕ ЯНГЕЛ КАРЕЛЕ АЪ ФОСТ ДЕ ФАЦЪ
 А ЛЪЪДАТА БЪТАЕ, ЧЪК АТРЕ ЛЪКЪВИТОРІИ ДЕЛА МЪН-
 ТЕЛЕ БМЪ КЪ ГРЕЧІИ АВЪТЪ, АКЪ ДЕСКЪЛЧЕСЧЕ ДЕ
 АЖЪНС АДОІАЛА УНОРА КА АЧЕІА, КАРІИ СЪК НОМЕЛЕ
 ВЛАХЪ, ВРЪЪ А АЦЕЛЪЦЕ ПРЕ БЪЛГАРИ, ДЕ ОАРЪ ЧЕ
 А ТОАТЪ ІСТОРИА ПРЕ БЪЛГАРИ ТОТ БЪЛГАРИ АИ НЪ-
 МЪЦЕ, ІАРЪ ПРЕ РОМЪНИИ НИЧІ КЪНД НЪ ІАЪ НЪ-
 МИТ БЪЛГАРИ, ЧИ АКЪМА ВЛАХІ АДЕКЪ РОМАНИ,
 АКЪМА МІСІИ, ДЕЛА ЦЪКРА МІСІА А КАРЪ ЛЪКЪІА. А-
 ЧАСТА АПРІАТ СЕ АДЕКЕРЪКЪ ШИ ПРИН УРМЪТОАРЕЛЕ
 А ЛЪИ НИКИТА ЛА КАРЪКЪ І-Ю ДИН ЯСАН АДЪСЕ КЪ-
 ВИНТЕ, УНДЕ СКРІЕ: Deo visum esse, ut Gens Bla-
 chorum et Bulgarorum diuturno iugo excusso, li-
 bertatem consequantur; „КЪ ДЪМНЕХЪЪ АША ВРЪ,
 „КА НЪМЪЛ ВЛАХИЛОР ШИ АЛ БЪЛГАРИЛОР, ЛЪПЪ-
 „АЖНД ЖЪГЪЛ (ГРЕЧЕСК) ЧЕЛ АДЕЛЪНГАТ, СЪ КА-
 „ПЕТЕ ЛИВЕРТАТЕ.“ ДЕЧІ ДЕ АР ФИ ФОСТ РОМЪНИИ
 АЧЕСТІИ ДЕ УН НЪМ КЪ БЪЛГАРИИ, НЪ ІАР ФИ НЪ-
 МИТ КЪ НЪМЕ ДЕСКИЛИНИТ: „АЛ ВЛАХИЛОР ШИ АЛ
 БЪЛГАРИЛОР“ ЧИ НЪМАЙ АР ФИ ЗИС НЪМЪЛ БЪЛГА-
 РИЛОР, САЪ НЪМАЙ АЛ ВЛАХИЛОР; ДЕ ОАРЪ ЧЕ НИЧІ
 О КАЪСЪ НЪ АВЪ ДИНТРЪ УН НЪМ А ФАЧЕ ДОАЪ: А-
 ША ДАРЪ ПРЪ ЛЪМЪРИТ СЕ ВЪДЪЦЕ, КЪМ КЪ АЛТ
 НЪМ АЪ ФОСТ ЧЕЛ ВЪЛГЪРЕСК ШИ КЪ ТОТЪЛ ДЕСКИ-
 ЛИНИТ ДЕ ЧЕЛ РОМЪНЕСК, ПРЕКЪМ ШИ ПЪНЪ А ЗИЛЕЛЕ
 ДЕ АКЪМ СЪК НЪМЕЛЕ ВЛАХІ НЪМАЙ ГІНТЕЛЕ ЧЪЛЕ
 РОМАНЕ СЕ АЦЕЛЕГ, ІАРЪ НЪ ОЛАВІИ. Пре

Префѣкѣте ши сѣчѣи ворѣе фаче дарѣ ши
 Отрѣтерѣс прин ꙗсемнатееле кѣвинте а ѡнней
 Комненѣи ла картѣ 5. кѣ каре се остѣнѣше
 а арѣта кѣм кѣ ачѣи вине май ꙗтѣю ꙗнѣинте нѣ-
 меле Влахилор, ш. а. м. а.

Ачѣсте май пе ларѣ се пот четѣи ꙗ Иѣсторѣа
 лѣи Маѣор дѣла фоѣа 180. — 184. пентрѣ ачѣѣа
 дѣши сѣнт ꙗ кѣртѣичика мѣ чѣ латѣнѣскѣ, сокотѣю
 а нѣ фи дѣ липсѣ ши ромѣнѣше але типѣри. Я-
 шиждѣрѣ аргѣментѣриле латѣнѣше скрисе, дѣла
 фоѣа а 11. кѣтрѣ капѣт пѣнѣ ла фаѣа а 13. ла
 кѣвѣнтѣла: Ex illis —

Дин кѣвинтеле лѣи Калкокѣндѣла каре ашѣ
 сѣнѣ: Hunc montem Blachi incolunt, quibus ead-
 dem cum Dacis lingua est, nec quidquam a Dacis,
 qui Istrum accolunt, differi cognoscuntur. адекѣ:
 „ ꙗ мѣнтеле ачѣста (Пиндѣ) лѣкѣеск Влахѣи, чѣи
 „ че уна линѣкѣ ворѣеск кѣ Дакѣи, ничѣи нѣ се дѣ-
 „ скилинеск дѣ кѣтрѣ Дакѣи чѣи дѣла Иѣтрѣ. “ ача-
 „ стѣ урмарѣ дѣдѣче Вѣртиторѣул дин Хале: „ дѣ
 „ оарѣ че Валахѣи тот ачѣѣа линѣкѣ ворѣеск кѣ
 „ Дакѣи, ничѣи нѣ се дескилинеск ꙗ чева дѣ дѣн-
 „ шѣи, кѣм дарѣ пот сѣ фѣе Влахѣи Ромѣнѣи? “
 О минѣнат ꙗтрѣ скриптѣри тѣлмѣчитѣри! чѣл че
 нѣ кѣприндѣ кѣ минтѣ са, кѣм кѣ Валахѣи, дѣ-
 спре карѣи скрѣе Калкокѣндѣла, сѣнт тот уна
 кѣ нѣмиѣѣи Дакѣи. дѣ ар фи ꙗцелес Калкокѣндѣла
 ундѣ зиче: „ Влахѣи, карѣи тот О линѣкѣ ворѣеск
 „ кѣ Дакѣи, “ сѣв нѣмеле Дакѣи, пре Дакѣи чѣи
 ꙗнѣинте дѣ венѣрѣ Ромѣнилор ꙗ Дакѣа лѣкѣви-
 торѣи, шѣр май пѣтѣ оарѣ кѣт рѣзимѣ кѣце-
 тѣла сѣлѣ Фѣлѣсофѣла дин Хале: ꙗсѣ фѣиндѣ кѣ ачѣѣи
 Дакѣи ꙗкѣ прин Траѣан кѣ тотѣла фѣрѣ алѣнѣгаѣи дин
 Дакѣа, ничѣи дѣкѣм нѣл пѣтѣт Калкокѣндѣла пре
 ачѣѣа

ачеїа сзї ꙗцелѣгъ, де оаръ че дин мѣртѣрисиѣ
 Історїѣлорчим, къ ꙗ анѣл каре аѣ скрис Калкокон-
 дила; аѣ фост Ромзній, іаръ нѣ Даки ꙗ Дакїа,
 карїѣ нѣмай де аѣпъ цѣра, ꙗ карѣ лѣкѣїа се
 зичѣѣ Даки. Ничї нѣ ера де липезъ кѣ алт нѣме
 сзї нѣмѣскъ Калкокондила, де оаръ че нїме нѣ
 се ꙗдоїа деспре лѣкѣиторїѣ тимпѣлѣї де атѣнчї
 дин Дакїа, а фи фост Ромзній. Токма даръ
 дин лѣѣдатеѣлѣї алѣї Калкокондила кѣвинте, май
 лѣминат де кѣт соареле де амѣкъъ зи се вѣдѣ-
 це, кѣм кѣ прин Валахїѣ дин Дакїа нѣавъ, де-
 спре карїѣ ел кѣвинтѣкъъ, нѣ Бѣлгарїѣ, чи Ро-
 маниѣ адеѣрацї де ун сѣнѣе кѣ Романїѣ дин
 Дакїа веке се кѣвине а се ꙗцелѣѣе. Къчї кѣ де
 ар ꙗцелѣѣе Калкокондила прин Валахїѣ дин Да-
 кїа нѣавъ пре Бѣлгарїѣ, нѣ ар пѣтѣ зиче кѣ тот
 о линезъ аѣ ши ꙗ нимик нѣ се дескилинеск у-
 нїѣ де алцїѣ; де оаръ че тоатъ лѣмѣ сѣїе, кѣ
 ꙗ тимпѣл ачела, кѣнд скрїїе Калкокондила, адекъ
 кѣтръ ꙗчепѣтѣл сѣтей а 16-е, ꙗ Дакїа веке се вор-
 кѣ линка ромзнѣскъ, іаръ Бѣлгарїѣ воркѣ чѣ
 Бѣлгѣрѣскъ: ашѣ даръ де ар фи ши фост Дакїѣ
 ачеїа тот де уна вицъ кѣ Бѣлгарїѣ, де оре че
 унїѣ аѣ воркит о линезъ, алцїѣ алта кѣ тотѣл
 дескилинитъ, ничї ꙗтрѣн мод нѣ пѣтѣ зиче,
 кѣ тот о линезъ воркеск; де унде урмѣкъъ: кѣм
 кѣ Калкокондила нѣ пре Бѣлгарїѣ іаѣ ꙗцелес сѣк
 нѣмеле Влахїѣ, чи пре Романїѣ дин Дакїа нѣавъ;
 карїѣ везїѣ вине кѣ тот о линезъ аѣ кѣ Романїѣ
 дин Дакїа вѣке, фїинѣ кѣ сѣнт тот де ордѣз-
 чинѣ кѣ дѣншїѣ.

Чи ашѣ е! кѣнд каде чинева ꙗ ундеѣ мѣ-
 рїѣ, вѣзѣнд кѣ ба сѣ се ꙗнече, се апѣкѣ ши де
 спѣмеле апей, ши де тоате гѣноделе че ꙗ нѣатъ

не фаца ундедор се принде, врянда а се скъма де
 приквритатк (примеждіа) морцій. Токма лтрѣ
 асеменѣ моа фкъѣ ши лцелептѣл Філософ дин
 Хале, свпвнжндѣсе дин май сѣс лсемнателе кѣ-
 винте а лѣи Калкокондила, унде зиче: „А мѣн-
 „теле ачеста лзкъеск Влахї де О линкѣ кѣ Дакїи“
 а арѣта, кѣм кѣ Влахїи ачїа аѣ фоег Бѣлгарї,
 ши де нѣм славеск, (прекѣм сокотеше а фи ши
 пре Ромзній дин Дакїа вѣке) їарѣ акѣма зиче
 кѣм кѣ Ромзній чей дин Дакїа ноавѣ (Македо
 Валахїи) сжнт Гречї їар нѣ Романї. Маре кѣ а-
 девѣрат негѣрѣ лвзлѣе креерїи унѣїа ка ачела,
 чел че ничї ачїа, че лсѣш грѣеше, нѣ лцелеѣе.
 їатѣ кѣм стрїгѣ Квртиторїа сингѣр асѣпра сѣ
 зїкжнд: „Нѣмирѣ Влах єсте кѣвжнт словенеск,
 „ши тоцї чей че се нѣмеск Влахї, (де ар фи а-
 „девѣрат) сжнт семжнцѣ де Глави,“ ши то-
 тѣшї пре Романїи дин Дакїа ноавѣ, симцинд кѣ
 ничї де кѣм нѣї поате фаче Глави, не вѣгжнд
 де самѣ че аѣ зїс май наинте, мзкар кѣ ши
 ажишїи; ка ши чїа лалцї ай лор фрацї Ромзній
 се нѣмеск прин Гїнтеле славесїи Влахї, кѣ аѣ-
 динсѣл се сѣргѣеше ай фаче Гречї. Чи де сжнт
 Ромзній дин Дакїа ноавѣ Гречї, їарѣ чей дин
 Дакїа вѣке Глави, кѣм пѣтѣрѣ сѣ айѣ О нѣми-
 ре, ши уна линкѣ, прекѣм мѣртѣрїскѣе Калко-
 кондила? — Урмѣхѣз дѣрѣ кѣм кѣ Калкоконди-
 ла май сѣс зїселе кѣвинте нѣ лѣѣ грѣит лтрѣ
 ачїа лцелеѣере, прекѣм вѣк Квртиторїа сѣ ле
 сѣѣскѣ; Чи Калкокондила, чел че прѣ кїне кѣ-
 носѣк прекѣм пре Романїи Дакїей беки, ашѣ ши
 пре чей дин Дакїа ноавѣ, де ачїа мѣртѣрїсї
 кѣ тот О линкѣ вореск, кѣчи кѣ сїа, кѣм кѣ
 тоцї сжнт де ун нѣм ши де О рѣдѣчинѣ а Ѣтрѣ-
 моши-

моши лор Романиї; Ячаста вѣрѣ ши челора че єрѣ а
 адоїсѣлѣ деспре лѣкрѣла ачеста а дескоперї, ши
 аша але лѣмина кѣногчинца деспре нѣмѣла Рома-
 нило р дин Македонїа. Динтрѣ ачесте май наин-
 те х,исе дарѣ, їарѣ се десвѣлеще мѣндрїа Кѣрти-
 торїалѣй, чѣ а тѣлмѣчирѣ де скриптѣри пе калѣ
 стрѣмѣх ши стѣнгаче а трекѣвинцатѣ, ши вѣрѣѣ
 де а лѣвлѣй, ши а трѣ а тѣнерек а афѣшѣрѣ а
 де:зѣрѣла лѣкрѣрилор.

їарѣ кѣм кѣ Калкокондила прин Дакїї, де-
 спре карїї зиче кѣ уна линѣх вѣркеск кѣ Влахїї
 дела мѣнтеле вѣмѣ, наѣ ацелес вѣре ун нѣм
 вѣлѣвѣск, чи токма пре ромѣнїї чей че лѣкѣеск
 ши асѣхї Дакїа ноавѣ, кїар мѣртѣрисѣще а-
 сѣшї Калкокондила а Карѣѣ а 2. прин урмѣртоа-
 релї: кѣвинте: *Dacorum (sive Valachorum, in quibus
 et Moldavi) gens bello praestantissima est, nec
 tamen admodum bonis gubernatur legibus. Ex-
 tenditur horum Regio ab Panonum Erdelio a
 Panonum Dacia (quae et Transilvania) initium
 sumiens, usque Pontum Euxinum. etc. Dacorum
 lingua similis Itallorum linguae est, etc. Nil
 differunt ab Italis, cetera etiam victus ratione,
 armorumque et supellectilis apparatu eodem Ro-
 manorum utentes etc.* адекѣ: „Гїнта Дакилор
 (саѣ а ромѣнилор а трѣ карїї ши Молдовенїї)
 „ є чѣ май вѣститѣ а кѣтѣлїе, асѣ нѣ кѣ прѣ
 „ кѣне леїї се окѣрмѣеще. Чей май мѣлїї шѣѣ
 „ прин сате ши урмѣхѣ тѣрмеле прин пѣшѣнї.
 „ Се а тинде Цѣра ачестора дела Трансїлванїа
 „ лѣжнѣшї ачепѣтѣла, пѣнѣ ла марѣ Нѣгрѣ, ш.
 „ а. линѣа Дакилор є асеменѣ кѣ а їталїенїлор,
 „ асѣ аша де стрїкатѣ, кѣт кѣ аневое аї пот
 „ ацелеѣе їталїенїї, ши тот ачѣа датїнѣ а

3; мѣнкѣри, тот ачѣїа пласѣ де арме, де вест-
 3; минте, ши алте лѣкрѣри кѣсеши аѣ, прекѣм
 3; авѣ Романій " Дечї фїїнд кѣ никѣри нѣ а-
 флѣм се фїе скрис вѣре ун Історїк унеле ка аче-
 сте деспре Дакїї чей лѣанте де Траїан л Дакїа
 вецѣиторї, прекѣм ничї деспре Бѣлгарї; аша
 дарѣ урмѣхѣ, кѣ Калкокондїла прин Дакїї деспре
 карїї фѣкѣ корѣх, наѣ лѣелес нѣм Олѣвѣск, чи
 кїар пре нѣмѣл Ромѣнѣск чел л Дакїа лѣкѣиторїю.
 Дарѣ ничї наѣ пѣтѣт се лѣелѣгѣ ачѣїа, прекѣм
 маї сѣс ам арѣтат. Прин ачѣста алѣї Калкокон-
 дїла Цїтацие се стерѣе л доїала, карѣ пре унїї
 лї фаче де агнѣдї, кѣм кѣ Ромѣнїї чей асѣхѣї
 л Дакїа лѣкѣиторї нар фи сѣмѣнѣх де Романї,
 ши адеврѣт се арѣтѣ, кѣм кѣ сѣнт нѣошї фїї
 а Ромѣнїлѣр. Кѣм кѣ Калкокондїла прин кѣ-
 вѣнтѣл Дакїї, наѣ лѣелес пре Дакїї, пре карїї лї
 сѣрпарѣ шїї стѣнсерѣ Мїлїтарїї лѣї Траїан, чи
 пре Дакѣ-Романїї, чей че ши пѣнѣх асѣхѣї лѣкѣеск
 Цернле ачеле, прѣ лѣмѣрїт се вѣдѣше ши днн-
 трѣ ачесте а лѣї кѣвннте: 3; Ачѣїї саѣ лѣдѣтї-
 3; нат а нѣ авѣ тот пре ачѣї Дѣчї, чи прекѣм ли
 3; севеде афї маї кнне, пентрѣ кѣнѣл де Комѣн,
 3; мѣтѣ Принцїї саѣ Кѣпетенїїле сале, алегнѣд
 3; акѣм пре унѣл, дѣпѣї пре алѣл " Калкок. Картѣ
 а П. Ачѣстѣ лѣтрекѣвннцѣре се фаче ши пѣнѣх а-
 сѣхѣї лѣ Ромѣнїї днн Цѣра Ромѣнѣскѣ ши
 Молдавїа; тарѣ сѣ се фїе фѣкѣт ачѣста лѣ Дакїї
 лѣї Декебал, никѣри нѣ се четеше. Кѣм кѣ
 Дакѣ-Романїї днн челе хїсе Провїнцїї, пре карїї
 лї нѣмѣше Калкокондїла Дакїї, сѣнт аде-
 вѣрацї Острѣнепоцї а Ромѣнїлѣр веки, афарѣ
 де тоатѣ лѣдоїала есте: аша дарѣ ши Ромѣнїї
 лѣрелїанї, карїї лѣкѣеск прин Месїа, Фесалїа, ши

Македонія сѣнт адевзрацѣй урмзторѣй а Отрзлѣ
чицилор Романѣй.

Май департе, спре а лшзла пре унѣй, карѣй
сѣнт ушорѣ ла крединцѣ, кѣм кѣ попарзле ка-
ре се кѣамѣ Влахѣй, сѣнт де вицѣ Влазвѣскѣ, а
аѣче спре мѣртѣрѣе пре лѣчѣс де Регно Далма-
ціе Кар. 6. Кап. 5. Чел че зиче: Valachos autem per
montes Rasciae, Bosniae et Croatiae degentes, et-
iamsi multi Romanorum progeniem arbitrentur,
et tempore occupatae a Sclavis Dalmatiae in mon-
tes secessisse, cum Presbytero Dioclete autumant:
tamen cum nullum Romanae linguae retineant ve-
stigium, nomenque ipsorum innotuerit eo tempo-
re, quo Vlachorum nomen cum ipsis Sclavis jam
confusum reperiebatur, et Pastorem significabat,
ideo pastorum nomine censitos fuisse, prout et
nunc, verosimile est. Luc. L. 6. c. 5. Ядекѣ:
„ Де ши мѣлцѣй креѣ, кѣ Влахѣй, чѣй че лѣкѣскѣ
„ прии мѣнцѣй Расціеѣ, Босніеѣ ши а Кроаціеѣ,
„ сѣнт вицѣ де Роман, ши адеверѣхе, кѣ л тим-
„ пѣл кѣпринсей прии Отклавѣ Далмаціеѣ се трасе-
„ рѣ лѣтре мѣнцѣй, кѣм кѣцѣтѣ Дѣоклеѣ Пресвѣте-
„ рѣл: тотѣши, фѣинѣ кѣ нѣмнцѣй Влахѣй, ницѣй
„ О умерѣ дин линка латѣнѣскѣ наѣ цинѣт, ка
„ лѣкѣ ши нѣмеле лор атѣнчѣй се кѣносѣѣ, кѣнѣ
„ Ера нѣмеле Влахѣ аместекат кѣ Отклавѣй, ши
„ лсемна Пѣсторѣй; пѣнтрѣ ачѣѣа асемѣнѣкѣ адевз-
„ рѣлѣй ши есте, кѣ Влахѣй ачѣѣа аѣ фост Пѣ-
„ сторѣй.“ Деспре ачѣтѣ Цѣтаціе прѣ лѣмѣрит
кѣвѣнтѣ Пѣтрѣ Маѣор ла фаца 218. а Історѣй де-
спре лѣпѣтѣл Романилор лѣ Дакѣа; пѣнтрѣ ачѣѣа
не опѣчинѣдѣмѣ май мѣлат кѣ десѣрѣзирѣкѣ прово-
кателор кѣвинте, пѣшескѣ май департе, прѣкѣм
урѣкѣзѣ:

Фіинд кз май сѣс ам арятат; кѣм кз тоци
 Окріпторій де Історій, карій нѣ сѣнт сѣпѣши па-
 тимилор ши прежд декзрій, мзртѣрисеск, кѣм кз
 нѣмеле Влах а линга слѣвѣскѣ асемнѣхз Роман;
 сокотеск а фи фзрѣ де липсѣ ачи іарѣши деспре
 ачкіа а кѣвѣнтѣ: Уна ачкѣста нѣ пот трѣче кѣ
 бедерѣ, адекз: кѣм аши арятѣ ши ачи Вкрти-
 торюа дин Хале бирѣтѣтѣ, сѣйинца, ши датина
 де а скимѣ Цітаціиле Окріпторилор. Вѣчи кѣт
 ажнѣсе ла кѣвѣнтѣла: „Вѣнд ера нѣмеле Влахи-
 „лор аместекат кѣ Славіи,“ ка кѣ атѣта май
 тарѣсе арятѣ; кз ар фи Влахіи ачеій Славі; а
 лок де а зиче: „Асемнѣ адекзрѣлѣши, есте кз а-
 „чеій нѣ пенѣтрѣ алѣтѣ саѣ нѣмѣт Влахи, чи пенѣ-
 „трѣ кз ера Пѣсторіи,“ прежд м ши акѣм, ши
 аша а се зиче еи Влахи, нѣ е а се зиче Романи
 де нѣкѣ; чи пѣсторіи (адекз ачкѣста ар нѣтѣ ур-
 ма дин кѣвѣнтеле лѣи лѣчѣсе, де се подѣте де-
 аѣче чеѣа дин еле а контра Романилор; іарѣ нѣ
 алѣтѣ), сѣфѣлкѣ О аѣѣѣѣѣѣѣ, деспре карѣ лѣчѣсе
 ничи кѣнд наѣ висат, зикѣнд: „Асемнѣ аѣ-
 „вѣрѣлѣши есте, кѣм кз Пѣсторіи ачеій аѣ фост
 „Славі.“ Фоарѣте сѣкцири фрѣмѣій каѣтѣ ши
 каѣтѣ Вкртиторюа деѣла лѣчѣсе, кѣ карѣ сар
 нѣтѣ ажѣторѣ; Фіинд кз асѣши лѣчѣсе пре тѣци
 Вѣлахіи, афарѣ де ачеій каріи лѣкѣеск а Кроаціа,
 аи аратѣ а фи Романи; адр ничи деспре ачестіи
 нѣ аратѣ кѣ атѣрѣре кз сѣнт Славі, чи нѣмай
 адекерѣхз кз нѣсе парѣ а нѣ фи ачестіи Романи
 чи Славі; де Оарѣ че ничи ун семн дин линга
 латінѣскѣ нѣ аѣ а линга са; де унде афарѣ де
 тоатѣ адоіала есте, кз де ар фи цинѣт Вѣла-
 хіи дин Славоіа а линга са нескаріи урме дин
 линга латінѣскѣ, ничи лѣчѣсе нар фи фѣкѣт

АДОІАЛЪ ДЕСПРЕ РОМЪНЪТАТЪ ЛОР (ДЕШИ ТРЪЦЪ
 А ПАРТЪ СА КЪТ ПЪТЪ) АСЕ УНДЕ РЕМЖНЕ АДОІАЛЪ;
 АКОЛО Є АСКЪНС АДЪВЪРЪЛ; АРЕПТ АЧЪІА, ДЕ САР ФИ
 ШИ НЪМИТ УНІЙ ДИН БЪЛГАРІЙ ЧЕЙ ЧЕ ЄРА ПЪСТОРИЪ
 ВЛАХЪИ, КА ШИ РОМАНИЙ ЧЕ МЖНА ВІАЦЪ ПЪСТОРЕ-
 ТКЪ, АТОТЪШИ НЪ УРМЪХЪ А ФИ ФОСТ ЕЙ РОМАНИ,
 САЪ РОМАНИЙ ЧЕЙ ЧЕ СЕ ЗИЧЪЪ ВЛАХЪИ, СЕ ФІЕ ФОСТ
 БЪЛГАРИ: ПЕНТРЪ КЪ НЪМЕЛЕ ВЛАХ СЕ ВЪДЕ А ФИ
 ФОСТ НЪМАЙ ПЪСТОРИЛОР АСЪШИТ (АЪПЪ ПЪРЪРЪ
 КЪРТИТОРЮЛЪИ) ПРЕКЪМ П. Є. ПЪСТОРИО САЪ ПЪКЪ-
 РАРЮ СЕ ЗИЧЕ А ЛИКА РОМЪНЪСКЪ АЧЕЛА, КАРЕ ПЪ-
 СТРЕХЪ ОИЛЕ, АША ДАРЪ, ДОАРЪ ТОЦЪИ, ЧЕЙ ЧЕ
 СЪНТ ПЪКЪРАРИ, МЪКАР ДИН АРАВИА ВЕНИЦЪИ, ПЕН-
 ТРЪ КЪ РОМЪНИЙ ЛЕ ЗИК ПЪКЪРАРИ, СЪНТ РОМЪНИ?
 АЧЪСТА НИМЕНЪ АЛТЪЛ НЪ ВА ЗИЧЕ, ДЕ КЪТ ФІЛОСО-
 ФЪЛ ДИН ХАЛЕ.

ІАРЪ КЪМ КЪ АЪКЪИТОРИЙ ЄЛАВОНІЕЙ КАРИЙ СЕ
 НЪМЕСК ВЛАХЪИ, СЪНТ ВИЦЪ ДЕ РОМАН, ШИ НЪМАЙ
 АЪПЪ ВЕНИРЪ ОЖРЕЛОР ПРЕСТЕ ЄИ САЪ СЪРКИТ, СЕ
 КЪЛЪЦЕ, НЪ НЪМАЙ ДИН ОКРІПТОРИ ВЕКЪИ, ЧИ ШИ
 ДИН КЪВИНТЕЛЕ АЪИ АЪЧІЪС КАРТЪ 6. К. 5. „Hos
 Itali Morlacos (Valachos nempe per montes Ras-
 siae, Bosniae, et Croatiae degentes) dicunt, cujus
 nominis significatu Presbyter Diocleas, qui ante
 1200 annum scripsit, Bulgarorum gesta describens,
 ait: igitur impugnantes Sylloduxiam, expugnaverunt
 eam, inde debellando ceperunt totam Macedoniam,
 post haec totam Provinciam Latinorum,
 qui illo tempore Romani vocabantur, modo vero
 Maurovlachi, hoc est: nigri Latini. КАРЕ СЪНЪ:
 „Пре ачѣсти (аъкѣиторѣ а Босніей ши а Кроаціей
 „Влахѣи) Італіеніей аѣ кіамъ Мослахѣи, деспре
 „ацелесла аъкърѣіа нѣме Пресвѣтерѣл Діоклеа, чей
 „че апаинте де янѣл 1200. дескріина фаптелѣ
 „Бѣл-

22 Вѣлгарилор зиче: Акѣнѣвѣрѣна Оулодѣксѣа О
 23 вѣтѣрѣ, дечи вѣтѣна ши ресѣвѣтѣна, принсерѣ
 24 тоатѣ Македонїа, дѣпѣ ачѣїа тоатѣ Провїнцїа
 25 Латїнилор, карїй лѣрѣ ачел тимп се кїемаѣ
 26 Романи, їарѣ акѣма Мабровлахї, адѣкѣ ла-
 27 тїнї негрїй. “ Каѣза кѣ лѣѣ зис Латїнї негрїй,
 прѣкѣм кѣѣтѣ Маїор фаца 220. се вѣде а фи
 ачѣїа, кѣ пїерѣвѣнѣдѣши линѣа са чѣ ромѣнїѣскѣ,
 ши лѣвѣцѣна линѣа венитѣрилор, адѣкѣ чѣ склѣ-
 вѣскѣ, прин лѣрѣцишарѣ уней линѣї стрѣзине пѣ-
 рѣсѣвѣнѣдѣши ресѣрїтѣл сѣѣ, апѣсѣрѣ кѣтрѣ ачел
 попор стрѣзїн ши де кѣрѣна л пѣмѣнтѣрилѣ Ро-
 манилор венит. Дар ши дѣтина есте пре чей лѣ-
 пѣдѣцї де линѣа ши Гїнта са, ай кїема Негрїй,
 сѣѣ лѣї, адѣкѣ неферичїцї, прѣкѣм ши сѣнт,
 фїїна кѣ лї роаде инїма, їар консїїнцѣа сѣфле-
 тѣлѣї лї апасѣ ши тарѣ лї асѣпрѣѣ пре унїї
 ка ачїї, карїй рѣтѣчїна дѣла тѣрма л карѣ сѣѣ
 нѣскѣт ши сѣѣ крѣскѣт, трѣк ла алтѣ тѣрмѣ
 стрѣзїнѣ, унде умѣлѣ сѣрїна де ичї колѣ ко-
 тїнѣдѣсе, ши ка венитѣрѣ дїн тѣрмѣ стрѣзїнѣ
 рѣтѣчїтѣ сокотїцї фїїна, нѣ нѣмай де чей
 май пѣтернїчї се лпѣнѣ, чи ши де Кѣрланїї чей
 май мїкѣцї се колѣскѣ, ши ашѣ мѣлѣ потїкнї-
 тѣрї ши лпїнѣгѣтѣрї сѣферѣ, пѣнѣ се дѣдѣѣ кѣ
 соцїїлѣ тѣрмѣї чей новѣ: ашѣ дарѣ пѣ дїрѣпѣ
 ши ачїї Ромѣнї (Ѣлѣвѣѣ Влахї) дїн мѣнцїї
 Боснїї, Расцїї ши а Кролцїї, карїй шѣѣ пїер-
 дѣт дїнѣа ромѣнїѣскѣ, се пот зиче Ромѣнї не-
 грїй, лѣї, ши тїкѣлошї. Дїн чѣлѣ пѣнѣ ачї нѣ-
 мѣратѣ, їарѣ май вѣртос дїн кѣвїнтѣлѣ лѣї
 Дїоклѣа дѣспїкат се вѣдѣѣѣ лѣчѣпѣтѣл Ромѣнї-
 лор чѣлор дѣла мѣнцїї Боснїї ш. а. лѣкѣвїторї;
 Кѣчї кѣ Дїоклѣа зиче: Totam Provinciam Latino-
 rum,

rum, qui illo tempore Romani vocabantur. аде:
кз: „Тоатз Провінція Латинилор, карій а ачед
„тмп се нѣмкѣ Романй“ О принсърз Главій,
іарз нѣ зисз: Тоатз Провінція пѣсторилор, сад
а Влахилор карій ера Главій: аша дарз чел че ва
ацелѣче ачесте алѣй Діоклеа кѣвинте, нѣ се поа-
те адои, кз (Ромзній) Влахій дин мѣрцій май
сѣс нѣмицй, аѣ фост вицз де Роман.

Афарз де ачесте зиче аѣчѣс: „Атрѣ ачелаш
„тмп, кѣнд ера нѣмеле Влахилор аместекат кѣ
„а Главилор;“ Че дарз аци акипѣщй прин а-
местекарѣ нѣмелѣй? Доарз прин аѣѣста сокотешй
тот уна а фи Влахій кѣ Главій? Рехй (Кърти-
торюле) кѣт ещй де стрзин атрѣ ацелѣцерѣ кѣ-
винтелор! де ар фи фост Влахій Главій, нѣ ар
фи зис аѣчѣс: „Кѣнд сад фост аместекат нѣ-
„меле лор;“ кѣчи де ар фи фост ачесте доз по-
поарз тот де ун сѣнѣ, нѣ сар фи пѣтѣт аме-
стекѣ (confundi аѣзлѣй) чи нѣмай ар фи аписит
сѣ се унѣеде ла Олатз, де Оарз че асашй аѣз-
абирѣ сад конфѣзіа аѣкрѣрилор, аратз доз фїин-
це, кѣ тотѣл атре сине не ловите ши де доз
пласе, фїинд кѣ ун аѣкрѣ де о пласз кѣ алѣѣл
тот де асеменѣ пласз, де се ши аѣрѣвнѣ ла Олат-
тз, нѣ се аѣзлѣеск, ничй се конфѣндѣѣзе, чи
нѣмай пѣтѣрѣ аѣкрѣлѣй ачелѣїа о май аѣцеск,
п. е. де вей аѣрѣвнѣ доз ой кѣ алѣ доз ой,
вор фи патрѣ ой, чи ничй о аѣзлѣїалз сад кон-
фѣзіе нѣ се фаче, де Оарз че тот ой сѣнт; іарз
де вей аместекѣ доз ой кѣ доз капре, аѣѣ
вор фи патрѣ чи нѣ тот де о пласз, ши аша де
вей врѣ ка ачесте патрѣ, уна се фїе, кѣ а деѣзрат
се наше конфѣзіе, сад аѣзлѣїалз, де Оарз че
ничй кѣнд дин капрз нѣ поцй фаче Оле: аша

даръ прин борка аместекаре нѣ брѣ лѣчѣсе
се лцелѣгъ, кѣм кѣ Влахій ачеій ар фи фост
Слави, чи нѣмай архтѣ тимпѣл, кѣнд фѣсеръ
Ромзній чей дела Мѣнциій ачеій, кѣ поподреле
Слзвещій, че вениръ престе ей, аместекацій.

Іаръ кѣм кѣ Кроаціій чей че се зик Влахій, нѣ
сжнт Попор Словенск, чи адеврѣтѣ вицѣ Ро-
манъ, кѣ таре темей аѣ архтѣт лѣкторѣл Історіей
деспре лчепѣтѣл Дако-Романилор л Дакиа. Кап
б. л. 12.

Май департе се адеверѣкъъ, кѣм кѣ нѣмеле
Влахилор челор прин нѣмиціій мѣнциій лѣкѣиторій,
нѣ аѣ лчепѣтѣ атѣнчій, кѣнд саѣ фост аместекат
Романій кѣ Славій, чи де кѣнд аѣ фост
кѣносѣвцїй зишіій Романій Гїнтелор слзвещій, тот
Влахій саѣ нѣмиг де Гїнтеле слзвещій, прекѣм ши
чѣїа лалцї латїній саѣ Ромзній; Кѣчїй прекѣм пѣ-
нѣ астѣзїй Ромзній дин амѣндѣвѣл Дакиїле нѣ се
нѣмеск Влахій л линѣа са, чи Ромзній, ашѣ ши
мошенигорїій май сѣс лсемнацилор мѣнциій се нѣ-
мѣѣ Романій, прекѣм мѣртѣрисѣще ши Дїоклеа:
Дечї дѣкѣ лѣкѣиторїій Дакилор ши мошенигорїій
мѣнцилор ачелора тот сѣс нѣме де Влах фѣрѣ
Славилор кѣносѣвцїй, афаръ де тоатѣ лѣдѣїала
есте, кѣ лѣкѣиторїій мѣнцилор ачелора сжнт Ро-
манїй. Ничїй нѣ се веде лѣтре ачестїій, ши лѣтре
лѣкѣиторїій Дакией вѣкѣ алѣтѣ дескилинїре, де кѣт
кѣ фїїна ачеїй лѣкѣнѣвѣрацїй де Гїнтеле славичещїй,
кѣ тотѣл аѣ перѣвѣтѣ дѣлѣѣ са лїнѣѣ Ромзнїѣскѣ,
ши ашѣ борвїна чѣ сѣрѣѣскѣ, нѣ се нѣмеск май
мѣлт Ромзній, чи Влагїй, прекѣм аѣдѣ кѣ ле зик
ши бечїнїій лор. Кѣ адеврѣтѣ кѣ де шѣр фи ци-
нѣт линѣа са, нѣ сар зиче Влахї чи Ромзній, ка
ши чѣїа лалцїй Ромзній дин Дакиа. Де ар фи лѣ-
кѣито-

квиторій ачеїа де ун нѣм кѣ чейї лалци Ожрѣй,
 афарз де тоатз адоїала есте, кѣ сар нѣми ши
 ей Ожрѣй, іарз нѣ Влахїй, кѣ атжта май вѣр-
 тос, кѣчи дѣпз зичерѣ Фїлософѣлѣй дин Хале,
 Влах асемнѣзз пѣсторїю сѣв номадз, ашѣ дарз
 атѣнчѣ сар пѣтѣ зиче Влахїй ачестїй (дѣккз ар
 фи Ожрѣй) Влахїй, кѣнд ар фи тоцїй пѣсторї сѣв
 номаде; дени дин експерїенціе цим кѣ нѣ сѣнт
 тоцїй пѣсторї, ничїй Номаде, прекѣм цим ши
 ачкїа кѣ Ожрѣйї нѣ нѣмеск пре пѣсторїї чейї дин
 нѣмѣл сѣв Влахїй, чи Овчар, Говедар, ш. а. м.
 д.; лимпедѣ дарз се вѣдѣще, кѣм кѣ попорѣл
 ачела дин Кроаціа, май вѣртос дин Главонїа,
 че кинѣ сѣв нѣме де Влах, нѣ есте попор Глобѣ-
 неск, чи адебѣрат нѣм Романеск; ши ашѣ се вѣ-
 дѣще де минчюнз Квртиторїюл, кѣнд се силѣше
 пре ачел рам де Оамениї дин Главонїа, карѣ се
 кїамз Влахїй, ал фаче Главѣнеск.

Май дѣпарте цинжндѣсе Квртиторїюл дин
 Хале кѣ амжндѣлз мѣнїле де стрѣмѣка са пѣрѣре,
 ка вѣтѣла де гарѣл де спїнїй, карїй де ши л
 пѣнг аспрѣ, тоѣшї се рѣзимз де дѣнѣл, нѣ-
 май ка сѣ нѣ кадз: ачестѣлѣ адѣче андїнѣте: ф. 10.
Vlachorum nomen ante annum 1300 in Dalmaticis
monumentis non reperitur, talique nomine cense-
bantur pastores montana Bosniae incolentes, qui
tunc cum Mladino Dalmatiae, Croatiae, et Bosniae
Vano, militaria servitia praestitissent. адекз: „Нѣ-
 „ мѣлѣ Влахїлор андїнѣте де аннѣл 1300. а монѣ-
 „ мѣнтѣрїлѣ Далмаціей нѣ се афлз, ши кѣ ашѣ
 „ нѣме се нѣмѣлз пѣсторїї чейї че лѣкѣїа монто-
 „ сѣлѣ локѣрї а Боснїей, карїй атѣнчї аѣѣторарз
 „ пре Младїн Банѣл Далмаціей, Кроаціей ши ал
 „ Боснїей атѣрѣ рескатере.“ Дїнїгрѣв ачестѣ іарз
 фаче

ФАЧЕ А КЕЕРЕ КЪРТИТОРКА, ФЪРЪ ТОАТЪ СОКОТЪЛА
 ЗИКЪНА: (Folglich der Name Walach ist den Slaven
 gemein gewesen, da die Römer lange vor dem Jahre
 1500. in Dalmatien waren, und doch nicht Walachen
 genannt wurden, indem der Name Walach vor selbigem
 Jahre allda unbekannt war) „аша даръ (зиче) нѣмеле
 „ Влах аѣ фост нѣмай Главилор Апъртѣшит, де
 „ Оаръ че Романій май наинте де аннѣл 1300.
 „ Фѣсеръ а цѣриле ачесте, ши тот нѣ саѣ нѣмит
 „ Влахѣй, фѣинѣ кѣ нѣмеле Влах май наинте де
 „ зисѣл ан ерѣ кѣ тотѣл некѣноекѣт.“ де се ва
 скѣрмѣна аргѣментѣл ачеста кѣ дѣмѣрѣнтѣл,
 се ва ведѣк, кѣм кѣ е фоарте а контрѣ скопѣлѣй
 дѣсерентѣлѣй дин Хале, ши арагѣ кѣм кѣ тоатѣ
 остентѣла, че аѣ пѣсо ел спре а арѣтѣ, кѣ ро-
 мѣнѣй сѣнт Глави, есте фѣрѣ де темей ши
 стѣкрѣ, ши кѣм кѣ тоате зичериле лѣй сѣнт по-
 тигнитоаре ши таре легѣнѣтоаре, ши кѣм кѣ шѣѣ
 пѣрѣдѣт зилеле дѣ фетѣк, лѣкрѣна ла ачѣ а са
 Кѣртичикѣ; де Оарѣ че тоате скорнирилe лѣй, май
 ушоаре фѣинѣ де кѣт чѣца де диминѣца, карѣ се
 рѣсфирѣ де възпиле Гоарелѣй а чѣле май де сѣс
 але норилор чете, унде не ачетат каѣтѣ пре о-
 мѣл, кѣтрѣ каре вор се пѣраскѣ пре Траѣан, кѣ
 нѣ Романѣй чи Глави аѣ адѣс дин Апърѣцѣа ро-
 манилор а Дакѣа, зисей кѣ шѣѣ перѣдѣт вѣра
 а нимик, скрѣинѣ Кѣртичика чѣ а Хале типѣри-
 тѣ, кѣчѣй Ори чине ва фаче дрѣптѣ жѣдекатѣ
 (де нѣ ва фи сѣпѣс урѣчѣнѣй де Нѣмѣл Рома-
 неск) деспре май наинте адѣселе кѣвинте, фѣрѣ
 тоатѣ остентѣла ва дѣсвѣлѣй пофтитѣл адѣвѣр.
 Центрѣ кѣ афарѣ де ачѣѣа, кѣ нѣ ерѣ де ажѣне
 нѣмай кѣ ворке сѣчѣй а зиче, кѣм кѣ прин кѣ-
 вѣнтѣл Влах аѣ фост Главиѣй ацелеши; афарѣ де
 ачѣѣа,

а чкіа, кѣм кѣ ачѣстѣ нѣмире Влах сар фи дат
 Главилор ꙗкѣ ꙗ Патріа лор чѣ вѣке, карѣ дин
 колѣ де ꙗнзацимиле Карпатѣлѣй се афла, (каре
 ничѣй кѣнд кѣ вре о мѣртѣрїе вереднигѣ де кре-
 динцѣ а арѣтѣ нѣ ва пѣтѣ); афарѣ де ачкіа, кѣ
 липсѣ де плин сѣ арѣте, кѣм кѣ лѣкѣиторїи нѣ-
 мицилор мѣнцѣй наѣ фост Рѣманї, чи Глави;
 афарѣ де ачкіа, кѣ зиче Петрѣ Катанчичѣй де І-
 стро кап 8. §. 4. *Nomen Valachorum in his regi-*
onibus ante Cinami tempora, qui 12. floruit secu-
lo, auditum non esse ajunt: neque tum primo ex-
ortum esse censeas, Latini quippe exquo Illyris
cogniti sunt, ab antiquissima inde aetate Vlasi
compellabantur, tamquam Lassi dicas V. consona
Illyris familiari praefixa, ut et compellantur hodie.
 Каре ашѣ се тѣлмѣчѣше: „Ге зиче а нѣ се фи
 „ аѣжит нѣмеле Влахилор прин пѣрциле ачесте а
 „ Кроаціей ш. а. ꙗнаинте де Цїнам, чел че вїе-
 „ цїа ꙗ а 12. сѣтѣ; дечѣй пентрѣ ачкіа се нѣ
 „ сокотещѣй кѣ доарѣ атѣнчѣй дин тѣю сѣл ꙗче-
 „ пѣт; Кѣчѣй кѣ латїнїи де кѣнд сѣнт кѣно-
 „ скѣци Іллїрилор сѣл Ѣрвилор, ꙗкѣ дин тимпѣ-
 „ риле челе де демѣлт се нѣмѣлѣ де Ѣрвїй Вла-
 „ сїй, ка кѣнд ай зиче лассї (четатѣ лациѣм
 „ дела карѣ Рѣманїи се зик латїнїй) пѣнѣнд ꙗ
 „ наинте лїтера в. карѣ є фѣарте доместикѣ
 „ Главилор, прѣкѣм се нѣмек шї асѣзѣй“ афа-
 рѣ зик де ачесте (шї алтеле каре маї пе ларг се
 пот четї ꙗ Історїа лѣй Маїор фаца 221.) ꙗсѣш
 аѣчїѣс прин кѣвѣнтѣл Валах нѣ ꙗцелѣе попор
 Главенек, чи Гїнтѣ латїнѣ, прѣкѣм се адеверѣзѣ
 дин кѣвинтеле лѣй ла Кар. 6. кап 5. *Apud Bulgaros,*
Serbos et Croatas, Vlach Romanum, Latinum, et
Italum significat. Unde vero, et quando Valachi
 dici

dici coeperint, non comperio, Polonorum quidem
 atque Slavorum non modo hi populi, verum et-
 iam omnes, qui sunt Italici generis, Vlasi, et
 Vlasi dicuntur, quod ipsum etiam argumentum
 est, Italicam hanc gentem esse. АДЕКЪ: „ДА БЪЛ-
 „ГАРИ, ОЖРЪИ ШИ КРОАЦИ, НЪМЕЛЕ ВЛАХ А СЕМНЪХЪ
 „РОМАН, ЛАТИН ШИ ИТАЛИАН; ІАРЪ ДЕ УНДЕ, ШИ
 „КЪНД АЪ АЧЕПЪТ А СЕ НЪМИ РОМАНИИ ВЛАХИ,
 „НЪ АФЛЪ НИКЗИРИ; АДЕВЪРАТ КЪ АЪПЪ ЛИМЕА ПО-
 „ЛОНИЛОР (ПОЛЪЧИЛОР) ШИ А ОБАБИЛОР НЪ НЪМАЙ
 „РОМЪНИИ, ЧИ ТОЦИ ЧЕЙ ЧЕ СЪНТ ДЕ НЪМЪ ИТАЛИЕ-
 „НЕСК, СЕ НЪМЕСК ВЛАССИ ШИ ВЛОССИ, ДИН КАРЕ СЕ
 „ШИ АРАТЪ, КЪ НЪМЪЛА АЧЕСТА Е ГІНТЪ ИТАЛИЕ-
 „НЪСКЪ.“

ІАТЪ БЪИ БЪРКАТЕ! ЧЕ ГРЪЩЕ ЮБИТЪЛА ТЪЪ АЪ-
 ЧІЪС ДЕСПРЕ ВЛАХИ САЪ РОМЪНИИ, ШИ ТОТЪШИ ТЪ,
 НЕ ВЪЖНДА А ЛЪА АМИНТЕ АЧЕСТЕ ШИ АЛТЕ НЕ АФРЪЖИ-
 ТЕ АРЪТЪРИ ПЕНТЪРЪ АЧЕПЪТЪЛА ДАКО-РОМАНИЛОР,
 АЪКРЕЖИ СИНЪДЪР АСЪПРА АЦИЛОР СЪНЪТОАСЕИ МИН-
 ЦИИ ТАЛЕ (ДЕСПРЕ КАРК НЪМЪ АДОЕСК А ФИ А АТРЕЦИ-
 МЕ), ШИ ЦИНЪНДЪТЕ КЪ ТОАТЕ БРАЦЕЛЕ ДЕ РЪТЪЧИ-
 ТА ТА СЕНТЕНЦИЕ, ТЕ СЪРЪВЕЩИ ШИ ПРЕ АЛЦИИ, ЧЕЙ
 ЧЕ НЪ СЕ ФЕРЕСК ДЕ АМЪЦИРИ, ТОТ АТЪРЪ АЧЕЛ АТЪ-
 НЕРЕК, АТЪРЪ КАРЕ СИНЪДЪР ЗАЧИ, АЙ АРЪНКА, ШИ
 АЪМИИ СПРЕ РЪС АЙ АРЪТА.

ДИНТЪРЪ АЧЕСТЕ СЕ ВЪДЕСК ДЕ МИНЧЮНЪ ОКОР-
 НИРИЛЕ ВЪРТИТОРЮЛЪИ, КАРЕ АША СЪНЪ: Kein Ge-
 schichtschreiber sagt, daß jemahls der Name Walach dem
 Römer gegeben worden ist. АДЕКЪ: „НИЧИ УН
 „ОКРІПТОРЮ МЪРЪТЪРИСЕЩЕ, СЪ ФІЕ А СЕМНАТ КЪ-
 „ВЪНТЪЛА ВЛАХ ОАРЕ КЪНДВА РОМАН;“ ДЕОАРЪ ІЧЕ
 АЪЧІЪС ДЕСПИКАТ ШИ ПРЪК АЦЕЛЕС ГРЪЩЕ: „ВЛАХ А-
 СЕМНЪХЪ РОМАН, ЛАТИН, САЪ ИТАЛИАН.“

ЧЕЛЕ АДЪСЕ ДЕ КЪРТИТОРЮА ЛА ФАЦА 11. УНДЕ
 АТРАКЪ: „ Wann waren die Römer in Kiowischen Pa-
 latinat? oder ihre Colonien, da jezt noch nicht die
 Walachen die Slawoitalienisch sprechen, dahin gefange
 sind.“ АДЕКЪ: КЪНД АЪ ФОСТ РОМАНИЙ А ПАЛА-
 „ ТІНАТЪЛ КІОВІЕЙ, САЪ КОЛОНИЛЕ ЛОР? КЪНД
 „ НИЧІ АКУМА НАЪ АЖЪНС ВЛАХІЙ, ЧЕЙ ЧЕ ВОРКЕСК
 „ ВЛАВОІТАЛІЕНЕЩЕ, АКОЛО“ СЪНТ НЪМАЙ СКЛИН-
 ТИТЪРІ ДЕ ФЛЪВРАТ, ШИ СПРЕ СТЪНГАЧЮА ЛЪЙ СКОП-
 ТИКЪИТЕ. АЪ ДОАРЪ ВА ФИ МИНЪНЕ НЕ АЪЗИТЪ,
 ДЕ СЕ ВА АРЪТА, КЪ ДЕГІОАНЕЛЕ ДЕСПРЕ КАРЕ ВОРКЕЩЕ
 РАКОЦІ, АЪ КЪСТАТ ДИН РОМЪНИЙ ДЕ ПРИН МОЛДОБА
 АТРАКОЛО ТРЕКЪЦИЙ? ДИН ІСТОРИЛЕ ПОЛОНЕЩІЙ ШИ
 А МОЛДАВІЕЙ СЕ АЦЕЛЪЦЕ, КЪ МЪЛЦІЙ ДИНТЪРЪ ДЪ-
 КЪИТОРІЙ МОЛДАВІЕЙ, КАРІЙ ФЪСЕРЪ ПРИН АЪКЪРЪЦЕ-
 РИЛЕ ТАРТАРИЛОР ДИН МОШІЛЕ САЛЕ АДЪНГАЦІ, АЪ
 СКЪПЪТАТ КЪТЪРЪ ВЪРЪИМЪ ПОЛОНИЙ, АЪСЪ АЧЕСТІЙ
 АЪ ФОСТ РОМЪНИЙ, АЩА ДАРЪ —

КЪМ КЪ ЗИЧЕРЪ КЪРТИТОРЮАЛЪЙ, КЪ КАРЪ СЕ
 СЪРЪДЕЩЕ А АРЪТА, КЪ НАЪ ПЪТЪТ СЪ ФІЕ РОМЪНИЙ
 А ПАЛАТІНАТЪЛ КІОВІЕЙ, ЄСТЕ ПЪНЪХЪ ДЕ ПАНЪЖИ
 ЦЕСЪТЪ, СЕ КЪЛЪЦЕ ДИН ЧЕСТЕ УРМЪТОАРЕ:

ПОРНИРИЛЕ ОМЪЛЪЙ ЧЕЛЕ ФИРЕЩІЙ, АТЪРЪ АСЕ-
 МЕНЪ МОА СЪНТ АТОКМИТЕ ШИ СПРЕ АЪКРАРЕ АПЛЕ-
 КАТЕ, КА ПРЕ АЧЕЛА МАЙ КЪ ДЪДИНСЪЛ СЪ КЪИМ,
 ДЕЛА КАРЕЛЕ АМ ИСКЪСИТ ШИ АШИНЪ МАРЕ ШИ АДЕ-
 ВЪРАТЪ КЪИРЕ; НАТЪРА НЕ КОДЕЩЕ, КА АЧЕЛЪІА,
 ЧЕЛ ЧЕ НЪКЪ ФЪКЪТ ОАРЕ ЧЕ БИНЕ, АСЕМЕНЪ САЪ
 МАЙ МАРЕ ФАЧЕРЕ ДЕ БИНЕ СЪЙ АДЪЧЕМ, ДЕ НЕ Є-
 СТЕ КЪ ПЪТИНЦЕ. ДІМІТРИЕ КАНТІМІР ДОМЪЛ
 МОЛДАВІЕЙ, ЧЕЛ ЧЕ ДЕ ТОЦІ Окрипторіи, АНАЛТ А
 ОЧІИНЦЕ, ШИ ДЕ НЕ ВЪРЪКЪРИТ ІСТОРИК СЕ КЪНОА-
 СЧЕ, ВІЕЦЪИНА А ВЕЧИНЪТАТЕ КЪ ПОЛОНИА, ШИ ТОАТЕ
 СТЪМЪТЪРИЛЕ ТИМЪРІЛОР ПЪКЪ БИНЕ КЪНОСКЪНД,
 аша

аша грѣше ꙗ картѣ са картѣ се кѣамъ: (Beschreibung der Moldau) Декриѣрѣ Молдавїей ла канѣла а 15. ф. 260. унде декриѣ Нокїлїтатѣ дин Молдавїа: „Die Fürsten (von Moldau) haben auch einige Polnische Familien unter den Adel aufgenommen; so wie dagegen viele Moldauer in den Polnischen Adel sind aufgenommen worden“ адекъ „Прїнціпїй (Молдавїей) аѣ примит ши унеле „фамїлїй Полонешїй ꙗтре Нокїлїтатѣ; прекѣм ши „дин контрѣ мѣлцї Молдовенїй фѣсерѣ примїцїй „ꙗтре Нокїлїтатѣ Полонѣскъ“ ла фаца 263. тот ꙗтрѣ ачкїа Карте аратѣ пре оунеле фамїлїй новїле полонешїй ꙗ Молдавїа домнїтоаре, прекѣм фамїлїа „Крѣпїенскестїлор, Пїлоскїестїлор“ ш. а. ла фаца 222. сѣк нѣмерѣла 44. аратѣ, кѣ Мурон Барновскї ун Полак аѣ фост ꙗнѣлат прин май марїй Прїнціпатѣлѣ Молдавїей ши ꙗ ꙗѣшїй Скаѣнѣла Домнїрей де Цѣрѣ; Дечї дѣкѣ аѣ примит Молдовенїй фамїлїй полонешїй, ꙗрѣ Полонїй фамїлїй ромѣнешїй ꙗ Прїнціпатѣрїле сале, (прекѣм не ꙗдоит се адеверѣзѣ дин зиселе лѣї Кантїмїр) де сїне сїнгѣр се вѣдѣше, кѣ аѣ фост рѣмѣнїй ꙗ Полонїа; ши де аѣ пѣтѣт фамїлїїле Полонешїй, челе ꙗ Молдавїа нокїлїтатѣ сѣ се ꙗналѣ ꙗ дїгнїтецїй цѣренешїй, кашї чѣїа лалцї Четѣценї а Молдавїей, фѣрѣ тоатѣ ꙗдоїала се поате креде, кѣ ши фамїлїїле ромѣнешїй ши новїле дин Полонїа, аѣ пѣтѣт сѣ се ꙗналѣ ꙗ дїгнїтецїй Провїнціале Полонешїй; ачкїста се експлїкѣ дин Натѣра Оустемей Нокїлїлор карїй фѣрѣ дѣскилинїрѣ нацїлор аѣ пашѣрї лїкере ла тоатѣ пласа де Мѣрїмї. Вѣчї кѣ дѣтина Провїнцїлор ꙗвечїнатѣ ачкїа есте: де нѣ примѣше уна Провїнцїе мѣдѣларе ꙗтре четѣценїй сїй дѣла вѣчина

на са, ничи ачѣста примѣше дѣла ачѣіа; зикѣи дѣ;
 ,, кѣ мѣсѣра кѣ карѣ мисе мѣсѣарѣ, кѣ ачѣіа се
 ,, каде ши алѣіа а ремѣсѣра " аша дѣрѣ де нар
 фи примит Полоній динѣрѣ ромѣни аѣре новілій
 сей, ничи ромѣниі ар фи лѣат пре Полоній аѣре
 ай сей; асѣ ачѣіа се адевері, кѣм кѣ нѣ нѣмай
 се примирѣ фамілій Полонешій ши се новілітарѣ
 а Молдавіа, чи аѣкѣ ши домнітоаре се фѣкѣрѣ:
 аша дѣрѣ афарѣ де тоатѣ адоіала сѣте, кѣ ши
 фамілій ромѣнешій нѣ нѣмай саѣ примит а Полоніа
 чи ши адігнітеці саѣ рѣдикат. Динѣрѣ ачестѣ
 урмѣрѣ, кѣ вѣрѣ кѣртиторіа кѣ датѣріа сѣ сѣчѣ-
 скѣ кѣвинтеле аѣ Ракоці зикѣи дѣ, кѣ Валахіі деспре
 каріі ворѣи ачестѣ, нѣ аѣ нѣтѣт сѣ фіе ромѣни,
 чи Полоній, нѣмай касѣ поатѣ чоплі врео разимѣ
 кѣт де сѣбѣцире де а адевері, кѣ прин нѣмеле
 Влах се ацелег попоарѣ склѣвешій.

Іарѣ кѣ зисѣ філософѣл дин Хале, кѣ ничи
 пѣнѣ асѣзѣи наѣ ажѣнс ромѣниі а Полоніа, де
 мираре се фѣкѣ четиторілор, каріі сѣіѣ кѣ мѣлці
 негѣциторі ромѣни де прин Молдавіа, ши де
 прин Пѣрциле аѣстриачестіі аѣпѣрѣціі треѣвѣи;
 шѣѣ ашезат скаѣнеле шеѣеріі а Полоніа.

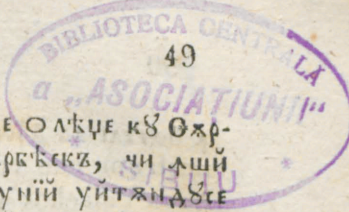
Ничи се поатѣ креѣе ачѣіа, ка сѣ фіе ацелес
 Ракоці, чел че прѣ вине аѣ кѣносѣѣт пре ромѣни;
 прин Валахіі, Полоній; кѣчи кѣ сѣим, кѣ скоцинѣ
 Прінципѣл Ракоці линѣа словенѣскѣ дин висері-
 чиле ромѣнешій, демѣнѣдѣ архіепіскопѣлѣи дин
 Трансілваніа, сѣ факѣ рѣнѣдѣіалѣ аѣре Пресѣіі сей,
 ка тоатѣ Церемоніиле висерічешій сѣ се цинѣ ро-
 мѣнешіе, спре каре скоп ши рѣдикѣ Тіпографіе
 ромѣнѣскѣ, а карѣ се типѣрѣрѣ кѣрциле висері-
 чешій ши алтеле а линѣа попоралѣ: дин каре се
 кѣлѣѣе, кѣ Ракоці прѣ вине аѣ кѣносѣѣт пре ро-
 мѣни;

мъжний; дечй дѣка іаѣ кѣноскѣт, кѣм пѣтѣ ел сѣ
 конфѣндезе пре ромъний кѣ Полѣчій? липсеѣ
 дарѣ а се креде ши фѣрѣ тоатѣ лдоіала а се л
 кіеіа, кѣ Ракоці прин Валахі аѣ лцелес пре ро-
 мъний; урмѣзѣ дарѣ кѣ аѣ фост ромъний л
 Полоніа.

Де се ши поате де ковѣршит лцелеѣ дин
 челе пѣнѣ ачй деспре нѣмеле Влах арѣтате, че
 се кѣвине а креде деспре тѣлмѣчирѣ нѣмелѣй а-
 честѣіа, ши аша фіинѣ кѣ лцелептѣлѣй пѣцин
 ай грѣи се каде, нѣсар кѣвени іарѣши де нѣс
 деспре рѣмъний а кѣвѣнтѣ; тотѣши силит ме
 вѣд лѣкѣ май унеле деспре дѣншій а арѣтѣ, де
 оарѣ че дїсертаціа кѣрѣторклѣй аша е цесѣтѣ;
 кѣт ун лѣкрѣ, ши тот унѣл ачелашй овїект, де-
 спре каре лтралте локѣрй кѣвинтѣзѣ, май де
 мѣлте орй лл іа лнаинте, ка сѣ се вѣдѣ мѣлте
 а фи грѣит деспре дѣнѣл. Яша адѣче лфоіа
 і. 2. ачест аргѣмент: *Ex quo Valachi in Regnis
 Croatiae in terris dominorum suorum residentes,
 etc.* „ Де кѣнѣ лѣкѣбек Валахій лкрѣимѣ Кро-
 „ ціей ши алтеле “ ла каре апой зиче: *und wer kann
 ein Beispiel anführen, daß ein Rumun, oder der Kara
 Wache, welcher halb Slawisch halb Italienisch spricht, je-
 mals oder dormalen in diesen Provinzen war: адѣкѣ:*
 „ Чине поате арѣтѣ вѣрѣн вѣсемпѣлѣ, сѣ фїе фост
 „ ун рѣмѣн сѣѣ вѣрѣн Кара-Влах, чел че ворѣе-
 „ сѣе жѣмѣтѣте слѣвичесче ши жѣмѣтѣте Італіе-
 „ несче, оре кѣнѣдѣ, сѣѣ акѣма лПровінциіле
 „ ачесте? “ Ка сѣ арѣте фїлософѣл дин Хале,
 кѣм кѣ попорѣл, чел че л зиселе Провинцій але
 Кроаціей лѣкѣесче ши сѣ нѣмесче Влах, нѣ се тра-
 ѣе дѣла Романй, де липсѣ ерѣ сѣ арѣте, че пла-
 кѣ де оменй лѣкѣіаѣ ши моѣенѣѣ Дѣрїле аче-

ете, ла дескзлекарѣ Гїнтелор славичесчї; фїинд
 кз а фаче деспре ун лѣкрѣ нѣмай ворке сѣчї, а
 тѣта лсемнѣзз, кѣт ши нимик. Гингѣр Кзр-
 титорюл зиче ла фаца а 10. Da die Rómer lange
 vom Jahre Ch. 1500. in Dalmatien waren. — „Фї-
 „ инд кз Романїй май наинте де анѣл 1300. Е-
 раѣ л Далмаціа.“ Гингѣр дарз мѣртѣрисесче;
 кѣм кз аѣ фост наинте Романї л Цериле ачесте;
 ачїй прекѣм май сѣс се арѣтѣ прин кѣвинтеле
 лѣї Петрѣ Катанчїч, ши а лѣї лѣчїсѣ; Романїй
 дин Оара че фѣсерѣ кѣноскѣцї Гїнтелор слави-
 чесчї, тот Влахї се нѣмѣѣ прекѣм ши пѣнѣ а-
 сѣтѣзї се нѣмеск; аша дарз прекѣм Орї чїне ал-
 тѣл, аша ши Кзртиторюл трѣѣсе сѣ кѣноскѣ;
 кз Влахїй дин Кроаціа, Далмаціа ши алте Церї,
 сѣнт сѣнѣ де Роман.

Іарз кѣчї кз Романїй дин Кроаціа, ши челе
 лалте а Кроаціей Пзрцї лѣкѣвиторї, кѣтотѣл уї-
 тѣнд лїнка са чѣ стрѣмошаскѣ, аѣ лѣзѣат;
 ба токма л націоналѣ аѣ префѣкѣт лїнка чѣ
 сѣрѣѣскѣ, нѣ аѣѣче нїчї О арѣтаре, карѣ ар а-
 деверї кз сѣнт сї Оѣркї ши ла карѣ нѣ сар пѣ-
 тѣ лѣатѣ респѣнде; фїинд кз експерїенціа де
 тоте зїле не лѣаѣз, кѣмкѣ аѣпѣ че вїне
 О мѣлцїме де Оаменї престе алцїй кѣ нѣ-
 мѣрѣ май пѣцїнї, ши се ашѣзѣ лѣтрѣ ачѣ-
 сѣїй, лѣчепе мѣлцїмѣ лѣчет лѣчет а лѣвїнѣ аша,
 кѣт май пе урмѣ кѣ тотѣл рѣстѣрїнѣндѣсе лїн-
 ка бѣтрѣнїлор мошѣнї, се вѣрѣше чѣ вѣнїтѣ л
 Гѣрїле лор. Ачѣста кѣ ачѣта май лѣсне се л
 плїнесче, де сѣнт унїле ка ачеле нѣмѣрї тот
 де О лѣѣе кѣ лѣкѣвиторїй чей вѣкї. Асемнѣ Вксем-
 пѣлѣ ведем л Ромзнїй чей л Неопланта, Оемлїн,
 Карловѣц ши лѣралте локѣрї дин преѣнѣ кѣ

Ожрѣій лѣкѣиторй, карїй фїинд де олѣце кѣ Ожрѣ-
їїй, нѣ нѣмай кѣ лѣвацѣ линка Ожрѣкскѣ, чи лши
сѣркеск ши нѣмеле аша, кѣт унїй уйтѣндѣсе
ши де линкѣ ши де вицѣ, май пе урмѣ ши
нѣмеле лши минцеск.

Кѣм кѣ Валахїй дин Кроацїа нѣ сѣнт вицѣ
де Глави, се адеверкѣ ши дин Картк лѣи Ма-
тїас Бел дин Янѣл 1777. сѣв Тїтѣла Компен-
дїѣ Унгарїей Географїкѣ (Compendium Hun-
gariae Geographicum) унде дескрїида пласеле
Оменилор дин Главонїа, урмѣтоареле грѣше:
Slavonia inferior indultu Mariae Theresiae Hunga-
riae Regno denuo adunata, a Serbiis seu Rascia-
nis, Croatis, atque Valachis, et paucis Germano-
rum ac Hungarorum Coloniis inhabitatur, адекѣ:
„ Главонїа де жос чѣ кѣ лѣгѣдѣирѣ Марїей Тере-
„ зїей їарѣши кѣ Унгарїа лѣрѣхнатѣ, се лѣкѣесче
„ де Ожрѣї саѣ Расцїанїй, де Кроацїй, де Валахїй
„ (Ромзнїй) ши де кѣтева Колонїй Унѣресчїй ши
„ Немцесчїй“ да фаца 24. скрїе: Slavonia Super-
rior etc. nihabitatur ea a Croatis, quibusdam Ra-
scianis, Graecis, et Valachis: адекѣ „ Главонїа де
„ сѣс се лѣкѣеше де Кроате, оре кѣцї Ожрѣї,
„ де Гречїй ши де Валахїй“ Дин ачестѣ лѣ-
мѣрїт се вѣде, кѣм кѣ Ромзнїй де аколо чей
че се зїк сѣркесче Валахїй, сѣнт гїнтѣ дескили-
нитѣ де Ожрѣї ши де чеїалалцїй Кроацїй; кѣчїй
де ар фи Валахїй тот де ун нѣм кѣ Ожрѣїй,
нѣ їар фи десѣрцит Бел л нѣмире де кѣтрѣ О-
лалтѣ, фїинд кѣ ничїй О липсѣ нѣ сѣра а фаче
ачїїа, чи ар фи зїс: се лѣкѣесче де Ожрѣї
ш. а.

Май департе кїар се поте кѣлѣце лѣзѣврѣл
кѣцѣтѣрїй ачестїа, ши дин кѣвїнтеле лѣи лѣчїс

ꙗ ноте ле ла Діоклеа, де зиче: Quamquam nonnulli
 nostrum hoc vocabulo non recte utuntur, cum Il-
 lyros Valachos nuncupant: адекъ: „ Деши нѣ ꙗ
 „ трзѣдинцѣхъ дирепт уній динтре ной кѣвѣн-
 „ тѣл ачѣста, нѣминд пре Ілірїй Валахїи“ Унде
 арагъ, кѣм кѣ ачѣїй чей че зик Ѡжрѣилор Валахїи,
 іаѣ ꙗ рѣ ꙗцѣлѣцере ворѣа ачѣста, пенѣтрѣ кѣ нѣ-
 меле Валах ничїй кѣнд саѣ дат Ѡжрѣилор, чи
 нѣмай Гинтелор лѣтѣнесчїй, (прин Гинтеле Оло-
 вѣне) ши алта ꙗсемнѣхъ Влах, алта Ѡжрѣ, Ілір,
 саѣ Слав; алтѣл есте нѣмѣл ромзнеск, акѣрїа
 мѣдѣларе се нѣмеск де стрѣини Валахїи, ши ал-
 тѣл чел Ѡлѣвическ. Яшиждѣрѣ Петрѣ Катанчїй
 де Істро зиче: Perperam omnes Valachi nuncu-
 pati. адекъ, „ фѣрѣ дїрептате се нѣмеск тоцїй
 „ Валахїи (адекъ лѣкѣиторїи дин Кроація Славо-
 „ нїа ш. ч.) Ямѣндой ачѣсти Ѡкрїпторїи Ѡлѣви-
 чесчїй, карїи дескрїарѣ нѣмѣриле челе ꙗ Кроація
 лѣкѣитораре арагъ, кѣм кѣ Валахїи нѣ сѣнд де
 ун нѣм кѣ Ѡжрѣїи, ба ꙗкѣ стрїгѣ асѣпра ачѣ-
 ачелора, карїи вѣрѣѣ пре Валахїи ай фаче Ѡжрѣїи;
 дечїй дѣкѣ ачѣсти Ѡкрїпторїи, карїи маре осте-
 нѣлѣ ꙗшї пѣсерѣ ꙗ черкарѣ деспре ꙗчѣпѣтѣл лѣ-
 кѣиторилор Кроаціей, ши карїи кѣ вѣнѣ сѣмѣ-
 ничїй пре унѣл, чел че аѣ фост де вицѣ де Ѡжрѣ,
 нѣ лаѣ десрѣдѣчинат де кѣтрѣ нѣмѣл сеѣ, ба
 ꙗкѣ се сѣргѣїа ши пре алцїи ай фаче Ѡжрѣїи,
 дѣкѣ зик, ачѣстїи апрїат арагъ, кѣм кѣ Валахїи
 нѣ сѣнт де вицѣ Ѡлѣвѣскѣ, чи сѣнт Ѡжнѣ де
 мѣрїтѣл нѣм Роман; Чїне є ачѣла каре сар маї
 ꙗдой деспре ачѣїа, кѣм кѣ Валахїи чей дин
 Кроація нар фи дин Ѡжнѣ де Роман динпреѣнѣ
 кѣ ачѣстѣ лалцїи Ромѣнїи, карїи де Гинтеле слѣ-
 вичесчїй ꙗкѣ сѣ зик Валахїи?

НѢ КѢНОСК НИЧЙ ПРѢ УН СКРІПТОРІЮ КАРЕ АР ЗИ-
 ЧЕ, КЪ НѢ АР ФИ ФОСТ РОМАНІЙ ꙗ Провінциіле Кроа-
 ціей; Іарѣ КѢМ КЪ ПЪНЪ ЛА А ШѢСА ОѢТЪ АѢПЪ
 Хрїстос ничй линга словѣнѣ де кѣнд є лѢМѢ НѢ
 САѢ ФОСТ АѢХИТ ПРІН ПЪРЦИЛЕ АЧЕСТЕ, ДЕ КѢМ СЪ
 ФІЕ ФОСТ АЧИ ГЛОВѢНИЙ, ТОЦЙ СКРІПТОРІЙ ꙗ
 ЦЕЛЕПЦЙ ШИ КУИТОРІ ДЕ АДЕВЪР МЪРТЪРИСЕСК; ДИ-
 ТРЕ АЧЕСТІЙ ЄСТЕ ДАНІЕЛ ФАРЛАТЪС, КАРЕЛЕ СКРІ-
 ИНД ІСТОРИА АѢКРЪРИЛОР ІЛІРИЧЕСЧЙ ꙗ ІЛІРІКО ГА-
 КРО ТОМ: 3. ФАЦА 90. АША ГРЪЩЕ: qui vero a
 Divo Hieronymo sacra Biblia, itemque Lyturgiam
 in sermonem Slavonicum translata esse putant, ii
 summo in errore, et in antiquarum rerum ac tem-
 porum ignoratione versantur; nam neque lingua,
 neque Slavorum nomen, sive in Dalmatia, et Illy-
 rico, sive in aliis Romanorum provinciis, ante sex-
 tum saeculum audiri coepit. АДЕКЪ: „Іарѣ карій
 „ СОКОТЕСК, КЪ СЪНГА БІБЛІЕ ШИ ДІТЪРІА АѢ
 „ ФОСТ ПРЕФЪКЪТЪ ДЕ АѢМНЕХЕЕСКЪЛ ІЕРОНИМ ꙗ
 „ ЛИНГА СЛОВѢНЪ, АЧЕІЙ ꙗ ФОРТЕ МАРЕ РЪТЪЧИРЕ
 „ ШИ НЕ СЪИИЦЪ ДЕ АѢКРЪРИЛЕ ШИ ТИМЪРИЛЕ ЧЕ-
 „ ЛЕ ВЕКІ СЕ АФЛЪ: КЪЧИ КЪ НИЧЕ ЛИНГА, НИЧЕ
 „ НѢМЕЛЕ ГЛОВѢНИЛОР, ОРІ ꙗ ІЛІРІКО, ОРІ ꙗ
 „ ДАЛМАЦІА, ОРІ ꙗ ГРЪ АЛТЕ А РОМАНИЛОР Про-
 „ ВИНЧІЙ ꙗ АНТЕ ДЕ ВЕКЛЪ ЛА ШѢСЕЛЪ НѢ САѢ
 „ АѢХИТ“ АШИЖДЕРЪ ДАНІЕЛ ПАНЕКРОКІЪС ꙗ Про-
 пілѢДЛ АѢНЕЙ АѢЙ МАЮ ЛА ФАЦА 236. ЗИЧЕ: S. Hiero-
 nymus licet in Dalmatia natus, sub a. 356.
 puer tamen ad studia Romam missus, nunquam
 amplius in patriam rediit, atque ut rediisset, et
 in Civium suorum gratiam, facere aliquid voluis-
 set, non potuisset Sclavonicam versionem conde-
 re, isthic inutilem futuram. Siquidem Sclavi, quoad
 Hieronymus vixit, in intima latuerunt Scythia,

primum inde egressi, Dalmatiaeque, Illyrico, et
 Pannoniis infusi sub imperio Iustiniani senioris, а-
 декъ: , Ознтѣл Іеронім мѣкар кѣ сѣ нѣскѣт ѣ
 „ Далмація пе ла анѣл, 356. тотѣши ѣ прѣнчїе
 „ фїнѣ трѣмис ла Рома пентрѣ ѣвѣцѣтрѣ,
 „ ничї Одатѣ нѣ сѣ ѣторѣ ѣ Патрїе, дар сѣ се
 „ фїе ши ѣторѣ ши сѣ фїе вѣрт пентрѣ четѣцѣнїй сей
 „ а фаче чеѣа, нар фи пѣтѣт сѣ факѣ тѣлмѣчире
 „ Гловенѣскѣ, карѣ анчї ар фи фост фѣрѣ де
 „ фолос: Кѣчї кѣ Гловенїй ѣ кѣт тимп аѣ кїе-
 „ цѣит Іероним ѣ чѣ май дин лѣвѣтрѣ Скїтїе
 „ (Scithia цѣрѣ) ѣра аскѣншї, ши май ѣтѣю
 „ сѣѣ ѣпѣратѣл Івстїніанѣ чел вѣтрѣн ѣшина де
 „ аколо, се рѣвѣрсарѣ прин Далмація, прин Ілі-
 „ рїк, ши прин Паннонїй“ Дечї де аѣ фост
 Романїй ѣ пѣрциле ачесте пѣнѣ ла дескѣлекарѣ
 Гїнтелор словѣне, де Орѣ че никѣрї нѣ четим
 сѣ фїе стѣнс, сѣ сѣ фїе скос Гловѣнїй пре Ро-
 манї дин Цинѣтѣрїле ачеле, де липѣ ѣсте сѣ
 кѣдем: кѣм кѣ ремѣнѣнѣ Романїй ѣ пѣмѣнтѣ-
 рїле ачеле, де сине синѣрї нѣ сѣ пѣтѣт стѣн-
 це, чи пѣнѣ ѣ хи де астѣхї лѣкѣск аколо; ка-
 рїй де аѣ ши ѣвѣцѣт лїнеѣ сѣрѣѣскѣ ѣтрѣ атѣ-
 та, кѣт астѣхї кѣ аневое се пот дескїлїнї де
 чеїа лалцї Оѣрѣї; тотѣши се нѣмекск преѣм де
 вечїнїй сей, аша ши де алцї Скрїпторї стрѣ-
 нїй Влахї (адекѣ Ромѣнї), кѣм фѣсерѣ нѣмїцї
 май дин тѣю прин Гловенї, іарѣ нѣ Оѣрѣї.

Іарѣ ѣ кѣт ѣсте деспре аргѣментѣл чел прин
 Вѣртїторѣл дин гѣра Тѣрчїлор ѣпрѣмѣтат (ка-
 рїй ши пре Оѣрѣї ѣ нѣмекск Влахї) де ажѣнѣ
 а фи сокотеск а респѣнде: Тѣрчїї де Орѣ че ѣ
 трѣ атѣта уреск сѣїнѣцеле (аѣпѣ лѣѣѣ Алѣора-
 нѣлѣї) кѣт ничї ун пїк де тимп нѣ петрѣк ѣ
 четїрѣ

четирѣ Върцилор (кѣ атѣта май пѣцин, кѣчй сѣв
 ничй унѣл, сѣв арарй се афлѣ, карій ар сѣи линей
 стрѣине ꙗ каре сѣнт скрисе Ёсторїиле; їарѣ ꙗ
 линѣа тѣрчѣскѣ афарѣ де нескарй Върци токма
 деспре ꙗпърѣциѣ лор скрисе, нѣ креѣ кѣ сѣнт ал-
 те кѣрци) ничй деспре ꙗченѣтѣл сѣв, де кѣм де-
 спре ꙗченѣтѣл алтор Гїнте, а сѣи оре че се сѣргѣск.
 Ялтѣ каѣсѣ кѣчй кѣ Тѣрчїй нѣмекск пре Ѣрѣкй
 Валахї, ачѣста а фи се веѣе. Тѣрчїй Ѣшина дин
 Ясїа ши ꙗтрѣна ꙗ Ѣвропа, аѣпѣ че спарсерѣ ꙗ-
 пѣрѣциѣ Грѣчѣскѣ, ши кѣпринсерѣ Константи-
 нополѣл, сѣпѣсерѣ пре попарѣле фостей ꙗ-
 пѣрѣциѣ Грѣчесчй; ачѣй ꙗтрѣ попареле ачѣсте чѣй
 май пѣтерничй Ѣраѣ Грѣчїй ши Романїй, май
 вѣртос Македо-Романїй, їарѣ Ѣрѣїй нѣ прѣ де
 маре нѣмѣр Ѣраѣ; де ачї урмѣ, кѣ кѣносѣна
 Тѣрчїй май дин тѣю пре Грѣчїй ши пре Романї,
 Ори каре нѣ Ѣра де нѣм грѣческ, ꙗсѣ де Оѣѣе
 кѣ дѣншїй, ꙗл нѣмѣѣ Валах аѣкѣ Роман, аѣ-
 зина дин гѣра Грѣчилор кѣ зик Романилор Ва-
 лахї, ши кѣм зисѣй, кѣносѣна чѣсте доѣз по-
 парѣ де май марй ꙗ нѣмѣр ꙗ ꙗпѣрѣциѣ са.

Вѣхѣна Фїлософѣл дин Хале, кѣ ничй де кѣм
 нѣ поате арѣта кѣ ар фи Романїй Ѣлавї, ꙗченѣ
 ши алт минтрелѣ а се сѣчї ши а се скимосї;
 пентрѣ ачѣїа аѣѣкѣна ꙗнаинте урмѣтоареле кѣвин-
 те алѣї Никита Хонїат ла Ёсакїе Янѣел кап 1.:
 Tum Naemi montis accolas sibi et Romano Imp-
 rio infensissimos reddidit, qui olim Myssi nunc
 Vlachi nominantur. аѣкѣ: „Пре лѣкѣиторїй де-
 „ла мѣнтеле Ѣмѣ сїе, ши ꙗпѣрѣциѣей Романилор
 „марй Ёнимичй їаѣ фѣкѣт, карїй оре кѣна се
 „нѣмѣѣ Мисї, їарѣ акѣм се нѣмекск Влахї“
 аѣѣкѣна зик ачѣсте кѣвинте, зиче: Also immer
 Feinde

Feinde der Römer; wie können sie Römer gewesen seyn?
 АДЕКЪ: „Іагъ кѣ Валахіѣ фѣсеръ тотъ неприѣте-
 „ній Романилор, аша даръ кѣм пѣтѣръ сѣ фи
 „Романѣ.“ ф. 11. О! кѣтъ де виклѣне, ши де ршз-
 лѣтоаре урмѣри фаче омѣл ачеста, прин минчи-
 носеле сале кѣвинте! ши кѣм се скреме а ршела
 пре ачѣїа, карїї наѣ четитъ Історїї веки, ши нѣ
 счїѣ кѣндъ аѣ лѣхрѣцитъ Ісакїе Ангел, ши кѣндъ
 сѣѣ кѣтѣтъ Романїї дела мѣнтеле вѣмѣ кѣ дѣн-
 сѣл? Дечї сѣ черкѣм оре ачѣїа аратѣ кѣвинтеле
 лѣї Никита, че зиче кѣртигорюл, сѣѣ алтѣ чеѣа?

Кѣм кѣ лѣкѣиторїї дела мѣнтеле вѣмѣ (дѣспре
 карїї а фи Романи сѣнтѣм лѣкѣдинцаѣ) сѣѣ
 кѣтѣтъ кѣ лѣхрѣціа, че се зичѣ Романъ (чи нѣ
 кѣ доарѣ сѣра Романъ, чи дин каѣса карѣ акѣшї
 ба урма) се адеверѣкъ дин ѣкрїпторї вѣредничї
 де кѣдинца; дечї черкѣндъ, оре фостаѣ ачѣїа,
 лѣхрѣціа Романилор, аѣ а Грѣчилор? адекѣ
 оре фостаѣ ачѣїї кѣ карїї се кѣтѣтъ Ромѣнїї,
 Романи, сѣѣ Грѣчї? де одатѣ се ба аргѣта до-
 ритѣл адекѣр. ѣѣ зичѣм сѣ нѣ фїе фостъ ничї
 ун Роман лѣ Мїсїа лѣ анге де редѣчерѣ остелор
 Романѣ, чѣ прин Маркѣ Яѣрелїѣ лѣхрѣратѣл Ро-
 манилор фѣкѣтѣ, тотѣшї нима ба зиче, кѣ дѣпѣ
 мѣтарѣ лѣї Яѣрелїѣ наѣ фостъ Романи аколѣ;
 дечї Маркѣ Яѣрелїѣ кѣтѣтъ анѣл 180. аѣ мѣ-
 рит, аша даръ лѣ анте де анѣл ачеста трѣѣшї сѣѣ
 мѣте Мїлїтарїї сѣї дин Дакїа веке, карѣ се ши лѣ-
 тѣмплѣ пе ла анѣл 274. лѣхрѣціа Романилор ла
 анѣл 395. се дѣспѣрції лѣ доаѣ пѣрції, уна фѣ а
 ресѣритѣлѣшї, алѣа а апѣсѣлѣшї: чѣ дела Яѣпѣс ши
 апѣсѣ кѣ тотѣл кѣтѣтъ анѣл 476. де унде нѣмай
 чѣ дела ресѣритъ лѣхрѣціе ремасѣ. дечї Ісакїе Ан-
 гел, аѣспра кѣрѣїа аскѣцирѣ Романїї ѣѣїїле, се

!фѣкѣ

Фѣкъ Апзрат пѣ ла анѣла дела Хрїстос 1185.
 кѣнд ера Апзрзція Гречилор а флоре, дар ши
 асѣши Ісакїе аѣ фост сѣмжнцѣ де Грек, іарѣ нѣ
 де Роман; асѣ аѣ цинѣт нѣмеле Апзратѣлѣи
 Романилор нѣмай пентрѣ цинерѣ Дрептѣлѣи спре
 тимпѣл вїнторїю, преѣм фѣкѣрѣ ши урмѣторїи
 лѣи ши Апзраціи дин алте фамилїи Еврѣпесчї
 пѣнѣ де кѣрѣнд. Динтрѣ ачестѣ дарѣ май кѣ-
 рат де кѣм стрѣлѣчешѣ лѣмина соарелѣи де а-
 мѣѣѣѣи, се бѣдѣѣше, кѣм кѣ май сѣс нѣмиціи
 Валахїи, нѣ сѣл вѣтѣт кѣ Націоналістїи сей Ро-
 мани, чи аспрѣ се ловирѣ кѣ Гречїи, пре карїи
 аї ши авинсерѣ; ашѣ дарѣ наѣ фост дѣншїи іні-
 мїчїи (непрїетенїи) Романилор, чи а Гречилор.
 Деспре ачѣста не акрединѣѣѣ ши алци Окрїп-
 торї карїи прѣк вине аскилинеск пре Ромѣнїи де
 кѣтрѣ алте нѣмѣрїи: Кѣчї кѣ нѣ зїк а фи ци-
 нѣтѣсѣ вѣгаїа ачѣста атре Ісакїе, ши атре Главїи,
 чи атре ел ши атре Ромѣнїи. Ашѣ се четешѣ а
 Історїа Універсалѣ де Пѣл Наїи 1825. алкѣтѣи-
 тѣ Том. II. фаѣа 319. унде зїче: *Bellum Vala-
 chicum varia fortuna gessit.* „Бѣтѣлїа кѣ Ромѣ-
 „нїи кѣ норочїре скїмеѣѣѣѣ аѣ пѣртѣтѣ
 „(Ісакїе)“ Ашѣ дарѣ кѣ дїрептѣл пѣтем жѣде-
 кѣ, кѣм кѣ Кѣртиторїюл, нѣ спре ашї пропѣтї
 гѣндѣрїле салѣ кѣ вѣрѣн темей, аѣсѣ кѣвинтеле
 лѣи Хонїат ачї аїанте, чи нѣмай ка сѣ факѣ
 О карте май гроасѣ, кѣ карѣ сѣ се Остенѣскѣ Чѣ-
 титорїюл фѣрѣ де нїчї уи спорїю. *М В*

Де асеменѣ пѣнѣрѣ сѣнт ши чѣле лалте дин
 Никїта Хонїат трасѣ Цїтаціи де Ісакїе Ангел,
 Картѣ 2. К. I. кап. III. К. 3. к. 8. ши к. 4. кѣчї
 дин тоатѣ ачестѣ се кѣлѣѣе, кѣм кѣ лѣкѣиторїи
 дела мѣнтеле вѣмѣ, наѣ арѣнкат сѣѣциае а фра-
 ціи

цій сей Романи, чи а асприторій сей Гречій. Чи
 сз зичем сз фіе фост Гречій ачеій, уна кѣ
 л-пзратѣ Ісакіе адеврაცი Романи, аѣ доарз пен-
 трѣ кѣ савъ вѣтѣт Романиї дела мѣнтеле вѣмѣ кѣ
 ажншії, се поате мѣртѣриси а нѣ фи ачеій вицѣ
 де Романи? ка нѣ! аѣ доарз динтрѣ атѣтѣ ек-
 семпле а тимпѣрилор де демѣлат, каре не аратѣ,
 кѣм кѣ нѣ нѣмай оаменї де уна Гїнтѣ, чи
 ши фрацї дин трѣнї пѣнтече нѣскѣцїї, челе май
 гроахниче вѣтѣлїї аѣ авѣт л-тре сине, динтрѣ не-
 нѣмѣрате ексемпле зик, ничї унѣл наѣ пѣтѣт
 ажнѣе л-кѣносчинца та? Ячѣстай тот уна ка
 кѣнд ай зиче: Полонїї авѣрѣ аспрѣ кѣтае кѣ
 рѣшїї, аша дарѣ Полонїї (пре карїї тоатѣ аѣ-
 мѣ лї счїе кѣ сѣнт де о рѣдѣчинѣ кѣ рѣшїї)
 нѣ сѣнт де ун сѣнѣе кѣ рѣшїї, чи — — Дин каре
 се аратѣ кѣм ѣеме де рѣшине пѣнктѣл л-тѣї дин
 фаца 16-лѣ а кѣртирїї динХале, кѣчї кѣ л-вѣрѣ
 яѣкторѣл сї нѣмай спре рѣдерѣ Четиторилор аколѣ.

Ка кѣ атѣта май лесе сз се ваѣа кѣм кѣ
 ар фи л-винс кѣртиторка пре Романиї, ши ка сз
 капете лаѣѣа дела унїї ка сине кѣрфиторїї, л-кѣ
 ши касне савъ фаѣѣле кѣгѣ л-кѣртирѣ са. Дечї
 фїинѣ кѣ каснеле нѣ спре вре о арѣтаре адеврѣ-
 тѣ, чи май мѣлат спре петречерѣ тимпѣлѣї, спре
 аѣсфѣтарѣ прѣнчилор ши а баелор сѣнт л-ѣѣ-
 мѣнате, їарѣ скопѣл меѣ есте а кѣвѣнтѣ адеврѣ-
 рѣл л-кѣтѣї кѣ пѣтинцѣ, а респѣнде ла ачѣста
 кѣ атѣта май вѣртос нѣ вѣрѣѣ, фїинѣ кѣ фаѣѣла
 тот фаѣѣлѣ ремѣне.

Ла фаца а 13-лѣ а кѣртирїї дин Хале се че-
 теск кѣвинтеле лѣї Праї яналистѣлѣї унѣѣ-
 реск, каре мѣртѣрисесче: кѣм кѣ о карте че сѣрѣ
 л-линѣ Гречаскѣ прин ялексіе ярїстенѣ
 аѣпѣ

ДѢЛА ПОРЪНКА АПЪРАТЪЛЪЙ ІОАНН КОМНЕНЪЛ АЛЪКЪ-
 ТЪИТЪ, САЪ ДАТ ЛА ЛЪМИНЪ ШИ А ЛИНКА РОМЪНЪ-
 НЪСКЪ, КЪ СЪРЪГЪИЦА ШИ КЪ КІЕЛЪТЪІАЛА ЛЪЙ ОТЕ-
 ФАН МЕТРОПОЛІТЪЛЪЙ ДЕЛА ТЪРГОВИЩЕ. АЧЪСТА
 АЛЪЙ ПРАЙ МЪРТЪРИСИРЕ ВЪРЪ ФІЛОСОФЪЛ ДИН ХАЛЕ
 КЪ ТОТЪЛ СТЪНГАЧІ СЪ О ЕКСПЛИЧЕ (ТЪЛКЪІАСКЪ)
 ЗИКЪНД, КЪ ЕЛ АРЕ НЕСЧЕ МАНЪСКРИПТЪРІЙ А ЛИНКА
 СЪРЪГЪСКЪ СКРИСЕ (ПРЕКАРЕ ЛЕ ШИ А СЪМНЪ ЛА ФАЦА
 14. ШИ 15.) КАРЕ МЪКАР КЪ НЪ АРАТЪ АНЪЛ А КАРЕ САЪ
 СКРИС АЧЕЛЕ МАНЪСКРИПТЪРІЙ, ТОТЪШІЙ ЗИЧЕ: „ВЕ
 „ВЕД А ФИ ДИН АНЪЛ АЧЕЛА, КЪНД АПЪРЪЦЪ ІОАНН
 „КОМНЕНЪЛ,“ ДЕ УНДЕ АКЕЕ А НЪ ФИ ФОСТ МАЙ
 СЪС ПРИН ПРАЙ НЪМИТА КАРТЕ А ЛИНКА РОМЪНЪСКЪ
 СКРИСЪ. ДЕЧІ АЧЪСТЪ АЛЪЙ ЗИЧЕРЕ ЕСТЕ ФЪРЪ ДЕ
 ТЕМЕЮ ШИ ДЕ ТОТ АДЕВЪРЪЛ СЪКЪ; КЪЧІЙ, ДЕ ОАРЪ
 ЧЕ НЪЙ АРЪТАТ АНЪЛ А КАРЕ ФЪРЪ АЧЕЛЕ МАНЪ-
 СКРИПТЪРІЙ ФЪКЪТЕ, ТОТ ОМЪЛ ПОАТЕ АКЕІА: АЧЕЛЕ
 МАНЪСКРИПТЪРІЙ ПОТ СЪ ФІЕ ДЕ АТЪИЧІЙ, ДАР ПОТ
 СЪ ФІЕ ШИ ДЕ ЕРІЙ, ДЕ АЛЪ ЕРІЙ СКОРНИТЕ ШИ СЪБ
 ЛАРЪ АШЪЛЪТОАРЕ, КА КЪНД АР ФИ ДЕ ПЕ ТИМЪРЪ-
 РИЛЕ ЛЪЙ ІОАНН КОМНЕНЪЛ СКРИСЕ, АЧІ АРЪТАТЕ; КЪ
 АТЪТА МАЙ ВЪРТОС, ФІИНД КЪ МАНЪСКРИПТЕЛЕ АЧЕ-
 ЛЕ НЪ СЪНТ А ЛОК ПЪБЛИК, УНДЕ ЛЪР ПЪТЪ ЧЕРКА
 ШИ АЛЪІЙ КРИТИЧІЙ. АСЪ ЛАС СЪ ФІЕ ТОКМА АДЕВЪ-
 РАТЕ МАНЪСКРИПТЪРИЛЕ АЧЕЛЕ, АЪ ДОАРЪ ПЕНТЪРЪ
 КЪС АЧЕЛЕ МАНЪСКРИПТЪРІЙ СЪРЕЕСЧЕ СКРИСЕ, НАЪ
 ФОСТ СЛОВОД А СКРІА ШИ РОМЪНЕСЧЕ? О НЕДЪМЕ-
 РИТЪ РЪТЪЧИРЕ! ДОАРЪ КЪЦЕТЪ КЪРТИТОРЮЛ КЪ ЛИ-
 КА ОЪРЪГЪСКЪ АЪ ФОСТ УНИВЕРСАЛЪ АДЕКЪ ПРЕСТЕ ТОТ
 ПЪМЪНТЪЛ АТИНСЪ? КЪЧІЙ ЕСЧІ АША ДЕ НЕПЪТЪРЪН-
 СЪТОРЮ ЛА ЖЪДЕКАТЪ КЪРТИТОРЮЛЕ! КЪТ НЪ ПОЦІЙ
 АЖЪЦЕ КЪ МИНТЪ, КЪМ КЪ О КАРТЕ КА АЧЪІА
 (ПРИН ПРАЙ АРЪТАТЪ) КАРЪ КЪПРИНДЕ А СИНЕ ЛЕЦІЙ
 БИСЕРИЧЕСЧІЙ ШИ АПЪРЪТЕСЧІЙ, НЪ ФЪ НЪМАЙ ПЕНТЪРЪ

Ожрей, чи пентрѸ тоцй Кресчиній, чей де дѣцѣ Гречѣскъ, алкѣтѣитъ; ашѧ даръ де липсѧ аѢ фост прекѸм ꙗ линия гречѣскъ ши сѣрѣскъ, ашѧ ши ꙗ чѣ ромзѣскъ сѧ се тѣлмѣчѣскъ; кѣ шим, кѣ лециле прекѸм челе кисеричесѣй, ашѧ ши челе ꙗ пѣрзтесѣй саѢ лѣмѣшй, пентрѸ ачѣїа сѣнт ꙗ токмитѣ ши ашезѧте, ка сѧ ле цинѣ, ши ничй дѣкѸм сѧ ле калче сѣпѣшйй, (де унде де ле калкѣ чинеба ꙗ урмѣхъ пѣдѣпса) дѣчй сѣпѣшйй нѣмай атѣнчй пот цинѣ, ши де кобѣршит Оксерба лециле, дѣкѣ ле ꙗ целег; чи нѣ ле пот ꙗ целѣе, де нѣ вор фи ꙗ трѸ ачѣїа линѣ скрисѣ ши пѣбликатѣ, пре карѣ О бореск попореній ачѣйй, кѣрора се даѢ спре ꙗ Арептарѣ са а ле цинѣ; ашѧ даръ зиселе манѣскриптѣрй аѢ требѣит сѧ се скрїе, ши сѧ се тѣлмѣчѣскъ ши ꙗ линия ромзѣскъ пентрѸ Романій де дѣцѣ гречѣскъ: де унде урмѣхъ, кѸм кѣ Аналістѣл Унгѣреск Прай, а кѣрѣїа крединцѣ маре есте ла Окрїпторй, нѣ грѣй вре О пѣрере стрѣмѣх, чи адеѣзр лѣминат дѣсѣзлй, арѣтѣнѣ картѣ ачѣїа, чѣ ꙗ линия ромзѣскъ скрисѣ, юбиторилор де адеѣзр Четиторй ши Окрїпторй.

Я 2. Зиче Фїлософѣл дин Хале, кѣ пентрѸ ачѣїа наѢ пѣтѣт фи скрисѣ ачѣ карте ꙗ линия ромзѣскъ, фїинѣ кѣ ꙗнанте де анѣл Домнѣлѣй 1652. ничй О карте саѢ скрис, кѣ атѣтѣ май пѣцин саѢ типѣрит чеба ꙗ линия Дако-Ромзѣскъ. Да ачѣста се респѣнде: кѸм кѣ пре тимпѣл лѣй Іоани Комненѣл нѣ саѢ типѣрит ничй О карте ꙗ линия ромзѣскъ, есте адеѣзрат; де орѣ че атѣнчѣ ши май тѣрѣїѸ, пѣнѣ пе ла анѣл 1440. ничй наѢ фост кѣносѣтѣ Типографїа: їарѣ кѸм кѣ нимик саѢ скрис ꙗ тимпѣл ачѣла ꙗ линия ромзѣскъ, есте О минчюнѣ, картѣ се поа-

ТЕ ПИПЪИ КЪ МЯНА ШИ АРАТЪ ГРОСИМЪ МИНЦІЙ
 КЪРТИТОРЮЛЪИ. КЪ ДЕ ОАРЪ ЧЕ РОМЪНІЙ ДЕЛА
 ТИМПЪЛА ДЕСКЪЛЕКЪРІЙ САЛЕ А ДАКІА, ТОТ РОМЪНЕ-
 СЧЕ ВОРКІРЪ, ДЕШИ АТРАРЪ МЪЛТЕ ВОРКЕ СТЪЗИНЕ
 А РОМЪНІЕ ПРИН КЪРЦЕРЪ ТИМПЪЛЪИ ШИ АМЕСТЕКА-
 РЪ КЪ АЛТЕ ГІНТЕ ДЪПЪ СКЪПЪТАРЪ АПЪРЪЦІЕЙ СА-
 ЛЕ, ФЪРЪ АДОІАЛЪ ЄСТЕ, КЪ АЪ ЛИПСИТЪ СЪ ШИ
 СКРІЕ А ЛИНГА СА. КЪМ КЪ ТОТ РОМЪНЕСЧЕ АЪ ВОР-
 БИТЪ, НЕ АРАТЪ АСАШІ ЦИНЕРЪ ЛИНБЕЙ ПОПОРАЛЪ
 ПЪНЪ АЪИ ДЕ АСТЪЗЪИ; КЪЧІЙ КЪ ДЕ АР ФИ ПРИМИТЪ
 РОМЪНІЙ ОРЕ КЪНДВА ВРЕ О ЛИНБЪ СТЪЗИНЪ, КЪ
 БЪНЪ САМЪ НАР ФИ АЪЦАТЪ МАЙ МЪЛТЪ ЛИНБА РО-
 МЪНІКЪКЪ; ПРЕКЪМ АВЕМ ВІЙ ЄКСЕМПЛЕ А ЧЕЙ ЧЕ СЕ
 АЛИПЕСКЪ КЪТЪРЪ ВРЕ УН НЪМЪ СТЪЗИНЪ, ОРІ ДЕ ЧЕ НЪМЪ
 АЪ ФОСТЪ АЪНШІЙ АНАИНТЕ, КЪМ КЪ НИЧІЙ ОДАТЪ
 МАЙ МЪЛТЪ НЪ СЕ АТОРЪ ЛА КАСА СА. — — ВЧИМЪ
 ШИ АЧКІА, КЪМ КЪ А ТИМПЪРИЛЕ МЪТЪРІЙ РОМАНИ-
 ЛОР А ДАКІА, АКЪ АФЛОРЪКЪ СЧІНЦЕЛЕ А АПЪРЪЦІА
 РОМАНИЛОР, АША ДАРЪ ФЪРЪ АДОІАЛЪ АЪ СЧІЪТЪ
 КОЛОНЕЛЕ АЧЕЛЪКЪ СКРІА; ДЕ ОАРЪ ЧЕ АЪ СЧІЪТЪ СКРІА
 ШИ ШЪКЪ ЦИНЪТЪ ЛИНБА ЧЪ ПОПОРАЛЪ, КЪМ СЕ ПОАТЕ
 ЗИЧЕ, КЪ НАЪ СКРІАТЪ НИМИКЪ А ЛИНБА РОМЪНІКЪКЪ?
 ДОАРЪ АЦЕЛЪКЪЕ КЪРТИТОРЮЛЪ ЗИКЪНДЪ, КЪ НЪ САЪ
 СКРИСЪ АТЪНЧІЙ РОМЪНЕСЧЕ, КЪМ КЪ НЪ САЪ СКРИСЪ
 КЪ ЛИТЕРЕ ЦИРИЛИЧЕШІЙ (ПРЕКЪМ АРАТЪ КЪ МАЙ СЪСЪ
 НЪМИТЕЛЕ МАНЪСКРИПТЪРИ СЪРЪБЕШІЙ СЪНТЪ КЪ ЛИТЕРЕ
 ЦИРИЛИЧЕШІЙ СКРИСЕ) АЧКІА ЄЪ ЛЕСНЕ АЙ КРЕДЪ, ФІ-
 ИНДЪ КЪ ААНТЕ ДЕ ЯДЪНАРЪКЪ КИСЕРИЧЪКЪКЪ ДЕЛА ФЛО-
 РЕНЦІА, (ПРЕКЪМ СЕ ВА АРЪТЪА МАЙ ЖОСЪ) АКЪ НАЪ
 ФОСТЪ ПРИМИТЕ ДЕ РОМЪНІЙ АЪЖЛИТЕЛЕ ЛИТЕРЕ ЦІРІ-
 ЛІАНЕ, АША ДАРЪ ОРІ ЧЕ САЪ СКРИСЪ РОМЪНЕСЧЕ, САЪ
 СКРИСЪ КЪ ЛИТЕРЕ ЛАТІНЕШІЙ. СЕ ВЪДЪЦІЕ ДАРЪ ВОР-
 БЕ ДЕШЕРТЕ А ФИ ГЪЗИТЪ КЪРТИТОРЮЛЪ ЗИКЪНДЪ, КЪ
 АРЪТЪАТА ПРИН ПРАЙ КАРТЕ НАЪ ФОСТЪ РОМЪНІКЪКЪ,

(деспре карѣ се аратъ кѣм кѣ кѣ сѣргѣинца ши кїлатѣїала Бпїскопѣлѣї дин Тѣрговище Стефан аѣ фост лѣкратъ) кѣ атѣта май вѣртос, кѣ Стефан фѣ Роман дин Цѣра Ромѣнѣскѣ, унде тот сѣнѣеле романек аѣ домнит.

Ла фаца а 17. а Кѣртирїї дин Хале ачесте кѣвинте се четек: *Jene Dacier und Myssier, welche vermischte slavisch = italienisch sprechen, nennen sich in Ungarn und Siebenbürgen Rumun. In der Moldau etc. nennen sie sich Moldovanen, in der Walachen aber Muntyanen, dann in Banat Fratusen.* „Дакїї ши Мїшїї карїї „ворекск словѣчеше местекат кѣ їталїенеше, се „нѣмек де ун тимп акоачѣ а Унгарїа ши „Трансїлванїа рѣмѣн, а Молдавїа Молдовенї, „а Цѣра Ромѣнѣскѣ Мѣнтенї, їарѣ а Бзнат „Фрѣтѣцї.“ Кѣ ачесте вѣк дѣмнѣлѣї се адеверезѣ, кѣ Молдовенїї, Цѣренїї, Арделенїї, ши Бзнѣценїї кѣ атѣта май пѣцин сѣ пот зиче Ромѣнї, де орѣ ченїчї се нѣмек Ромѣнї, чи Молдовенї ш. а. — Кѣчї нѣ се рѣшїнѣ Кѣртиторѣа а бѣфнї ши а грѣї неше кѣвинте не чоплите ка ачесте, де каре рѣд ши кѣтѣшеле. Кѣ адеврѣат кѣ нимїк нѣ се веде дѣнѣл ашѣ фѣрѣ де кале а фїлѣкрат, де кѣт Кѣртирѣ са де Ромѣнї, силїндѣсе пе кале стѣнгаче тоате зїселе сале а ле аѣрї, ши де адеврѣате але арѣта; преѣм п. е. стѣнгачї аѣрегѣнїцѣнѣ кѣвѣнтѣл Молдован, Бзнѣцан, ш. а. се остенеше дин кѣт поате а амѣцї лѣмѣ, май вѣртос пре четиторїї, чеї че нѣ прѣкѣноск пре Ромѣнї ши лїнга лор де аѣтѣзї. Опре ачест не леѣбит скоп аѣселе де дѣнѣл арѣгѣменте, де ашѣ пласѣ сѣнт, кѣт пре тот кѣноскѣторѣа де Ромѣнї Четиторї, ши кѣниторѣа де адеврѣ Окрїпторї, а чѣ май аѣнїкѣ кїкотїтѣрѣ (рѣс)

(ржс) ал арѣнкъ; кѣчй чине ва креде алтѣл, а-
 фаръ де кре о бакъ цирекъ, чѣ ашà де моале л
 крединцъ, кѣт зїоа амѣззхї, де .вей зиче кѣй
 мехѣл нопцїй, ши кѣндà стрѣлѣчеще воареле май
 лѣмѣрит, ва креде кѣ є чѣ май афѣндѣл лѣѣ-
 нечїме, нѣмай сѣй зїкѣ чїнеба кѣй ашà, чїнеба
 креде зїк, кѣм кѣ Ромѣнїй дїн Молдова, дїн
 Цѣра Ромѣнѣскѣ ши алте пѣрцї, пентрѣ ачѣїа,
 кѣ се зїк: Молдовенї, ш. а. нѣ сѣнт Ромѣнї
 адеврѣацї? О! немѣрѣнїтѣ рѣтѣчїре, о дес-
 фрѣнатѣ несфїалѣ! О не аѣзїтѣ вїкленїе, кѣ
 карѣ вѣрѣ омѣл ачестѣ сѣлѣше ле мѣмѣ, де карѣ є
 дѣнѣл асѣзї ка ун амѣцїторїю, ювїторїю де
 вїкleshѣг ши трѣѣфаш вѣрѣат, ржс ши батжокор-
 рит. Мїе лм паре рѣѣ де вѣрѣатѣл ачестѣ, дарѣ
 май вѣртос де карактерѣл лѣї (де є Консїліар
 прекум се аратѣ) кѣчї шѣѣ арѣтат патїмїле, ши
 слѣзїчїонѣ инїмїй сале, ши сїнгѣр саѣ астернѣт
 арептеї жѣдекѣрї а лѣелепцїлор карїї се мїнѣнѣкѣ
 де мїнтѣ лѣї чѣ ушорѣ. Май кѣ кѣвїнцѣ ар
 фи фост де ар фи лѣрѣцїшат зїкала де комѣн:
 „де ай фи тѣкѣт, лѣмѣ де фїлософ тѣр фи
 „цїнѣт“ зиче, кѣ Ромѣнїй нѣмай лѣ Унгарїа
 ши лѣтро парте дїн Трансїлванїа де ун тїмп
 лѣкоачѣ се зїк Ромѣнї; їарѣ лѣтралте церї, прекум
 лѣ Молдавїа, се зїк Молдовенї, лѣ Цѣра Ромѣ-
 нѣскѣ Мѣнтенї, саѣ Церенї ши алтеле; де ун-
 де пре аскѣнс деѣѣче, кѣм кѣ ачестїй нар фи де
 ун сѣнѣ кѣ чеїа лалцї Ромѣнї дїн тралте церї
 (мѣкар кѣ тоатѣ лѣмѣ ка пре Ромѣнї адеврѣацї,
 ши лѣ лїнекѣ доарѣ май кѣрѣацї лѣї кѣнодѣче): та-
 ре смінтї Кѣртїторїя, кѣ нѣ лѣсемнѣ тїмпѣл,
 кѣндà саѣ лѣчепѣт Ромѣнїй дїн Унгарїа ши Тран-
 сїлванїа а се нѣмї Романї, ши кѣм саѣ кїемат
 май

май наинте де ачкіа? Де минѣнѣ есте, кѣ наѣ
пѣтѣт Кѣртиторюла ꙗвѣца а респѣнде номеле аче-
ста: Ромѣн, мѣкар кѣ зиче ꙗ фаца ꙗ тѣіа а
Дісертаціей сале, кѣ счїе линка ши кѣноасче да-
тиниле Дако-Романилор; чи прекѣм алціѣ Стрѣ-
иний, карїй нѣ ꙗцелѣг линка ромѣнѣскѣ, ꙗ лок
де Ромѣн, зик Рѣмѣн, ши ꙗ лок де Ро-
мѣний, грѣск Рѣмѣний, не счїинѣ а респѣнде
тонѣл літерїй ꙗ, саѣ ж, аша грѣще ши Дѣм-
нѣлѣй.

Аширѣнѣ Кѣртиторюла О сарчинѣ де чюмел-
читѣрї ка ачесте, зиче ла фаца 18: *Folglich der
größte Theil u. s. w.* „Аша дарѣ нѣмай Ромѣний
„ди Цѣра Унгѣрѣскѣ, ши О Парте а Ярдѣлѣ-
„лѣй се пот ꙗвѣда де дѣпѣ номеле Роман, пре
„каре ши акѣм ꙗл поартѣ, кѣ сѣнт респѣрциѣ
„дин Романї.“

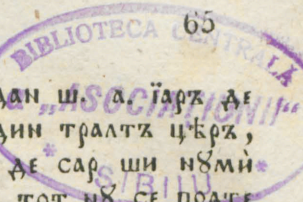
Орї чинѣ рѣтѣчѣше одатѣ дин калѣ дн-
рѣптѣ ши ꙗтрѣ пре потѣкѣ стрѣмѣ, тот пре
ачкіа се дѣче, пѣнѣ нѣ се потикнесче ꙗ тѣфе де
спиний ꙗпѣнгѣторї, ши се ловеѣше де стениорї де
пїатрѣ вѣтѣмѣтоаре. Вѣ кѣѣет, кѣ прѣ бине
счїе Кѣртиторюла, де аѣ ꙗтрѣкат оре кѣнда пре
вредн Молдован деспре націе, кѣм кѣ ла ꙗтѣіа ꙗ-
трѣваре: Чѣ єстї тѣ мѣ? ꙗѣ респѣнс: Ро-
мѣн! дар де унде єстї? дин Молдова,
саѣ Молдован! Ашиждѣрѣ фак Трансилванїї,
ашиждѣрѣ Ромѣний де Цѣрѣ, нѣминѣдѣсе Мон-
ченї ши Церенї. Асѣ ши ачаста атѣнчї фак,
кѣнда се ꙗтракѣ прин вредн Ромѣн, саѣ дешї нѣ
прин Ромѣн, ꙗкѣй ꙗ линка ромѣнѣскѣ, кѣчї со-
котинѣ ꙗтрѣватѣл, кѣм кѣ ꙗтрѣкѣторюла дин ꙗ-
тѣіа прибїре ꙗл кѣноасче кѣй Ромѣн, кѣѣетѣ
ꙗ сине (ꙗцелѣпѣѣѣе): Омѣа ачеста кѣ кѣноасче

кже Ромзи; аша дарз атрежнѣмъ ел кз че
 сѣнт? де кѣнъ самъ дорече амй счи Патріа саѣ
 де унде сѣнт нѣскѣт. Дрепт ачеіа респѣнде
 Молдовѣн, Монтѣн, Мзрцинѣн; саѣ Крзіован,
 Ярдан, Орзвичѣн ш. а. Іарз дел атравѣ вребн
 стржин п. е. Ожрѣѣ, Тѣркѣ, саѣ Оасѣ: че е стй
 мѣй? тот де уна ва респѣндей: Ромзи! аша
 дарз прин нѣмирѣ Патріей саѣ а докѣлѣй де на-
 счере, атрѣ нимик нѣ се скимѣз Ромзиѣ атре-
 кацилор, челор че респѣнд: Молдовѣн, Монтѣн,
 Ярдѣлѣн ш. а. Кѣ адеврѣат мѣ мир де Кзртито-
 рюл, де аѣ възѣт кѣндѣа пре вребн Ромзи, кѣм
 поате сѣ фіе аша де скѣрт ла минте кѣт ничѣ
 уна ка ачѣста сѣ нѣ счѣе, карѣ тѣтѣрор лѣкѣи-
 торилор дин Унгаріа ши дин алте церѣ лѣчинате
 прѣ кѣносѣт есте. Іарз де ар фи адеврѣатѣ
 грѣирѣ філософѣлѣй дин Хале, атѣнчй Ожрѣій
 дин Орем нар фи Ожрѣй, ка чеіа лалцй Ожрѣй
 дин Унгаріа, кѣчй ей се зик: Оремац; ничѣ
 чеі дин Беркіа, кѣчй се зик Оервїанац; чеі
 дин Бачка лѣкѣ нѣ, кѣчй се нѣмеск: Бачванин;
 карѣ ши дѣншій пентрѣ ачѣіа фак, фїинд кѣ ат-
 трекарѣ сѣрѣѣскѣ: што си? лсеменѣз ши На-
 ціа ши Патріа. Чи асеменѣ а Кзртиторюлѣй кѣ-
 цетаре нѣ атѣреѣе алѣ, де кѣт аратѣ, кѣм кѣ
 фодрте микѣ кѣносѣнцѣ аре Домніа са деспре
 ресѣритѣл лѣпѣтѣлѣй попарелор. Італіанѣ де
 се атравѣ, май вѣртос де алт Італіан, кѣ че е?
 респѣнде: Неаполїтан, Веронѣн, Флорен-
 тин, ш. а. дечй дарз зичебей: кѣ Неаполїта-
 нѣл пентрѣ ачѣіа нѣ е де ун сѣнѣе кѣ чел дин Че-
 татѣ Рома?

Май лколѣ зиче Кзртиторюл: Бѣнѣценій се
 кіамѣ Фрѣтѣцй, аша дарз нѣ сѣнт Ромзи. Оѣ
 ведем кѣм стѣ лѣкрѣл.

Ромз-

Ромзній дин Бзнат тот дѣ ачел стрѣлѣчит
сѣнѣ дѣ Роман сѣнт, дин каре се траг ши чеїа
лалцї Дако-Романї; Чи дескилинит чинстинд
пре тоцї Оменїї, їарѣ пре ай сей націоналістї
кѣ лѣвѣпзіатѣ, ши прѣк лналтѣ драгосте лѣрѣци-
шиндѣї, пре тот Ромзнѣл фїе дин Бзнат, дин
Молдова, дин Цѣра Ромзнѣскѣ, саѣ Орї дѣ ун-
дѣ, джндѣї винеце саѣ бѣнѣ лѣтѣнѣлѣ, лл нѣ-
мекс фрате, П. Б. бѣнѣ зїоа фрате! бѣнѣ
сѣра фрате! ла каре лѣтмпинатѣл респѣнде:
мѣлѣмекс Домнитале фрате! прин каре лѣтрѣв-
инцаре аша саѣ дѣдат Ромзїї дин Бзнат кѣ
борка ачѣста фрате, кѣт ла тоатѣ лѣтѣлнїрѣк а-
лѣтѣрїшѣкѣ лѣнѣгѣ винеце, ши кѣвѣнтѣл фрате.
Дѣ лѣтмпинѣ вѣрѣн Бѣтрѣн пре вѣрѣн тї-
нѣр дѣ адесе Орї зиче: Фрѣцїорѣле, Нѣпоа-
те, саѣ Фрѣтѣцѣле; ба дѣ мѣлте Орї ши
лѣ глѣме саѣ жокѣрї лѣтрѣвѣнцѣкѣ кѣвѣнтѣл
Фрѣтѣцѣле, фїїнд кѣ кѣвѣнтѣл ачѣста є ун
кѣвѣнт арѣтѣторѣ дѣ кеїре, ши дѣ амїчїїе лѣ-
трѣ джншїї. Дин борка ачѣста се лѣтѣмплѣ дѣ
кѣцѣтарѣ унїї, чей че нѣ счїѣ дѣтїна Бѣнѣценї-
лор, кѣм кѣ прин нѣмеле Фрѣтѣцї се лѣсемнѣкѣ
Націа, ши аша вѣрѣ се факѣ О Гїїнѣ дескили-
нїтѣ дѣ кѣтрѣ чейа лалцї Ромзнїї; дѣчї тарѣ
се лѣчѣлѣск унїї ка ачѣстїї прин стрѣмѣа а са
пѣрѣре. Ничї нѣї адѣвѣрат, кѣм кѣ Ромзнїї
дин Бзнат, ла лѣтрѣварѣк: че є стї тѣ мѣї?
др респѣнде: Фрѣтѣцї, нѣ! чи дѣ кѣте Орї
се лѣтраѣк прин стрѣнїї, тот дѣбѣна респѣндѣ,
Ромзн! ба ши дѣ лѣсѣшї Ромзнїї фїїнд лѣтрѣ-
вѣцї, кѣ че сѣнт? нѣ респѣндѣ: Фрѣтѣцї; чи дѣ
кѣноск пре лѣтрѣвѣторѣ дѣпѣ порт кѣм кѣї
Ромзн дин Бзнат, спѣн джнѣлѣї локѣл на-
счѣрїї

черій п. Є. Тимишоріан, Архидиакон ш. а. іарх де
 кѣносек пре атректиторюла а фи дин тралтѣ цѣрѣ,
 ай респѣнд: Бѣнѣцан. Чи де сар ши нѣми
 Ромѣнїй дин Бѣнат Фрѣтѣцїй, тот нѣ се подѣ
 дѣдѣче ачепѣтѣл лор дела Словенїй сѣл Ѣжрѣй,
 кѣчи кѣ ничї О Гїнтѣ словенѣскѣ нѣ сѣл нѣмит
 Фрѣтѣцїй, де унде ар пѣтѣ Кѣртиторюла дѣпѣ да-
 тина са а фаче вре о а кеере; чи аѣшїй нѣмирѣ
 Фрѣтѣцїй є ворѣкѣ Романѣ; кѣ винѣ дела кѣвѣн-
 тѣл Фрѣте, префѣкѣндѣсе микшорѣторю.

Динтрѣ чѣлѣ а трѣва ачѣста дѣспре нѣмириле
 Ромѣнилор пѣнѣ ачї адѣсе, лѣсне се подѣ соко-
 ти: кѣм кѣ; аѣ наѣ причепѣт Кѣртиторюла нѣми-
 риле чѣлѣ ромѣнѣцїй; каре нѣ асемнѣкѣхѣ нацїа, чи
 Патрїа сѣл локѣл насчерїй; аѣ кѣ аѣѣ ацѣлес
 (каѣѣ май кѣрѣндѣ се прѣте крѣде) чи ка кѣ а-
 тѣт май пѣ ушор сѣшї подѣтѣ аѣвїце аѣдрѣт-
 никѣл сѣл скоп; кѣ дѣдинсѣл нѣ врѣ сѣ лѣ а-
 цѣлѣгѣ ши сѣ лѣ зикѣ пѣ калѣ дїрѣптѣ; фї-
 нѣндѣ кѣ є май плекат а умѣла прин котѣрїй ши
 пѣ потечї шѣвѣзїте, ши и май аѣвѣмѣнѣ а рѣ-
 тѣчи дѣ кѣтрѣ аѣвѣзр, дѣ кѣт а черка ши а
 дѣсвѣлї дїрѣптѣтѣ атрѣ аѣвѣверїнѣцѣ.

Аѣвѣкѣндѣ аѣаїнтѣ Кѣртиторюла пре Грѣчї; чѣй
 чѣ зик: ксѣврїс ромѣка? счї грѣчѣше? ши пре
 Цїганїй, чѣй чѣ грѣск: жанес рамано? зичѣ, кѣ
 май кѣрат респѣндѣ нѣмѣлѣ Роман ачѣсте долѣ
 гїнтѣ дѣ кѣт Ромѣнїй, ши тотѣшїй нѣ се зик
 Романїй. А кѣтѣшї, дѣспре ачѣста лѣмѣрїт аѣ грѣ-
 یت аѣкторѣл аїмадѣверїй дѣ Срїг: Вал. а да-
 кїа дин а. 1814. Ничї арѣ вре о пѣтере асемѣнарѣ
 кѣвїнтѣлор, кѣ карѣ сар пѣтѣ рѣзїма Кѣртїтѣ-
 рѣла ка сѣ нѣлѣнѣче; дѣ Оарѣ чѣ унѣлѣ кѣвїнтѣ
 тот кѣ асемѣнѣ силѣбе скрїсе, атрѣндѣ лїнѣѣ а
 семнѣ-

семнѣхъ уна, атралта алтх чева п. е. Син нем-
 цеце асемнѣхъ: ацелѣцере, іарх Син сяр-
 кеце, асемнѣхъ фечор; а рѣга сяркеце се аце-
 леце алта, романеце а рѣга се зиче о коатъ, мо-
 товила; а рѣпа сяркеце се зиче: тѣмпзнеце, ба-
 те; іарх а рѣпа латінеце се кіамъ каша ромзнеце,
 а рѣпа, а рѣпае, ш. а. Іатъ ачесте кѣвинте кѣ
 тот се ловеск, ши се вярвѣрск ла олатъ а
 силабе, ши тотѣши дескилинитъ ацелѣцере а рѣ-
 чи май мѣлте а грзи деспре ачѣста ар фи фѣрѣ
 де фолос ши де ничи о липсѣ, де орѣ че нѣ
 дин трѣн кѣвѣнт, чи дин тоатъ цесетѣра линкей
 се фаче а кеерѣ, де унде се траце ореш че Гін-
 тѣ? май вѣртос дин історіиле че скріѣ деспре пѣр-
 чедерѣ Гінтелор ши а лингелор. Ничи се зик ро-
 мѣнїй кѣ сѣнт стрѣнепоцій романилор, нѣмай
 пентрѣ кѣ сѣ кіамъ ромѣнї; чи пентрѣ кѣ (пре-
 кѣм тоате історіиле челе адеврѣте, ши тоатъ
 цесетѣра линкей, датиниле, ши преинкредерѣ
 лор аратъ) сѣнт урмѣторій Колонелор челор де
 Апзратѣл Траіан а Дакіа дин Італіа аде се.

Деспре Циганї, афарѣ де кѣцетѣл а рѣ Прай,
 чел че а Аналеде Унгаріей асемнѣхъ, кѣм кѣ де
 аколо а рѣлат дѣншій кѣвѣнтѣл Рамамо, фїинѣ
 кѣ провинціа де унде а рѣ венит сї, саѣ кіемат
 Рама; кѣцетѣл меѣ есте ачеста: нѣмѣл ачест
 де оменї, фїинѣ де тоці алѣнгат ши батжо-
 корит, орї унде вине, де ачѣіа лѣце ши де а-
 чѣіа линѣ се цине, карѣ домнеце аколо, п. е.
 сѣнт циганї ѡжрѣщїй, сѣнт циганї Унѣрѣщїй,
 сѣнт немѣщїй, сѣнт ши ромѣнѣщїй; чи пентрѣ
 ачѣіа Циганїй тот Циганї рѣмѣн; ничи ва зичѣ
 чинева, кѣ сѣнт п. е. ѡжрѣщїй Циганї, пентрѣ кѣ

Ажкѣсѣк ши Циганй лтрѣ джншій, прекѣм зиче
не сокотитѣл Кзрторій униле ка ачесте.

Ла фаца а 19. кзтрѣ сфжршит ачесте се че-
теск: Obwohl nur ein Theil der in Ungarn und Sie-
benbürgen des italienisirten Schlawen den Namen Ru-
manyn führt etc. „Дешй нѣмай о парте дин Ола-
„ вій чей італисацй дин Унгаріа ши Трансїлваніа
„ поартѣ нѣмеле де рѣмѣн“ Яичѣ прин Главій
чей італієницй ацелѣце Кзрторіюл пре Дакѣ Ро-
манй, ка кжнд нар фи джншій дин стрѣлвчитѣл
сжнце Роман, чи ка кжнд ар фи Глави, карій л
кѣркжндѣсе ши аместекжндѣсе кѣ Романій, аѣ
лвзцат линѣа романѣ, ши се префѣкѣрѣ л Ромжнй
італієницй: Дечй, кѣм кѣ Дакій саѣ Главій,
дела карій вѣк джнѣл сѣ дѣдѣкѣ пре Ромжнй,
ничй наѣ асептат сѣ се ловѣекѣ (кѣ остѣ ро-
манѣ; іарѣ чей че асептарѣ, тоцй се стѣнсерѣ
де мжнїа ши нѣжнѣа Романилор уна кѣ Краюл
сеѣ Декебал, (каре де фрика морцїй прин сакїа
романѣ асептатѣ лгрозинѣсе, се лвенинѣ) пре
кѣм дин алте мѣлте Історїй веки, аша дин Істо-
ріа деспре лчепѣтѣл Ромжнилор, лѣмѣрнт се вѣ-
дѣше:

Фѣрѣ де лдоїалѣ, кжнд се апѣкѣ фїлософѣл
дин Хале де лѣкрарѣ Кзрторїй сале, наѣ соко-
тит кѣ о ва четїо лѣмѣ чѣ лѣминатѣ, чи аѣ
кѣцетат, кѣ доарѣ нѣмай нѣскари бабе, саѣ
прѣнчй, а кѣрѣа жѣдѣкагѣ естѣ преѣ фѣрѣтѣ
де а кѣмпзнѣ лѣкрѣриле, лѣжнѣдо а мжнѣ; де
одатѣ вор креде тодте челе аколѣ фѣрѣ де ничй
ун темей лширатѣ. Зиче, кѣ Ромжнїй нѣмай де
ун тимп скѣрт саѣ лчепѣт асе зиче Романй,
фїинѣ лвитацй прин трѣнїй Бѣрѣацй Зелоши
спре ачѣста. Ворѣ дѣшѣртѣ ши кѣ тотѣл де

ржс! Кзчй ачкїа, че май тоатей вв ропе есте кв
 носквт, нвмай де кзтрз мннтк Кзрторюлвї
 ремасе асквнс. Чи те атрек Кзрторюле! спд-
 нем рогвте, де кжнд сав ачепвт ромзній асв
 зиче романї? прин а кзрвїа адемнарє? ши квм
 сав кїемат май наинте де ачкїа? Кзчй кз ев ни-
 кзирї нв четєск; сз се фїе зис ромзній алтми-
 трк а линка са, де кят ромзній.

Ла фаца а 21. зиче: zwei Nationen sind in
 in Europäischen Orient bekannt, welche die römische
 Sprache in die ihrige aufgenommen haben, das sind die
 Griechen und Slawen. адекз „Доз Нацїй мис кв
 „ носквте а ввропа де кзтрз ресзрит; каре ас
 „ примит линка романз а а са, адекз Гречїй
 „ ши Славїй“ Квм кз Гречїй ничй кжнд нав
 примит линка Романилор; се ва арзтã май жос;
 їарз квм из Славїй, прин карїй Кзрторюл аце
 лкце пре Дакїй лвї Декевал, ничй нав примит;
 дар ничй нав пвтвт лã линка Романилор а грã
 сã, преквм дин челе пвцин май наинте адсє;
 аша дин ачкста се вздкце; кзчй преквм дин
 Колвмна лвї Траїан дела нвмзрãл 87. пзнз ка
 нвмзрãл 109. се квлкце, дар ши дин тралтє
 Історїй дин тимпвриле веки скрисє се аратз;
 Дакїй фвсерз де тот стжнши де легїонелє рома-
 нешї, дин ачкїа май вжртос кадсз афокжндсє
 Романїй; кзчй взжжнд Траїан трãлã стрзлвчї-
 тãлвї повзцвиторю де остк романз лонгїн;
 спжнзврат дкєвпра мбрãлвї четзцїй, їарз пре
 алцїй динтре чєй приншї Романї; квм ле ар
 дкв Дачиле умерїй кв фзклїй апрїнсе, тарє сє
 мжхнї де о варварз фãптз ка ачкїа апзратãл
 ши чєй, дин преãнз кв джнсãл; пентрã ачкїа
 май кв марє фокãжнд четатк, дãпз че о ржс

вѣтѣрѣ, тотъ же приндѣѣ, учидаѣѣ, ши прѣдаѣ
 че апѣка, извѣндина Тирѣнѣа Дакилор чѣ кѣ
 Лонгѣн ши алѣй Романѣй приншѣй фѣкѣтѣ; син-
 гѣр Декевал касѣ нѣ каѣѣ де вѣѣ ѣ мѣниде лор,
 ѣвенинѣндѣсе мѣри, іарѣ чеѣа лалѣй тоѣй се
 стѣнсерѣ прин армеле Романилор. Дѣпѣ дѣѣа три-
 мисѣ Траѣан дегѣоне ѣтоате пѣрѣиле, сѣ приндѣѣ
 ши сѣ учидаѣ пре Дачѣй, ка сѣ нѣ айѣѣ май дѣнар-
 те примежѣѣ де гѣлчевирѣ кѣ дѣншѣй. Дѣчи вѣ-
 зѣнд Дачѣй пердѣрѣ са, ши кѣм кѣ ничѣй О гра-
 цѣе нѣ аѣ ѣнаинтѣѣ ѣфокацилор Романѣй ши а
 ѣвифоратѣлѣй ѣперат, апѣкарѣ фѣгѣ карѣ ѣкѣ-
 тро ведѣ кѣ Окѣй, ши аша се дѣшертѣ Дакиѣ де
 колонѣй сей чеѣй вѣкѣй; а кѣрора Цѣрѣѣ, Четѣцѣй,
 Ораше, Сате ши мошѣй, кѣпринсерѣ Колоанеле
 романе, преѣѣм се веде ѣ Колѣѣмна лѣй Траѣан лѣ
 нѣмѣрѣл 113. 114. унде се зичѣ: „Фѣѣина Да-
 „ кѣй ѣтралте Провинѣй кѣ мѣериле сале,
 „ кѣ прѣнѣй, кѣ витеде, ши челе че пѣтѣѣ сѣ
 „ дѣкѣ кѣ сине.“ Кѣм пѣтѣрѣ дѣрѣ Дакиѣ сѣѣ
 Славѣй се ѣвѣѣ линѣа Романилор? кѣнд фѣсерѣѣ
 дин рѣдѣчинѣ стѣншѣй де пѣтерѣ армелор Ро-
 мане.

Де Оарѣ че дѣрѣ Дакиѣ кѣ тотѣл се дѣсрѣ-
 дѣчинарѣ ши се стѣнсерѣ дин Дакиѣ, ѣ карѣ
 ремасѣре Романѣй, арете Кѣртиторѣл: карѣй сѣнт
 ачей Славѣй, чеѣй че ар фи ѣвѣѣѣт линѣа романѣ?
 сѣѣ ѣкѣй арете, кѣм кѣ наѣ традѣѣ Траѣан Ко-
 лонѣй дин ѣпѣрѣѣѣа Романилор ѣ Дакиѣ спре а
 мошѣнѣ цѣѣра чѣ дѣла Дачѣй лѣѣѣѣ. Вѣтропѣе лѣ
 Кар. 8. аша мѣртѣрѣсеѣѣ: „ѣвинѣнѣндѣсе Дакиѣ
 „ прин армеле Романилор, немѣрѣинитѣ мѣлѣѣ-
 „ ме де Колонѣй аѣѣсе Траѣан ѣтрѣнѣа спре а
 „ ѣѣкѣй четѣѣиле, ши а ѣѣѣѣ пѣмѣнтѣл.“ Чи

томна сз зичем, сз фїе лвзцат чинева динтре
 Дакїй линка романз, наѢ пѢтѢт лвзца алцій, де
 кжг ачеїй, пре карїй лї дѢсерз Романїй л склз
 віе; лсз ачестїй наѢ ремас л Дакїа, чи кѢ трї-
 ѡмф фѢрз дѢшї л стрзмошкїска четате Рома,
 унде л соарте де Склаві пзнх ла модрте, віе-
 цѢрз; ничї кѢстарз ачестї дѢшї л рокїме л
 преднх, чи респндици фїнда прин четзци, ши
 лпрзшкїаци прин сате, серек Домнилор сей, пз-
 нх нѢ се мистѢа ка неѢе мишзї де греотатк
 кинѢрилор; Ши аша дар де аѢ ши ремас нескарї
 фамїлїй динтре Дакїй лтре Романїй, наѢ ремас
 л Дакїа, чи л фѢнда лпрзциї Романилор.
 Дрент ачкїа нѢсе поате зиче: кѢм кз Ромзнїй де
 дстззї дин Дакїа, сжнт віцз де Славі. Поате
 кзми ва зиче Кзртиторул, кз ачеї Славі саѢ
 Дакїй аѢ лвзцат линка Романилор, карїй се л
 тоарсерз л Дакїа, ши венїрз престе Романїй чеї
 ачи ка моѢениторї ремашї, дѢпз не скзпарз
 Романїй Провинціа ачкїста дин мжна Домнїей
 сале; чи нѢ се поате креде, ка ачеїй, а кзрора
 Домнїе фѢ спартз, ши тоате абѢціиле лор де Ро-
 манїй стрикате, сз се фїе лдзмжнат спре лвз-
 царк линкеї Романилор (челор май примеждїошї
 ши май [марї а лор їнїмичї) атѢнчї, кжнд нѢ
 ера сѢпѢшї Домнїей лор; кзчї маре Орїере ар фи
 а лвзца линка, ши а лѢрзциша датнїиле Оста-
 шѢлѢї мѢѢ атѢнчї, кжнд, саѢ сжнт л асеменк
 трѢптз де дїгнїтате кѢ джнса, саѢ май сѢс,
 ва ши май пѢтернїк де кжт сл. Ѣз зичем сз
 фїе ремас МѢерї ши фѢоаре Дзчешї л Провинціа
 Дакїей, пре каре, (кѢм врѢѢ унїй) лѢжндѢле
 фѢчорїй романешї сїешї де фзмей, се аместека-
 рз прин кзѢзторїе кѢ Дакїй, нзскжнд прѢнчї
 дин

дин сѣнѣ аместекат; ничѣи кѣ ачѣста нимик нѣ
ажнѣ, пентрѣ кѣ фечорѣи урмѣхѣ сѣнѣеле та-
тѣлѣи, іарѣ фетеле а мамелор; аша дарѣ де ар-
ши фи лѣат Романѣи мѣерѣи даке (прекѣм наѣ
лѣат); тотѣши Романѣи Романѣи аѣ ремас, ничѣи
саѣ пѣтѣт скимосѣи прин апреднарѣи кѣ вре о мѣе-
ре дакѣ. Кѣ мѣкар кѣ іа п. ѣ. Унгѣрѣл вре о
Тотѣи кѣ саѣ Словакѣ, тотѣши прѣнѣи пентрѣ
ачѣіа нѣ се наск Словачѣи, чи Унгѣри. Ничѣи
нѣи де а креде сѣ се фѣе асоцит Романѣи кѣ
мѣерѣи даке, кѣчи ачѣсте ле ѣра лор роакѣ ши де
Сорте май продѣтѣ декѣт Ори карѣ алт нѣм.
Кѣм кѣ кѣ адеврѣат нѣ саѣ асоцитѣсе сѣнѣеле ро-
ман кѣ чел ачѣск, аѣминат се адеверѣхѣ прин
стрѣнепоѣи аѣи Траіан Ромѣни де аѣтѣхѣи, ка-
рѣи мѣкар кѣ сѣнт мѣстекаѣи кѣ алте нѣмѣри,
тотѣши араде Ори іаѣ фечоаре де алтѣ наѣіе, чи
се цин де а са, де ши сѣнт де о лѣѣе кѣ аѣн-
шѣи п. ѣ. кѣ Грѣчѣи, ѣжрѣи, рѣшѣи ши алѣи:
аша сѣнт де цинѣши Ромѣни а аѣѣрѣчюне. Се
вѣдѣѣе дарѣ, кѣм кѣ Колонеле романе кѣ аѣѣта
май пѣцин лѣарѣ даке, фѣинд кѣ аѣѣсерѣ мѣерѣи
кѣ сине дела Рома, кареле адеврѣ прин аѣѣши
кѣвѣнтѣл Колоне се мѣртѣрисѣше; аша
дарѣ Ромѣни де аѣтѣхѣи нѣ сѣнт мѣстекѣтѣрѣ
де Дачѣи, чи адеврѣаци стрѣнепоѣи алѣи Траіан.
Іарѣ кѣчи кѣ аѣ аѣрат кѣвинте Словенѣи а лин-
ка ромѣнѣкѣ, ачѣіа саѣ аѣѣмплат май тѣрѣѣи
прин аѣѣртѣширѣи боркелор а лѣкрѣри кѣ Слове-
ниѣи, май вѣртоѣ прин Релѣіѣе ши прин кѣрѣциле
висеричѣи, пре кѣм четим ши аѣтѣхѣи мѣлте ка
ачѣсте. Чѣ май маде рѣтѣчѣре, ши май аѣнѣкѣ
аѣѣнѣчѣме аѣѣсе Ромѣнилор линка словенѣкѣ,
карѣ прин мѣндѣіа аѣи Марѣѣ ѣфѣѣнѣл се вѣ-
рѣ

рж а сжнѣл висѣричій ромънесчій; прин а кърѣѣа
 виклѣнѣл адемнаре фѣсерѣ ши литѣриле стрѣмо-
 шешій скоасе дин ѣжнѣл Ромънилор, а а кърора
 лок (кѣ маре скѣдере а линкей салѣ) лѣрѣциша-
 рѣ челе Цириличешій.

Прин Аргументеле челе дела ѣвлѣер а прѣмѣ-
 тате, ши ла фаца Кѣртирій а 22, грѣите, се ис-
 деде Кѣртиторѣл, кѣм кѣ пѣцине Історій верѣд-
 шиче де крединѣл аѣ четит, саѣ де аѣ четит,
 наѣ четит кѣ критикѣ, карѣ ѣ де маре липсѣ
 а четирѣ Історійлор. А тоатѣ Кѣртирѣ са, саѣ
 аѣ урмат аша пласѣ де ѣкрѣпторѣ, карій нѣмай
 неше зикѣли а кѣлचितе аѣ лѣсат дѣспре а чѣпѣтѣл
 Ромънилор; саѣ аѣ лѣат сфат дела ачѣій, карій
 фѣинд ѣкѣрѣмѣнци де патимѣ, ши домолицѣ де
 порнирѣ урѣтоаре де Ромъни, нѣ алтѣ, дѣкѣт
 неше кѣли шѣвѣите ши плине де а доѣалѣ аѣ а-
 рѣтат; саѣ пре унѣй ка ачѣій аѣ лѣрѣцишат, кар-
 рій фѣинд чѣй май а тѣрѣжтаци пѣзмашѣ а нѣкѣмѣ-
 лѣи Ромънеск, тот фѣлкѣ де минѣюнѣ аѣ вомѣт
 а сѣпра Ромънилор. Унѣл динтре ачѣстѣй ѣ ши
 ѣвлѣер, пре кареле кѣ амѣндѣоѣл мѣжиле лѣрѣци-
 шиндѣл Кѣртиторѣл, нѣ сокѣти: оре? саѣ кѣтѣ
 крединѣл аре ѣвлѣер ла лѣме? ши оре нѣ саѣ
 ресѣфлат кѣѣетѣл лѣи чѣл дѣспре Ромъни, прин
 нескарѣ ѣкрѣпторѣ? Іа веѣи чѣ мѣртѣрисек ѣкрѣп-
 торѣй дѣспре жѣпѣнѣл ѣвлѣер. Ёнгѣл а апендѣчѣ
 дѣспре а чѣпѣтѣл Ромънилор зиче: Tantopere ab-
 utuntur Scriptores nonnulli, praeconcepto Valachis
 detrahendi studio ducti, ut etc. Infelicis hujus o-
 pinionis Auctor est Sultzerus, ob male intellectum
 Diplomatis cujusdam apud Prayum in annalibus
 editis, et recentioris cujusdam Logothetae Valacho-
 rum Historici nomine Cretsan, locum, адекѣ:

„А трѣ аѣта рѣтѣческ унїй Скріпторїй, вѣрнѣ
 „ а стрїка ши а микшора пре Нѣмѣл ромѣнеск,
 „ кѣт ѣши нѣлѣческ: кѣм кѣ Ромѣнїй дѣпѣ а
 „ нѣл 1241 ар фи бенит ѣ Трансїлбанїа. дѣкто
 „ рѣл тикѣлоасей ши стрѣмкей ачестей пѣрерї се
 „ фѣкѣ Ѣлцер де аколѣ, фїнѣ кѣ стрѣнѣачї ѣ
 „ целесѣ цесетѣра уней дїплѣме ла Прай ѣ Анале
 „ ле Унгарїей типѣрїтѣ, преѣм ши воркеле лѣй
 „ Вречан догофѣтѣл новѣлѣй Історїк ромѣнеск.“
 Ши іарѣши зиче Венѣл: *plura reperuntur apud Szultzerum, cujus tamen assertis non omnibus eadem fides adhibenda est.* адекѣ: „Май мѣлте
 „ се афѣл ла Ѣлцер, де ши нѣ сѣнт тоате веред
 „ нїче де кредїнѣцѣ.“ Алѣїй ѣкѣ вѣдеск кѣѣе
 „ тѣл чел рѣѣ алѣї Ѣлцер асѣпра Ромѣнїлор; ашѣ
 „ аратѣ Гедеон Голга, че се кѣвїне а креде де Ѣл
 „ цер ѣ картѣ (*Anmerkung über Franz Joseph Sulz
 „ ber literarische Reise 1783.*) *praerogamis pag. 68.* А
 „ шїждерѣ Георгїе Ковачїчї ѣл мѣстрѣ, кѣ аѣ фост
 „ ун ом окѣрѣторїю, мїнчїнос, ши форте мїкѣ
 „ кѣносчїнѣцѣ аѣ аѣт деспре лѣкѣрїле че лѣѣ
 „ скрїс. Ѣнт ши алѣї Скріпторїй, карїй кѣвїн
 „ тѣхѣ деспре Ѣлцер, пре карїй ачї ай ѣшѣра, нѣ ме
 „ ласѣ тїмпѣл.

Кѣ аналѣ трѣфїе грѣеѣе Кѣртїторїя ла фа
 „ ца а 23. *Alle Geschichtschreiber kommen überein, daß die Walachen etc.* адекѣ зиче: „Тоѣї Скріпторїй
 „ мѣртѣрїеск, кѣ Ромѣнїй дїн преѣнѣ кѣ лїнка
 „ са, чѣ кѣ ворѣа італїанѣ мѣстекатѣ, аѣ бенит
 „ дїн Рѣмелїа ши Бѣлгарїа ѣ Цѣра Ромѣнїескѣ,
 „ ши аѣ трекѣт прѣсте Ярдѣл ѣ Цѣра Унѣрѣѣ
 „ скѣ.“ Ашѣ ар фи, де нар фи алтмїнтрїлѣ!
 „ Кѣчї нѣ арѣташї пре вѣрѣнѣл дїнѣре тоѣї Скріп
 „ торїй, пре карїй зичї кѣ оз лѣбеск ѣ трѣ кѣѣетѣл

ачеста? чи ертзчюне! кз ши Хомер доарме кжте
 Одатз. Май департе зиче; „кв адевзрат, пе
 „ла лчепдтвл гвтей а 18. пвциий Ромзний Тз-
 „лкниций ера л Цфра Унгвркскз.“ Квм кз наф
 фост Ромзний тзлкниций л Цфра Унгвркскз, дар
 ничий астззий сжнт, есте адевзрат, ши счїв кз
 нима ва негà (тзгздвї), де орз че нима аф аф-
 зит, ничий аф вззвт сз фїе фост Оаре кжндава Ро-
 мзний Тзлкниций л Унгарїа, афарз де вребн ми-
 литарю (кзтанз), каре Ромзн дин Унгарїа фї-
 инд, кв тимпвл взтзилор аф фост ажвнс л Іта-
 лїа, ши фїинд аколò л делвнгат тимп, дбпз че
 аф лвзцат линка тзлїанз (карк мвлт се асемен-
 нкзз кв чк ромзнкскз) ши сав лврзкат кв да-
 тиниле Італилор, ар фи венит а касз л Унгарїа
 їталїенит.

Іарз кзчї зиче, кз лнаинте де гвта а 18.
 наф фост Ромзний л Унгарїа, се аратз Кзрти-
 торюл, кз доарз ничий наф вззвт Історїа Церїї
 Унгврцей, деквм се о фїе четит, ачи се аде-
 веркзз крединца де комбн: „Патимиле, Порни-
 „рилє ши Преждкарк, арвнкз пре ом л чк май
 „аджнкз рзтзчире, ши не Гокотинцз.“

Мареле нвмзр а Новїлїлор Ромзний дин Комї-
 татвл Мараморешвлвї, Гатмарелвї, Бїхарвлвї,
 Ярадвлчї ши а алтор Комїтатврї (преквм ши
 чей дин Трансїлванїа) динтре карїї унїї сжнт
 лкз де Країї Ярпадіачейї, алцїї де Країї дин
 Перїодвл местекат, преквм сжнт мвлци прин Ма-
 тїа Корвинвл, їарз алцїї прин феричита Касз
 Австрїчкскз л тркпга Новїлїтатей лнзлцаций, де
 ажвнс, ка омзртврїе вїе адеверкзз: фостаф Ро-
 мзний л Унгарїа л анте де гвта а 18-лк аф
 ка? — Гз так деспре Історїиле Унгарїей, сз так
 деспре

деспре Скріпторій чей че не лвацъ ши ддеверкъзъ : къ
 ромънїй аѡ фост л цинѡтѡриле Унгарїей де л
 стъзъ пънъ л Тиса , лкъ лнаинте де бенирѡ
 Унѡрилол л Панонїа. Чи че сѡ гръеск май мѡлт
 деспре ун лѡкрѡ ка ачела , деспре а кѡрѡта аде
 вѡр , ши кѡносчинцъ тоатъ лѡмѡ , чѡ декът , де
 кът кѡноскътоаре де їсторїй , есте кѡ тогѡла л
 крединцатъ. Де арѡнкъм Окїй спре лециле цївї
 ле а Цереї Унѡресчї , ведем л мѡлте локѡрї л
 кеерї де лецї лтрѡва Дако-Романилол фѡкѡте
 лнаинте де ѡта а 18-лѡ п. ѡ. Ланѡл 1574 ар
 тикѡла а д. ашѡ се ашезъ : „Рѡ.ленїй ши Вала
 „ хїй сѡѡ Дако-Романїй , чей че аѡ мошїйле сале
 „ л мижлоѡла Колонелор , сѡ дѡ зъчїюлѡ лтрѡ
 „ гъ , їаръ чей че дѡкъеск принтрѡ Дѡлѡрї , нѡ
 „ май жѡмътате сѡ дѡ.“

Арѡнкъндѡшї Кѡртиторїа линѡвѡ ши л лї
 тератѡвѡ ромънѡскъ , зиче : „Ромънїй л анте де
 „ анѡл 1652. наѡ скрїе ничї ѡ карте л линѡа са.“
 Деши фѡкъесъм ворекъ май сѡс л лѡкрѡла ачеста ,
 тогѡшї кѡцет къ ной пѡкътѡї , де вой гръї ши
 ачї Орї че л лѡкрѡла Кѡрцилол ромънесчї. їатъ
 към се лѡлѡе минтѡ омѡлѡї Окѡрѡторїю , омѡ
 лѡї кѡкъѡторїю де адеѡр , ши не кѡноскъторїю де
 лѡкрѡриле деспре каре ворекѡе ! Дако-Романїй сѡѡ
 къ сѡнт стрѡнепоцїй Романилол , сѡѡ токма ши
 де ар фи нѡм дѡческ (прекъм ар вѡрѡ Кѡртиторїа
 дин Хале сѡ арете) , към къ аѡ скрїат л линѡа
 ромънѡскъ , ничї ѡ л доїалъ есте. Де сѡнт вицъ
 дин домниторїа ѡжїце Роман (прекъм а фи. їсто
 рїнде ши линѡа лор деспикат аратъ) аѡ трѡѡит сѡ
 скрїе романеѡе , фїнда къ нѡ кѡ алтъ линѡа ,
 де кът кѡ чѡ Романъ Ор венит дин лпѡрѡцїа
 Романилол , аѡкъѡнд кѡ сине лїтерїле латїнецїй ,
 (кѡ каре сѡ лтрѡѡинцаръ ромънїй дѡпѡ мѡртѡ-

рисирикъ лѣи Кішинг, пѣнз ла Ядвнаркъ дела Флорен-
ція) ши мѣлци омені лѣзцаци л Дакіа. Іарз
де сѣнт Ромзній нѣм азческ (каркъ Кзртиторюл
ничй кѣ мѣестрїа лѣи Ярістотел нѣ ва арзта)
лкъи аѣ трѣвѣит сѣ скріе кзрциле сале л линка
ромзнѣскѣ. Кзчи кѣ атѣнич сар пѣтѣ зиче, кѣ
нимик аѣ скрис Дако - Романій л линка ромзнѣ-
скѣ, кѣнд сар адевері, кѣм кѣ аѣ борѣит линка
азчѣскѣ, іарз нѣ а са чѣ ромзнѣскѣ. Асѣ ачѣ-
ста а нѣ пѣтѣ фи, дин лсаши адеверіркъ Кзрти-
торюлѣи се арагѣ, унде зиче: кѣ прекѣм алте
нѣмѣри, ашѣ ши Дакій сѣпѣши фїнда прин Ро-
маній, аѣ фост силици сѣ лѣеце линка Романз;
дечй де аѣ лѣзцат линка, аѣ трѣвѣит сѣ лѣеце
ши а четі ши а скріа; кзчи кѣ лисе даѣ леци
лпзрзтеши, (фзрз лдоіалз скрисе) пре каре трѣ-
вѣїа не кзакѣте сѣ ле пзѣскѣ, чи ачесте наѣ пѣ-
тѣт фи л тимѣриле ачеле лѣминате де атѣнич
алтминтрилѣ, де кѣт скрисе; іарз аѣпѣ че се
фзкѣрз Ромзній Крецини, серѣѣв сѣнта дїтѣргїе
ши фзчѣѣ алте рѣгзчюни, лсѣ ачесте тоате скри-
се аѣ трѣвѣит сѣ фїе; ашѣ дарз се вѣдѣше, кѣм
кѣ Ромзній аѣ скрис кзрци л линка ромзнѣскѣ
наинте де анѣл 1652.

Оз зичем: Оз фїе лѣзцат Дакій линка Рома-
нилор; де фзкѣрз ачѣста, фзкѣрз лкъ сѣк Дом-
ніа Романилор фїнда, ничй лѣпздарз май мѣлт
ачастѣ линкѣ. Кѣм се поате зиче дарз, л линка,
каркъ дела дескзлекаркъ Романилор л Дакіа, пѣнз
ла анѣл 1652. пресѣте 1540. де анй се ворѣи, ши
се пѣстрѣ де нѣмѣл ромзнеск, сѣ нѣ се фїе скріат
нимик л линка ачѣста? Доарз ва зиче Кзрти-
торюл, кѣм кѣ аѣ скріат Оловенешѣ? адекѣ аѣпѣ
скзпзтарѣ Дакіей. де кѣтрѣ лпзрзциа Романи-
лор;

лор; Чи єв аи респнда: Де ар фи ачепѣт ромъ-
ній а скрїа словенеѣ, кѣ вѣнх самъ ар фи ачѣ-
пѣт ши а ворки аша; ши аша ачѣт, ачѣт; сар фи
стѣхнс кѣ тотѣл линѣа романъ дин гѣра попорѣ-
нилор; чи ачѣста нѣ се фзкѣ: аша даръ се
вѣдѣѣе кѣ наѣ скрис а линѣа словенѣскѣ; урмѣ-
зѣ даръ кѣ аѣ скрис ромънеѣе. Токма дин аръ-
тарѣ Кхрѣтиторѣлѣи, а карѣ зиче: кѣ пѣнх лѣ
анѣл 1652. нѣ се афлѣ ничи окарте скрисе ро-
мънесче, се адеверѣкѣ Анаѣема адекѣ Блѣстѣ-
мѣл, че се нѣсе пре Кхрѣциле ромънеѣи; челе кѣ
литере латїнеѣи скрисе; каре аѣпѣ аѣѣнарѣ дела
Флоренѣа; прии амѣѣирѣ лѣи Ѣокист Дїако-
нѣл лѣи Маркѣ Вѣѣкнѣл се адеверѣ, сав се арѣн-
карѣ а пара фокѣлѣи спре мнѣтѣнѣе, кѣѣетѣнѣ
ачѣлѣиѣи ромънѣи, кѣ кѣ ачѣа аѣѣк арѣѣе
(Жхртфѣ) лѣи аѣмнезѣ. Ачѣста арѣтѣ аїмї-
ѣрїе Кантїмїр а Дескрїѣѣ Молдавїей Кап. 5. ф.
337: грѣина: *No. 410*

Vor der Flörentiner Kirchen-Versammlung hatten
die Moldäuer nach dem Beispiel aller übrigen Nationen,
die ihre Sprache aus der Römischen verdorben haben,
lateinische Buchstaben. Als aber auf dieser Synode der
moldauische Metropolit sich, wie wir schon oben gemel-
det, zu der Parthey der Lateiner schlug, so hat sein
Nachfolger Namens Theoctistus, Diaconus des Mar-
kus von Ephesus, von Geburt ein Bulgar — Alex-
ander (damaligen Fürsten der Moldau) dem guten
gerathen, nicht nur die Leute, welche in der Religion
anderer Meinung waren, sondern auch die lateinischen
Buchstaben aus seinem Fürstenthum zu vertreiben, und
die slawonischen an ihre Stelle zu setzen. Durch diesen
allzugroßen und unzeitigen Eifer ist er der erste Urheber
von der Barbarey geworden, in welcher nun die Moldäuer
steckt.

ffect. АДЕКЪ: „А анте де АДЪнарѣ дела Фаб-
 22 ренція, авѣ Молдовеній літериле лѣтѣнѣщій
 22 ка ши алте нѣмѣри, а кѣрора линкѣ се урѣще
 22 (чи стрикатѣ) дин чѣ Романѣ. Асѣ фіннѣ
 22 кѣ ла. Сѣнодѣл дин Флоренція се алипи Ме-
 22 трополітѣл Молдовій, прекѣм май сѣс саѣ арѣ-
 22 тат, кѣтрѣ партѣ Латїнилор, АДѣ че урмѣ
 22 ꙗ Скаднѣл Метрополіей дин Молдова Феоктїст
 22 Дїаконѣл лѣи Маркѣ Вфесїанѣл де нѣм Бѣлгар,
 22 кѣ мѣндріе сѣѣтѣи пре вѣнѣл Александрѣ
 22 (Принціпѣл де атѣнчї а Молдовій) ка нѣ нѣ-
 22 май пре Оменїй, чей че сѣнт ꙗ пѣрере, де а
 22 се липї де Релїгїа Романилор, чи ши літериле
 22 челе лѣтѣнѣщї сѣ ле сколѣ дин Цѣра Молдо-
 22 вїй, ꙗ а кѣрора лок сѣ ꙗтродѣкѣ челе Цїрїліанѣ
 22 (сѣрвешї): Прин ачест прѣ маре, некѣмпѣтат,
 22 ши не копт хѣл кѣтрѣ Релїгїе, урѣи, ши кѣѣ-
 22 сѣ вѣнѣл ачест Домн, ачѣ барбарїе, адекѣ ачел
 22 ꙗтѣнерек ꙗ Сѣїинце, ꙗтрѣ каре хѣче Молдавїа
 22 пѣнѣ асѣхї.“ Ячастѣ алѣї Александрѣ спрѣ
 Стрикарѣ а тот Нѣмѣл ромѣнск демѣндѣтѣ,
 прин амѣциторїа Бѣлгар тикѣитѣ, ши де дїреп-
 цїй ла кѣносчїнца Сѣфлетѣлѣї Молдовенї (кѣ-
 цетѣнѣ дѣншїй, кѣ лѣѣѣ порѣнчесче сѣ лапѣде
 літериле стрѣмошешї) фѣрѣ кѣгаре де самѣ при-
 мїтѣ фаптѣ, О ꙗрѣцїшарѣ май тѣрѣїѣ ши чей
 лалѣї Ромѣнїй, вѣнѣ сѣ нѣ се дескїне де фѣрѣї
 сїей Молдовенї: пентрѣ ачѣїа се ши акоперїрѣ
 тоѣї Ромѣнїй кѣ асеменѣ ꙗтѣнерек ал несѣїинце-
 лор, ка ши чей дин тѣї примїторї де літерїле
 Цїрїліанѣ.

Рѣѣтѣтѣ ши ꙗшѣлѣчїнѣ Бѣлгарѣлѣї, нѣ ꙗче-
 тѣ нѣмай кѣ лѣпѣдарѣ літерилор, ши арѣдерѣ
 кѣрѣилор, челор ромѣнѣше кѣ літере лѣтѣнѣщїй
 скрїсе;

Скрисе; чи лши лтинсѣ рѣдѣчиниле сале аша де департе, кѣт скоцинд, ши кѣ тотѣл алѣнгѣнд линѣа ромѣнѣкскѣ дин Бисѣричиле Ромѣнилор, вѣрѣ лтрѣнселе линѣа словенѣкскѣ, карѣ пѣнѣ л тимпѣл лѣи Георгіе Ракоці Прінципѣлѣи дин Трансїлванїа, мошѣнѣ л кисеричиле Д. Романѣшї; Чи тотѣши пентрѣ ачкіа се афлѣ кѣрѣй ромѣнешї, каре сѣнт май наинте де анѣл 1652. скрисе. Історикѣл ромѣнѣск Петрѣ Маїор аратѣ, кѣм кѣ ла Брашов л Трансїлванїа се афлѣ о карте, карѣ кѣпринде л сине Предичї, дин анѣл 1580. л линѣа ромѣнѣкскѣ типѣритѣ. Георгіе Ракоці, чел че скоасѣ линѣа словенѣкскѣ динтрѣ Ромѣнїи, дѣпѣ че рѣдикѣ Типографіе ромѣнѣкскѣ л Трансїлванїа л анѣл 1643. аспрѣ порѣнкѣ дѣде Архієписѣкопѣлѣи дин Ярдѣл Симон Стефан, ка нѣ май мѣлт словенеѣе, чи ромѣнеѣе сѣ се факѣ ши сѣ се лплинѣкскѣ тоате церѣмонїиле висеричѣшї; пентрѣ ачкіа лдатѣ се типѣрирѣ кѣрѣй висеричѣшї пре ромѣнїе. Аша дѣр висатѣ есте зичѣрѣ кѣртиторїалѣи, кѣм кѣ л анте де анѣл 1652. ничї о карте сѣл скрис, с'ѣл сѣл типѣрит л линѣа Дако Романѣ.

Де мираре кѣ дѣвѣрат есте Орѣїа, ши л Арѣзнирѣ кѣртиторїалѣи, кѣ каре кѣтѣкѣ л лторѣта, ши а лѣлѣи кѣлиле, принкаресе вѣдѣѣше дѣвѣрѣл дѣспре урѣирѣ нѣмѣлѣи ромѣнѣск дѣла домниторїї Орѣ кѣндѣа Романї. Спре асеменѣ Скоп ла ф. 25. мѣртѣрисѣѣе, кѣ нѣ ерѣ ничї ун Ромѣн л Молдавїа л анѣл 1717. Дѣ ар фи четит кѣртиторїал кѣрѣиле лѣи Бїшїнг, прекѣм ши а лналт лѣлѣатѣлѣи Дїмїтрїе Кантїмїр, чел че сѣїнѣд мѣлате линѣи, алѣтѣи Історїа Дакїей Веки, прекѣм ши алте кѣрѣй л линѣа ромѣнѣкскѣ, дѣ ар фи

фи четит зик ачесте, ар фи причепѣт; фостаѣ
 аналите де анѣл 1717. Романи а Молдавіа аѣ
 ка? Де ар фи фост а Молдавіа Глобени, іарѣ
 нѣ ромѣни, нѣ ар фи скрис Кантімір ромѣне-
 це, кѣ нар фи авѣт пентрѣ чине.

А Географіа Молдовіи ла фаца 34. ачесте
 грѣше Кантімір „Дѣпѣ че віецѣирѣ аколѣ, *)
 „ (а Ярдѣл) скѣтиѣй фіинѣ а трѣ мѣнѣй чей
 „ де Варварі не стрѣкѣтѣй, врео кѣтеба сѣте
 „ де ани сѣв Край де нѣмѣл сѣѣ, мѣрѣини
 „ Драгош фечорѣл лѣи Богдан Краѣлѣй ромѣнесѣ
 „ де атѣнѣй, а трече прѣсте мѣнѣй кѣтрѣ ресѣ-
 „ рит кѣ врео 300. де фечорі алеші сѣв формѣ
 „ де вѣнат. Трекѣнѣ а Цѣра Молдовіи, локѣ-
 „ лѣи, унде исѣ а тѣмплѣ о фѣптѣ де аѣѣче-
 „ ре аминте, пѣсѣ нѣмѣ Роман, пре кѣм ерѣ
 „ ши се кіемѣ попорѣл лѣи“ Аторѣкѣнѣѣсе кѣ-
 „ трѣ касѣ, ши спѣнѣнѣ ла ай сей че Цѣра де
 кѣнѣ ши де нима мошениѣ аѣ деѣскоперит прѣ-
 стѣ мѣнѣй де кѣтрѣ ресѣрит, адемнѣ прѣ мѣлѣй
 динѣре дѣншій, ка сѣ мѣргѣ сѣ кѣпринѣѣ
 пѣмѣнтѣрилѣ ачѣлѣ. Кѣ вѣкѣрѣе, ши плинѣ де
 бое ши де кѣтезарѣ урѣмѣ тинѣрѣмѣк ромѣнѣ
 Пріинѣлѣй (die Römische Jugend зичѣ Кантімір)
 трѣтѣнѣѣсе ка роѣл прѣсте мѣнѣй а Цѣра чѣ де
 кѣрѣнѣ афлатѣ. Іарѣ ла фаца 53. скріѣ: Daß
 Romanische Gebiet; das erste, welches die Römischen
 Colonien, die aus Siebenbürgen zurückkehrten nach des
 Bathie Einfällen in Besitz nahmen, und mit ihrem als
 ten

(*) Ромѣнній дин Молдавіа не пѣтѣнѣ сѣфері май мѣлѣ
 асѣприлѣ ши прѣзилѣ, карѣ ли се фѣѣѣв прин Тартарі
 ши прин алѣ Гінте Варкаре, се трѣсѣе а трѣ мѣнѣй
 Ярдѣлѣлѣй, пѣрѣсинѣ Цѣра ши Мошѣлѣ салѣ.

ten Namen belegten. адекъ „Дістріктъа Рома-
 „ нѣлѣи є чел май дин тжю, пре карел кѣприн-
 „ серъ Колоніиле романе дѣпъ акѣрѣериле лѣи Ба-
 „ .ои канѣлѣи тартареск, шил нѣмиръ Роман,
 „ кѣ нѣмеле сѣѣ чел бекю“

Прекѣм аратъ Бѣшинг ꙗ Географіа са, ꙗтоар-
 черк Ромѣнилор дин Морамореш ши Трансѣлваніа
 ꙗ Молдавіа, се ꙗтѣмплаъ кѣтръ капетѣа ѣѣтей
 а 12. ꙗрѣ прекѣм се кѣлѣѣе дин тралте Історіи,
 ши дин Кантѣмир, саѣ фѣкѣт пе ла ꙗчепѣтѣа
 ѣѣтей а 13. Кѣчй кѣ ла фаѣа 54. се зиче „дѣ-
 пѣ Прѣзиле лѣи Ба.ои“ ꙗсѣ Ба.ои мѣрѣ ꙗ анѣа
 дела Хрѣстос 1256. акѣрѣериле лѣи Ба.ои саѣ фѣ-
 кѣт пѣнѣ ла анѣа 1237. Динтрѣ ачесте апріат се
 вѣде, кѣм кѣ ꙗ ѣѣта а 13. саѣ ꙗторѣ Ромѣнѣи
 ꙗ Молдова, ꙗрѣ нѣ ꙗ а 18. ѣѣтѣ, саѣ ꙗ анѣа 1717.
 Деорѣ че дарѣ зиче Кѣртиторѣа, кѣ нанте де а-
 нѣа 1717. наѣ фост Ромѣни ꙗ Молдавіа, се а-
 ратѣ, кѣ нѣ прѣ маре кѣносчинѣѣ аре деспре І-
 сторіиле Цѣрилор; саѣ де аре кѣносчинѣѣ, ши
 тотѣшй грѣѣѣе уна ка аѣѣста, О минѣюнѣ де
 а пипѣи кѣ мѣна, скорнѣ прин кѣѣѣнтарк са.
 Тот ꙗ аѣѣіашй дескрѣере а Молдавѣей ла фа-
 ца 42. ачесте се четеск:

Wovon ein glaubwürdiger polnischer Schriftsteller
 (Orichovius Annal. 5. ad Annum 1552.) also schreibet:
 Diese (die Moldauer) sind ihrer Natur, Sitten,
 und Sprache nach, nicht viel von der italienischen Art
 verschieden; es sind wilde und sehr tapfere Leute, und
 es ist keine Nation, welche für die Ehre im Kriege
 und Tapferkeit, ob sie gleich ein sehr kleines Land be-
 sitzt, mehreren benachbarten Feinden Trotz bietet, mit
 Krieg sie immerfort überzieht, oder sich besser, wenn
 sie angegriffen wird, vertheidiget. — Sie sind so tap-

fer, daß sie zu einer und eben derselben Zeit, mit allen Feinden von allen Seiten beständig gekrieget, und gesieget haben. Denn Stephan, der zu unser Vorfahren Zeiten in Dazien regierte, hatte fast in einem Sommer Bajazet den Türken, Mathias den Ungern, und Johann Albrecht den Polen, in einem schweren Krieg überwunden.

АДЕКЪ: „ВЕРЕДНИКЪЛА ДЕ КРЕДИН-
 „ ДИИЦЪ ВРИПТОРЮ ПОЛОНЕСК ВРІХОВІДС АША СКРІЕ
 „ АСПРЕ МОЛДОВЕНІЙ: АНАЛЕ 5. А. 1552. АЧЕСТІ
 „ ОМЕНИ (МОЛДОВЕНІЙ) АТРЪ НАТЪРЪ, ДАТИНИ
 „ ШИ А ЛИНЕЪ НЪ СЕ ДЕСКИЛИНЕСК МЪЛТ ДЕ ІТА-
 „ ЛІЕНІЙ; СЪНГ ОМЕНИ СЪЛЕАТЕЧІЙ ШИ ФОАРТЕ ВЪР-
 „ ТОШІ А БЪТАЕ; НЪ СЕ АФЛЪ НИЧІ УНА НАЦІЕ КА
 „ АЧАСТА, КАРК ПЕНТЪРЪ ЧИНСТЕ, ШИ ВЪРТЪТЕ А БЪ-
 „ ТЪЛІЕ, ДЕШИ МОЩЕНЕЩЕ О ДЪРЪ ФОАРТЕ МИКЪ,
 „ АСПРА АТЪЦА ОСТАШІЙ ВЕЧИНИ, ФЪРЪ ДЕ ФРИКЪ
 „ САР ЦИНК, САЪ АР НЕПЪЧЮЙ ПРЕ АЛЦІЙ КЪ ТАЕЪ-
 „ РЪ, САЪ АР СЧІ МАЙ БИНЕ А СЪ АПЪРЪ, КЪНД
 „ СЕ АСПРЕЩЕ ДЕ ІНІМІЧІЙ (НЕПРІЕТЕНІЙ). АША СЪНГ
 „ ДЕ ВЪРТОШІ А БЪТАЕ, КЪТ ДЕ ОДАТЪ ТОТ А
 „ ТРЪ АЧЕЛАШІ ТИМП, КЪ ТОЦІ ОСТАШІЙ ДИИ
 „ ТОАТЕ ПЪРЦИЛЕ, ФЪРЪ ДЕ АЧЕТАРЕ ШИ ФЪР ДЕ КЪ-
 „ ТРЕМЪР САЪ БЪТЪТ, ШИ ІАЪ АВИНС. СТЕФАН,
 „ ЧЕЛ ЧЕ АТИМПЪЛА ПЪРЦИЛОР НОСТРІЙ АЪ ДОМ-
 „ НИТ А ДАКІА, АТРО ВАРЪ БЪТЪ, ШИ А ГРЪ БЪ-
 „ ТАЕ АВИНСЪ ПРЕ БАІАЗЕТ АПЪРАТЪЛА ТЪРЧИЛОР, ПРЕ
 „ МАТІАС КРАКЪ УНГАРІЕЙ, ШИ ПРЕ ІОАН АЛБРЕХТ
 „ КРАКЪ ПОЛОНІЙ.“ АЧЕСТЕ ЛЕ СКРІЕ ВРІХОВІДС А
 „ АНЪЛА 1552. ІАРЪ НЪ А АНЪЛА 1717. ДИИТЪРЪ КАРЕ
 „ СЕ КЪЛАКЪЩЕ, КЪ ДАКО РОМАНИЙ АЪ ФОСТ КЪ МЪЛТ
 „ МАЙ НАИИТЕ А МОЛДАВІА, ДЕ КЪТ КЪМ ЗИЧЕ ФІ-
 „ ЛОСОФЪЛА ДИИ ХАЛЕ.

ІАРЪ КЪЧІЙ ЗИЧЕ ВЪРТИТОРЮЛА ДЕ АЪПЪ ЦІТАЦІА
 ЧЪ ДИИ ТЕАТРО БЕЛІ ТРАСЪ, А КАРЪ СЕ ДЕСКРІЕ АЪ-
 КЪИ-

квиторій Молдавїей, ши де Ромзній ничй о бор-
кз нѣ се фаче, кѣм кз наѣ фост Ромзній ꙗ Мол-
дова, есте боркз де рѣс, ши вередникз де фла-
рат; ши аратз, кѣм кз філософѣл дин Хале,
фіинѣ ꙗдепзртаѣ де Молдавїа, аѣ скріат де
рост не черкѣндѣ лѣкрѣл кѣ дѣ мзрѣнтѣл. Фзрз
де ꙗдоїалз, май мѣлт се кѣвине а креде унѣю
скрипторїю, каре кѣноасче дин рѣдзчинз лѣкрѣ-
риле, деспре каре скріе, де кѣт унѣа, кареле нѣ-
май де дѣпѣ вис ле зѣгрзвеще; ши май маре кре-
зѣмѣнт аре скріпторкѣл, чел че ꙗсѣши аѣ вѣзѣт
кѣ окїй ачкїа, че скріе, де кѣт чел че аѣ лѣзѣт
дин алцїй. Пентрѣ ачкїа май мѣлт се каде сѣ
се крѣдѣз лѣй Срїховїсе, чел че аѣ фост вичин
Молдовенилор, ши лѣй Кантїмїр фостѣлѣй Прїн-
цїп а Молдавїей, чел че вїецѣинѣ ꙗтре Молдо-
венї ши тоате Архїбѣриле Молдобей пре мѣнз
лѣвѣндѣле, прѣкѣвине сїа, де кѣндѣ сѣнт Ромзній
ꙗ Молдавїа, ши де че вїцз де Оменї сѣнт, де
кѣт Кзртиторїулѣй. Минчїноасе дѣрз сѣнт кѣ-
вїнтеле дин зисѣл Театрѣ скоасе, фіинѣ картѣ
ачкїста де унѣл ка ачела скрїсѣ, чел че ничй сѣѣ
апропїат фост де Цѣра Молдовїй, де кѣм сѣ фїе
черкат, де че пласѣ де Оменї се лѣкѣще?

Тот пре ачкїа кале де рѣтзчїре умелѣндѣ
Кзртиторїул, пре каре аѣ порнїт, кѣндѣ сѣѣ аѣ-
кат де лѣкрѣрѣкѣ Кзртирїй, ла фаѣа а зѣ. ачесте
грзещѣ: *Daß die Karawlachen in Ungarn im Jahre
1751. noch neue Ankömmlinge waren, erhellet aus ei-
nem Rescript der Maria Theresia vom selben Jahre,
allwo es heißt: die Ankömmlinge sollen von Petska,
und andern Kaiserlichen Dörfern in andere Walachische
übergesezt werden.* ꙗдекз: „Кѣм кз Ромзній ꙗ
„ аѣл 1751. аѣ фост де кѣрѣндѣ веницї ꙗ Ун-
6 * „ гарїа

„ гаріа, се ацелъце динтрьн Рескрипт а Маріей
 „ Терезій дин зисѣла ан, а кареле се порѣнече:
 „ ка чей де кѣрѣна веницй, сѣ се мѣте дин Печка
 „ ши алте ѳате сѣрбешй, а тралтеле ромѣнещй.“
 Фѣрѣ адоіалѣ, о пласѣ де грѣире пѣнѣ акѣм не
 алатинатѣ кѣлй Кѣртиторюл прин зичерѣ са,
 фѣкѣна аргѣментаціе саѣ акеере дела Парте ла
 Тот; адекѣ пентрѣ кѣ доарѣ венисе нескарй
 ромѣнй де прин ѳателе бечине, саѣ дин тралте
 Комітатѣрй ла Печка, фѣкѣ Кѣртиторюл акеере;
 кѣм кѣ тоцй ромѣнй атѣнчй венирѣ а Цѣра Ун-
 гаріей, іарѣ наинте де ачѣіа нѣ ера ачѣстѣ Па-
 тріе. Де мираре е минтѣ ачестѣй Бѣрбат а жѣ-
 декаре! каре, мѣкар кѣ лѣминат се кѣлѣце дин
 Порѣнка аѣгѣстей Маріей Терезій, кѣм кѣ нѣ-
 май деспре чей де кѣрѣна веницй се аѣмѣнаѣ,
 сѣ се мѣте дин Печка а тралте ѳате ромѣнещй,
 ши аеши деспикат се вѣде, кѣм кѣ аѣ фост
 ѳате ромѣнещй ши наинте де венирѣ чѣлор
 новй (а тралт мод нѣ сар фи пѣтѣт порѣнчи
 сѣ се мѣте а іале): тотѣшй аша фѣр де сокотин-
 цѣ грѣй, ши а трекѣинцѣ Кѣртиторюл кѣвинтеле
 нѣмитѣлѣй Мандат (Порѣнкѣ), кѣт нѣ се
 сѣій а зиче, кѣ атѣнчй венирѣ дин тѣіа Орѣ Ро-
 мѣнй а Унгаріа. Таре се арсѣ Кѣртиторюл при
 грѣирѣ ачестѣ фѣрѣ де темей, ничй нѣ кред
 сѣши афле лѣк еѣн де виндекаре. Де сар кред
 зиселор Кѣртиторюлѣй а лѣкрѣл ачеста, сар пѣ-
 тѣк зиче ши ачѣста: Мѣлцй Сербіенй, карій
 се кіамѣ Сербей, ка ши чейа лаци Сѣрбей дин Ун-
 гаріа, фѣгѣна а тимпѣриле Хайѣкѣлѣй саѣ ре-
 келіантѣлѣй Цѣрнй Георгіе, дин Сербіа прѣсте
 аѣнѣре а Унгаріа, се ши ашеѣарѣ ачй спре лѣ-
 кѣире; ачестій сѣнт де кѣрѣна веницй а Цѣра
 ноа-

ноастрз; аша дара дѣла кѣцѣла Кхртиторюлѣй
ар трѣбѣи сѣ се зикѣ, кѣ наинте де венирѣ фѣ-
цицилор Гервіенїи, наѣ фост ничїи ун Ожре ꙗ Ун-
гарїа; чи ачѣста есте ун аѣкрѣ де рѣс, ши не
пажкѣт кѣноскѣторилор де Цѣра Унгѣрѣскѣ. „Чи
„ дѣнѣла грѣи, ка сѣ нѣ се зикѣ кѣ аѣ тѣкѣт.“

Кѣвинтѣле челе де Кхртиторюла ла фаца а 27.
дѣемнате, ꙗ вѣдѣск а фї тарѣ ꙗвенинат дѣс-
пра Ромѣнилор, кѣчи зиче: „So wie die Rö-
„ mer von den obwohl überwundenen Griechen etc. аде-
кѣ; „ прекѣм ꙗвѣцарѣ Романїи линѣа Грѣчаскѣ,
„ мѣкар кѣ дѣншїи ꙗвинсесе пре Грѣчи, ши ꙗ-
„ пѣртѣширѣ линѣа са сѣпѣселор нѣмѣрїи; аша
„ ши Ромѣнїи чей дѣла Домнїи сей, ꙗ ꙗрдѣла
„ фѣцици, силирѣ пре Домнїи сей чѣсти нѣи, а
„ ꙗвѣцѣ линѣа ромѣнѣскѣ (дѣнѣла О нѣмѣше
„ дин пѣзмѣ Караблахїкѣ) ка сѣ се поатѣ ꙗцѣлѣце
„ кѣ слѣциле чѣсте новѣ“

ꙗрѣтарѣ ачѣста нѣ нѣмай е сїешї сингѣрѣ ꙗ
контрѣ, чи де ꙗсашї сарчина са се дѣсѣпреше ши
се сѣзрамѣ, кѣчи кѣ мѣртѣрїсїна дѣмнѣлѣй,
кѣм кѣ Ромѣнїи, дѣши сѣпѣсерѣ пре Грѣчи, то-
тѣшї ꙗвѣцарѣ линѣа грѣчаскѣ; дара ши пре Грѣчи
силирѣ сѣ ꙗвѣце линѣа ромѣнѣ, вѣрѣ сѣ адеверѣзе,
кѣм кѣ ꙗвингѣторїи сѣнт силїци а ꙗвѣцѣ линѣ-
ка ꙗвиншилор, ка сѣ се ꙗцѣлѣгѣ кѣ дѣншїи.
ꙗсѣ кѣм кѣ Романїи аѣ ꙗвѣцѣт линѣа Грѣчилор
ка а сѣпѣшилор сей, е О адеверїре не чоплитѣ,
ши де тот некѣлитѣ; фїїна кѣ Романїи, афара
де вѣрѣнѣла ꙗвѣцѣт, ничїи кѣна аѣ воркит грѣче-
сче, прецѣїнаѣшї линѣа са чѣ домнїтоаре май
мѣлѣт, де кѣт Орїи чѣ линѣсѣ стрѣинѣ; карѣ ши
де аколѣсѣ вѣдѣше, фїїна кѣ де сар пѣтѣ кѣреде,
кѣ ꙗвингѣторїи сѣнт силїци а ꙗвѣцѣ линѣа
еѣ-

свѣшилор, ка сз се ацелѣгз кѣ джншій, атѣнчій Романій, карій май пре тоате нѣмѣриле, челе атѣнчій лѣмій кѣноскѣте, лѣвинсесе, атѣтѣ линѣй ар фи трѣвѣит сз счїе, кѣте Гїнте лшїй свѣсесе; їарз де дѣпз а доа кѣцетаре а Квртиторюлѣй, Орї кѣте попарз сра домолите прин армеле ши пѣтерѣ Романилор, ар фи трѣвѣит сз лѣвѣе линѣа романз, ши аша май кѣ нар фи астѣзї алтѣ линѣз лѣ Вурѣпа, де кѣт чѣ романз, карѣ сра лѣнг тим домнитоаре. Челе лалте, че грѣше Квртиторюл ла лѣчинцата фацз, ле трѣкѣю кѣ вѣдѣрѣ, фїнда кѣ сѣнт фрѣктѣл пизмеї, ши а урей лѣї де Ромзнїй; уна нѣма а тѣчѣ нѣ пѣтѣю, а дѣкз кѣ зиче, кѣм кѣ Ромзнїй дин Ярдѣл, дин склзвїа тѣрѣкскз венїна лѣ робїмѣ Ярделенѣскз ачї се лѣпзнженеск; мѣкар кѣ, лаѣдз лѣї дѣмнезѣ, лѣ ферїчїта Монархїе Явстрїекаскз, нїма нѣ кѣноасче робїмѣ динтрѣ свѣшїй чей крединчошї ши де Оменїе; фѣрз дїрептате дарз батѣмз пре Нокїлїтатѣ Трансїлванїй зїкѣнд, кѣ пѣрчѣде кѣ свѣшїй сїеї ка кѣ нече Сервї; фїнда кѣ тот лѣ тро соарте сѣнт Ромзнїй кѣ чїа лалцї Цѣрзнїй дин Ярдѣл.

Тот ла ачеїашїй фацз зиче: *Zu bemerken ist, daß in den Dörfern etc.* а дѣкз: „Лїнѣа ромзнѣскз „май таре се лѣцѣше, сав май марї пашѣрїй фаче л „сате, де кѣт лѣ Сраше ши Четзцї. Кадса есте „ачѣста, кѣ мишеїй де алте нѣмѣрї, рѣшїнѣн „дѣсе а фи тїкѣлошїй алтор попарз, се лїпеск „кѣтрѣ нѣмѣл ромзнеск, чѣл че лѣсѣшїї с ми „шел.“ Дѣпз жѣдѣкарѣ Квртиторюлѣй, чѣкѣтѣ де рѣс акѣшѣнѣтоаре, ши фѣрз де нїчї кѣт а кѣре де дѣвѣр аколѣ вѣрѣтѣ, де оарз че мишеїй алтор нѣмѣрї се зїк а се амѣрцїнїї кѣтрѣ

Ромънй, ар тръбѣи сѣ нѣ се вадѣ ничй ун ми-
 шл, ничй ун тикълос атрѣ алте попаре дин
 Унгаріа; асѣ експеріенціа не аратѣ, кѣ май мѣлци
 мишей, май мѣлци чершиторй сѣнт атрѣ алте
 Націй, де кѣт атрѣ Ромънй, п. с. Ожрѣій (дин
 Оірміен май кѣртос) кѣ атѣта мѣлциме де ми-
 шей ши де чершиторй се мѣнгѣе, кѣт рѣдикарѣ
 Скоалѣ а Ірѣк, унде се подѣтѣ мишейй лор
 (а кѣрора соарте вередникѣ де кондорере Оменѣскѣ
 есте) лѣвца кѣнтече чершиторѣй, прин каре а-
 пой май ушор сѣшй подѣтѣ агонисй пѣнѣ де тоа-
 те зилеле. Да ачѣ Скоалѣ алѣргѣ ши сѣрачій
 Ожрѣилор дин Унгаріа тот спре ачел скоп, спре
 карій се адрѣнѣ ши чей дин Орем; динтѣ карій
 апой мѣлци лѣшй аратѣ пашѣриле, челе а ачѣ скоа-
 лѣ спре скопѣл сѣѣ фѣкѣте, пе ла нѣнций ши алт
 петречерй сѣрѣшй, дар ши пе ла Пѣнций сѣѣ по-
 дрѣриле марй.

Іарѣ кѣчй кѣ умелѣ мишейй де алте нѣмѣри
 пе ла Ромънй а чершй, нѣ урмѣзѣ, кѣ пентрѣ
 ачѣіа фак дѣншій ачѣста, пентрѣ кѣ ар фи Ро-
 мънйй мишей; фѣиндѣ кѣ непѣтинчосѣла ла непѣ-
 тинчосѣ дѣ фетѣ кабѣтѣ ажѣторію, дѣфетѣ стригѣ
 мишѣлѣла дела мишѣл: скѣтире! ажѣторію! дин
 лѣашй фирѣ лѣкрѣлѣй се аратѣ дарѣ, кѣ нѣ пен-
 трѣ ачѣіа умелѣ мишейй де алте націй а чершй
 пе ла Ромънй, пентрѣ кѣ ар фи Ромънйй не а-
 бѣций; чи, пентрѣ кѣ Попорѣл ромънеск дин лѣ-
 дрѣрѣк кѣтрѣ мишей, дин вѣрѣк ши аплѣкарѣ
 інімій де а ажѣта пре деапроапеле сѣѣ, май пе
 урмѣ дин дѣмѣндарѣ О. Релігій, май маѣе лѣі-
 можнѣ сѣѣ лѣпѣрѣире даѣ тикѣлошинлор мишей.

Лсеменѣ кѣ челе алте зикѣлй а кѣрѣиторію-
 лѣй сѣ ши ачѣста, унде а формѣ де вис зиче:

Hingegen wenn sich ein Karawlsche empor schwingt, so legt er seine Nationalität ab, weil er sich der Herkunft eines lebenden Karawlschen schämt.

„ДѢЛЪ ЧЕ СЕ А-
 „НАЛУЪ ВРЕ УН РОМЪН А ДІГНІТАТЕ, АДЕКЪ А ВРЕО
 „ТРЪПЪТЪ ДЕ ДОМНІЕ, ДЕ ОДАТЪ СЕ ШИ ЛАПЪДЪ
 „ДЕ НАЦІА СА, ФІИНАДЪИ РЪШИНЕ А СЕ ЗИЧЕ КЪИ
 „БИЦЪ ДЕ ТИКЪЛОСЪЛ НЪМ РОМЪНЕСК.“ ДЕ АР
 ФИ АДЕВЪРАТЪ КЪВЪИТАРЪ ФІЛОСОФСЪЛЪИ ДИН ХАЛЕ,
 ИЪ САР АФЛА АСТЪХЪИ НИЧЪИ УН РОМЪН А ВРЕО ДОМ-
 НІЕ, ЧИ ИЪМАЙ ПЛЪВГАРІИ САР ЗИЧЕ РОМЪНИ; НАР
 ФИ НИЧЪИ УН БОЕРИ А ЦЪРА РОМЪНЪЕСКЪ ШИ А МОЛ-
 ДАВІА; НАР ФИ ВЪПІСКОПИ, КАНОНИЧИ, АРХІМАН-
 ДРИЦИ, ПРОТОПОПИ, А ЦЪРА УНГЪРЪЕСКЪ, ЯРДЪЛ,
 БЪКОВИНА, ЦЪРА РОМЪНЪЕСКЪ, ШИ МОЛДАВІА; НАР ФИ
 КОНСІЛІАРИ ПРИН ЯРДЪЛ ШИ БЪКОВИНА; НАР ФИ ЛА
 ИЗНИЦЪЛЪХРІИЛЕ ЦЪРИЛОР ДИН ВІЕНА НИЧЪИ УН ОФІЦІ-
 АИТ РОМЪН; А ОФІЦІЪМЪРИЛЕ КОМИТАТЕЛОР ШИ А
 ИЗМЪРІИ НИМА ДИНТРЕ РОМЪНИ ИЪ САР АФЛА; ЯД-
 ВОКАЦИ, ПРОФЕСОРИ, ШИ АЛТЕ ПЕРСОАНЕ А ДІГНІТЪЦИ
 ЗИНТРА РОМЪНИ ИЪ САР ГЪСИ; ФІИНА ДАРЪ КЪ СЕ
 АФЛА БЪРКАЦИ РОМЪНИ А ТРЕПТЕ ДЕ ДІГНІТЕЦИ КА
 ЧЕЛЕ ИЪМЪРАТЕ, СЕ ВЪДЪКЪЕ СТЪЗМЕЪ, ШИ ДЕ НИМИК
 ГЪЗИРЪ КЪРТИТОРЪЛЪИ. ИЪ СЕ ЛАПЪДЪ АДЕВЪРАТЪЛ
 РОМЪН ДЕ НЪМЪЛ СЕЪ, ЧИ СЕ ЛАЪДЪ, ШИ СЕ ДЕСФЪ-
 ТЪКЪЪ, ПЪТЪНАДЪСЕ ЗИЧЕ А ФИ ДИН СТЪЗЛЪЧИТЪЛ
 СЪИЦЕ ДЕ РОМАН РЕЪЗРИТ.

СЪМЪЛ ДЪКЪ СЕ АМЕЦЕЩЕ ОРИ ПРИН ЧЕ ПЛАСЕ
 ДЕ МИЖЛОЧИРИ, ПЛЕКЪНА СЕ МЪРЪГЪ, А ТОАТЕ ПЪР-
 ЦИЛЕ СЕ ЖОВЪЩЕ, АКЪМ СЕ ЛОВЕЩЕ ДЕ УН ГАРА, А-
 КЪМ ДЕ АЛТЪЛ, АКЪМ АШИ ДЪ ДЕ О ПІАТЪРЪ, АКЪМ
 ДЕ АЛТА, ЧИ ТОАТЕ АЧЕСТЕ ИЪ ЛЕ СИМТЕ АТЪНИЧЪИ А-
 ТЪРЪ АТЪТА, КЪТ ЛЕ СИМТЕ ДЪПЪ ЧЕ СЕ РЕЪСЪНИКЪЪ.
 ТОКМА А АСЕМЕНЪ МОДЪ ЛЪКЪРЪ ШИ КЪРТИТОРЪЛ,
 СЪПЪИЖНАДЪСЕ ДИН ТОАТЪ ВЪРЪТЪТЪ А АДЕВЕРИ, КЪМ

кѣ нѣ нѣмай Романиій дин Дакіа лѣи Траіан нѣ
сѣнт вицѣ де Роман, чи ничи Мекедо-Романій,
а декѣ Романій дин Дакіа лѣи Ядреліан, нѣмин-
дѣи пре ачеіи Глави, іарѣ пре ачестіи Гречі;
лсѣ кѣм кѣ амѣндоѣ рамѣриле ачесте шѣр фи мѣсте-
кат линка кѣ чѣ італіенѣскѣ. Воркинд ел ачѣ-
ста, кѣцѣтѣ, кѣ тоатѣ лѣмк ва креде бѣрфеле-
лор лѣи, челор фѣрѣ темек. Дѣни сѣ вѣдем кѣм
стѣ лѣкрѣл:

Деши лѣкѣбек Мекедо-Романій чѣи дин колѣ
де дѣнѣре, дин тимпѣриле чѣле де демѣлт пѣнѣ
дѣтѣзи, дин предѣнѣ кѣ Гр чіи (лсѣ сѣнт мѣлте
четѣци ши Сате кіар де Романи моѣените) то-
тѣши сѣіѣт есте, кѣм кѣ цериле чѣсте де Мекедо-
Романій ши де Гречі лѣкѣбите, ерад Оаре кѣндѣ
сѣк Апѣрѣциа пѣтерничилор Романи. Де ар фи
фост дарѣ Мекедо-Романій де ун нѣм кѣ Гр-
чіи, сѣд ар фи трѣкѣит тоци Гречіи, чѣи че ерад
сѣк пѣтерѣ Романилор, сѣ лѣѣце линка Мекедо-
Романѣ, сѣд ар фи цинѣт ши Мекедо-Романій
линка Гречѣскѣ. Вѣ де Оарѣ че тѣци (де ар фи
тоци Гречі) лѣтрѣ асеменѣ Воарте се афлаѣ, наѣ
пѣтѣт фи май мѣлт унѣл де кѣт алѣл силит,
спре а фаче, сѣд а нѣ фаче Оаре че, спре а лѣѣ-
ца, сѣд а нѣ лѣѣца линка Романѣ ш. а. Лсѣ
Мекедо-Романій дела лѣчѣпѣтѣл сѣд лѣ Дакіа лѣи
Ядреліан, тот дескилинитѣ линкѣ воркирѣ, ши
ши пѣнѣ дѣтѣзи дескилинит ворбек де линка
Гречѣскѣ; ашѣ дарѣ урмѣхѣз, кѣм кѣ ши по-
рѣл Мекедо-Романѣск, дескилинит есте де чѣл
Гречѣск. Ядѣвѣрат, кѣ пѣрѣсинѣ Мекедо-Ром-
аній лѣ сѣта а 11. (прин Гречі фіинѣ лѣшѣлѣци),
лѣтериле стрѣмошѣци, примирѣ чѣле грѣчѣсчї, кѣ
каре се вѣрѣ ши линка грѣчѣскѣ лѣ бисеричиле лор,

Атрѣ каре ши астрѣзѣ Домнеце; унѣй нѣмай Романѣй дин Песта кѣноскѣндѣши адеврѣратѣлѣ Ожне стрѣмошеск, Атрѣдѣсерѣ, спре мѣрѣрѣ са ши а тот нѣкѣлѣбѣй Ромѣнеск, Околѣ ромѣнѣскѣ А Песта, прекѣм ши А висерѣкѣ преѣвѣарѣ линѣа са чѣкѣ Романѣ, карѣ де атѣтѣкѣ сѣте де анѣ ерѣ а лѣнгѣтѣ. Я кѣрѣра Вксемплѣ ши чеѣа лѣлѣцѣй фрѣци Македо-Романѣ, спре маре фолос а урмѣторѣлор сей, фрѣрѣ сѣѣалѣ ши фрѣрѣ Адоѣалѣ А л пот урмѣ. Ядеврѣрат зѣкѣ есте, кѣ аѣ примѣт Македо-Романѣй лѣтерѣиле гречесѣй, дечѣй пентрѣ ачѣѣа ничѣй кѣндѣ наѣ пѣрѣзѣит еѣй линѣа са чѣкѣ Романѣ, ши сѣ фѣе Абрѣцишат чѣкѣ гречѣскѣ.

Ничѣй аре Вѣртиторѣл вре ун темѣю, кѣ карѣ шѣр потѣ рѣзимѣ кѣцѣтѣл сѣзѣ, кѣм кѣ Македо-Романѣй сѣнт Гречѣй. Кѣчѣй пентрѣ кѣ сѣнт дѣншѣй А мѣлѣте локѣрѣй кѣ Гречѣй аместѣкѣцѣй, нѣ фаче ничѣй О арѣтарѣ де Наѣѣоналѣтѣте, фѣинѣа кѣ Атрѣ ашѣ моѣдѣ, Орѣй унѣде сѣнт Ромѣнѣй аместѣкѣцѣй п. е. кѣ Ожрѣй, сѣдѣ ар трѣзѣбѣ сѣ фѣе Ожрѣй Ромѣнѣй, сѣдѣ Ромѣнѣй сѣ се префѣкѣ А Ожрѣй; ашѣ дѣрѣ локѣл лѣкѣвѣрѣй, нѣ дѣ Семн де адеврѣр дѣспре унѣмѣкѣ наѣѣѣлор. Ничѣй линѣа Македо-Романѣлор арѣтѣ семне де а креде, кѣ ар фи ѣа фрѣцѣе кѣ чѣкѣ гречѣскѣ; де Оарѣ че ничѣй О асемѣнарѣ нѣ се афлѣ Атрѣзѣ честѣ 2. линѣкѣй. Яфарѣ де ачѣстѣкѣ, Вѣртиторѣл де аколѣкѣ Аши лѣзѣ маѣ де а зѣче, кѣ сѣнт Ромѣнѣй лѣбѣ Траѣан, чеѣй дин коачѣй де дѣнѣзѣре, Олавѣй, пентрѣ кѣ се нѣмеск де стрѣнѣй Влѣхѣй; (фѣинѣа домнѣлѣбѣй Акрединѣцѣт, нѣ сѣѣѣ дин че темѣю, кѣм кѣ тоѣте поподѣрѣле, чѣле че се нѣмеск Влѣхѣй прин стрѣнѣй, сѣнт Олавѣй). Дечѣй Македо-Романѣй,

ДЕ ДЪПЪ ДАТИНА СЛАВИЛОР ДЕ А НЪМИ ПРЕ ГІНТЕ-
ЛЕ ДАТІНЕЩІ ВЛАХІ, А КЪ СЕ НЪМЕСК ДЕ СТЪЗНИИ
ВЛАХІ, НЪ ПОЧИ ДАРЪ КЪ ПРИНДЕ КЪ МИНТЪ, КЪМ
ПОТ СЪ ФІЕ АЧЕСТІИ ГРЕЧИ?

ДЕ ВРЪКЪ ЗИЧЕ КЪРТИТОРЮ, КЪ СЪНТ МАКЕДО-
РОМАНИИ ДЕ ОРЕ ЧЕ НЪМ СЛАВЕСК, А КЪ ВРЪКЪ РЪДЕ
ЧЕТИТОРЮ, КЪМ РЪСЪ ШИ ДЕ ЧЕЛЕ ДЕСПРЕ РОМЪНИИ
ДИН ДАКІА ЛЪИ ТРАІАН ДЕ ДЕ ДЪНІСЛА ЧЮМЕЛЧИТЕ;
КЪЧИ ВРЪКЪ ЖЪДЕКА ТОТ АСЛА, КЪ ДИН ПЪРЕРЪ АЧКІА,
КЪМ КЪ, ОРИ ЧИНЕ СЕ НЪМЕСЧЕ ПРИН СТЪЗНИИ
ВЛАХ, ЄСТЕ СЪНЦЕ СЛОВЕНЕСК, НЪМИ ШИ ПРЕ РО-
МАНИИ АЧЕСТІИ ВЛАХІ; ВРЪКЪ РЪДЕ ЗИК, ВЪЗЪНД
КЪ ТОТ АТРЪ АЧКІА РЪТЪЧИРЕ СЕ ВЕСТЕЖЕЩЕ; ДЕЧИ
ФІИНА КЪ ПРЕ АЧЕІИ АИ ЗИЧЕ А ФИ СЛАВИ, ІАРЪ
ПРЕ АБРЕЛІАНИ МЪРТЪРИСЕСЧЕ А ФИ ГРЕЧИ, СЕ АРЪ-
ТЪ КЪ Є АМЪЦИТОРЮ, ШИ УМЪЛЪ КЪ ВИКЛЕШЪГ
СЪ АШЕЛЕ ПРЕ ЧЕТИТОРЮ, СКОРНИНА УНА ШИ АЛТА
ДЕСПРЕ РОМЪНИИ. ПРИН АЧКСТА АШИ АРЪТЪ КЪРТИ-
ТОРЮ УРА, ПИЗМА ШИ ВРЪКЪ ДЕ А МИКШОРА МЪ-
РИРЪ НЪМ СЛАВИ РОМЪНЕСК. КЪЧИ НЕ ПЪТЪНД ЄЛ
СЪ АРЕТЕ, КЪ СЪНТ ПРЪ ФОЛОСИТОРИИ АЧЕСТІ А ПА-
ТРИИ ФІИ МАКЕДО-РОМАНИ, СЪНЦЕ СЛЪЗЕСК, ДЕ
ОРЕ ЧЕ НИЧИ УН КЪВЪНТ СЛОВЕНЕСК А ЛИНБА СА НЪ
ПРИМИРЪ (ПЕНТЪ КЪ ЄРАД ДЕНЪРТАЦИ ДЕ ГІНТЕЛЕ
СЛЪВЕЩІ), НЪ НЪМАЙ СЕ СКРЕМЪ, МАЙ БИНЕ АИ ФАЧЕ
КЪС ГРЕЧИ, ДЕ КЪТ А МЪРТЪРИСИ АДЕВЪРЛА ДЕСПРЕ
ДЪНШІИ; ЧИ ШИ КЪ НЪМЕ МЪСКЪЦИТОРЮ (ПОВЪЦИГ
ФІИНА ДЕ ПАТИМИ ШИ ДЕ АФОКАТЪЛ ВЕНИН, ЧЕЛ
ЧЕ ФЕРКЕ А ПЕНТЪЛ ЛЪИ АСЪПРА ДЪНШИЛОР) АИ КАТ-
ЖОКОРИ, ЗИКЪНАДЛЕ ЦІНЦАРИ; АСЪ ПРИН АЧКСТА
НИЧИ О СКАДЕРЕ ЛИ СЕ ФАЧЕ, КЪЧИ КЪНОСКЪТ ЄСТЕ,
КЪ МЪЛТЕ ДИНТРЕ ЧЕЛЕ МАЙ АЪДАТЕ А ЛЪМЕИ ГІН-
ТЕ, ФЪСЕРЪ ДЕ УНИИ КЛЕВЕТИТОРИ, ШИ УРЪЦИТОРИ
ДЕ

ДЕ ОМЕНИРЕ, ФХРХ ДИРЕПТАТЕ ОКХРХТЕ ШИ БАТЖОКОРИТЕ. (*)

А КХТ Є ДЕСПРЕ КВХЖНТЪЛ ЦІНЦАРЮ (КЪ КАРЕ НЪМИРЕ МАЙ ВХРТОС ПРИН ОХРХИ СЕ КАТЖОКОРЕСК СТЪЗНЕПОЦІЙ ЛВИ ЯХРЕЛІАН) МЪЛТЕ СИМЦИРІЙ, ШИ ДЕСКИЛИНИТЕ КЪЦЕТЕ СЕ АФЛЪ; АША УНІЙ АДЕВЕРЪХЪ, КЪ ВИНЕ КВХЖНТЪЛ АЧЕСТА ДЕЛА ФАМІЛІА РОМАНЪ, ЧЕ СЕ ХИЧЪ ЦІНЦІНАТЪ; АЛЦІЙ МХРТЪРИСЕСК, КЪ СЕ ТРАЦЕ ДЕЛА КВХЖНТЪЛ; ФИН ЦАРЕВ ФІКА АПХРАТЪЛВИ; ІАРЪ УНІЙ КРЕД, КЪМ КЪ ВИНЕ ДЕЛА ВОРКА ЦЕНХАРІЙ (ЛАТІНЕСХЕ СЕНСАГІЙ) АДЕКЪ ЧЕ ДАЪ ПОРЦІЕ ДОМИЛОР СЕИ. МІЕ МИ СЕ ВЪДЕ ДЕ ДЕ АКОЛО АШИ ТРАЦЕ АЧЕПЪТЪЛ КВХЖНТЪЛ ЦІНЦАРЮ; АДЕКЪ: НЕ АХРХЦИШИНА МАКЕДО-РОМАНИЙ ГРОСА РЕСПЪНДЕРЕ А ЛИТЕРИЛОР ШИ А ЛИНДЕЙ ОЛОВЕНЕШІЙ, НЪ РЕСПЪНД КВВИНТЕЛЕ ГРОС, ЧИ ЛЕ ГРЪЗЕСК СЪПЦИРЕ, АХПЪ ФИРЪ ШИ ЦЕСЕТЪРА ДИНДЕЙ ЛАТІНЕСХІЙ П. Є: ТЪ
Ф А Ц І Й

(*) КЪМ КЪ МАКЕДО РОМАНИЙ СЖНТ СПРЕ МАРЕ ФОЛОС ПАТРІЕЙ ШИ А ТОАТЪ СОЦІЕТАТЪ ОМЕНЪСЪКЪ, ЄСТЪ ЛВИИ ПРЪ КИНЕ КВНОСКВТЪ, ДЕ ОРЪ ЧЕ ПЕРТЖНД АЧЕСТІН ІХРБАЦІЙ НЕГОЦІТОРИЙ А ЦЪРЪ, АФАРЪ ДЕ ЦЪРЪ, А КЪ МЪЛЦІЙ ШИ ПЕ МЪРИ, НЪ НАМАН КОНЧЕТЪЦЕНИЛОР СЕИ МЪЛТ СПОРЮ ФАК; ЧИ ШИ ВРАРІАМЪЛВИ МЪЛТЪ СЪМЪ ДЕ БАНИ АДМІНІСТРЪХЪ. КЪ АДЕКЪРАТ МАМ МИНВНАТ ЧЕТИНД УН ВЕКТРАКТ КОНТРОМАТІЧЕСЪ А ПЕТИЙ, ДИН КАРЕ СЕ КВАКЪЕ, КЪ УН РОМАН ДИН ПЕСТА, ЧЕЛУЧЕ ПОДРТЪ НЕГОЦІТОРИЕ КЪ НЕГОЦ ТЪРЧЕСК ДЕ КРЕО 20. ДЕ АНИ А КОАЧЕ, АВ ДАТ А ВРАРІАМ ПРЕТЕ УН МІЛІОН А АРЦИНТЪ. ЧИНЕ КА ХИЧЕ КЪ НЪ СЖНТ МАКЕДО РОМАНИЙ ЧЕИ МАЙ ПЕТЕРНИЧИ НЕГОЦІТОРИ, МАЙ АТОАТЕ ЧЕТЪЦИЛЕ МЕРКАНТІЛЕ А АПХРЦІЙ АВЕТРІЕЙ. МЕРИТЕЛЕ ДЖНШИЛОР ПРЪ КИНЕ ЛЕ ПЪСТРЪНЕЪ КЪ КЕДЕРЪ, АНАЛТА АПХРЦІЕ, ПЕНТЪС АЧІА ПРЕ МЪЛЦІЙ РЪДІКЪ А ДІГНІТАТЪ НОКІЛІТЪЦІЙ. ДИН СЖНВА МАКЕДО РОМАНИЛОР АВ ФОСТ РЕЪЗРИТ ШИ ЛЪМИНАТЪЛ ПЕТЪРЪ ДЪКА ФОСТЪЛ ГЕНЕРАЛ ЯДІВТАНТ А МАІЕСТАТЕЙ САЛЕ, ДЕ А КЪРЪІА ВЕРЕДНИЧІЕ ШИ МЕРИТЕ ТОТЪ ВЕРОПА Є А ГИНИЦАТЪ.

Фаций, tu facis, цинцй, quinque, iarx н8: т8
 фачй, чинчй. Дечй а8зинд поподарелє Ожрешй
 ачкст8 респндере с8пцире ҃ г8ра ачестор Романй,
 карє тондрй ничй де к8м н8се асеменк8з8 к8 грз-
 ирк8 словенк8ск8, ле ҃чеп8р8 а зиче к8 цинцееск,
 ши де аколк8 апой ҃й н8мир8 Цинцарй, адек8
 карйй де адесе Орй респнд8 силаба ци, це, Яча-
 ста мйсе беде а фй фост Ка8са р8д8чинйй к8в8жн-
 т8л8й ачест8йа, чи ат8нчй, к8нд ҃к8 н8 к8но-
 счк8 кине поподареле Оловенешй пре Романй. Ас8
 ак8ма дин катжок8р8 ҃тр8к8динцк8з8 м8лци
 к8в8жнт8л ачеста, ни токма унйй ка ачейй ҃шй а-
 рат8 сл8вкйчюнк8 са, ши нещйинца де Їсторйй; де
 Ор8 че ничй ҃тро Їсторйе четим, с8 се фйе ан8мит
 б8ро Гйнт8 Цйнцарй, дела карк8 сар п8тк8 де88че
 в8р8н Попор. К8 ат8та май в8ртос есте а креде,
 к8м к8 н8мелє Цйнцарй, н8 де алт8 Гйнт8, чи
 токма прин Ожркй са8 искодит, де Оар8 че ни-
 к8зирй прин тралте Церй н8се а8де, де к8т личй
 ҃ Унгарйа; ҃ Македонйа є ачест н8ме к8 то-
 т8л не а8зит ши не к8носк8т; чи нар фй аколо
 не к8носк8т, де ар а8е р8дичина са де аколк8,
 чи ҃к8 сар афла скрис ла в8р8н Їсторйк Греческ,
 чей че а8 скрис деспре Романйй дин Македонйа, ас8
 н8се афл8 ничй унде ҃семнат; аша дар8. — Ро-
 м8жнйй дин Македонйа к8нд вин ҃ Цк8ра Ун8р8к-
 ск8, ши а8а, к8 н8меск Ожркйй пре фрацйй лор
 де ачй Цйнцарй, се мин8нк8з8, де унде щй8р8
 єй к8лй ворка ачеста.

Орй чине н8шй к8ноасче сминта са, не ҃-
 арептат ремжне: де н8 п8т8 К8ртитори8л с8 к8-
 принд8з к8 минтк8 са чк8 фйлософйчаск8 — к8м к8
 п8рерк8 ачелора, че зик, к8 Ром8жнйй дин Дакия бе-
 ке с8нт де н8к8 слабеск, к8 ат8та май таре є-
 сте

сте стрѣмѣзъ ши де нимик, пентрѣ кз чей че се
цин де ачк пзрере, сокотеск, кз явреліан нѣ нѣ-
май армадѣ, чи пре тоцй Мощениторіѣ пѣмжн-
тѣлѣй, іаѣ мѣтат дин Дакіа лѣй Траіан; карк нѣ
есте адевѣрат, фіннд кз нѣ Четѣценій ши Колоа-
неле, чи нѣмай Милитаріѣ Єширѣ дин Дакіа ꝛ
Місіа, прекѣм мѣртѣрисеше Рокискѣс ꝛ явреліе К.
6 Provinciam Trajanam sublato exercitu, Provin-
cialibus reliquit: адекз: „Екоцинд Армадѣ дин
„ Дакіа лѣй Траіан, лѣсѣ Провинціа пѣмжнтени-
„ лор провінціалничй“ яшиждеркѣ кѣвѣнтѣ ши
алцй Екрипторй; де нѣ фѣ ꝛ старе зик Кзрти-
торял а кѣноасче, стрѣмѣзъ а фи пзреркѣ кз Ро-
мѣній чей дин коачй де Дѣнзре сѣнт нѣм сла-
веск; ꝛкз врѣк пѣтѣк стрѣвате адевѣрѣл рескри-
тѣлѣй а Романилор лѣй явреліан; нѣмай де ар
фи кѣѣтат ачѣста: явреліан ашезѣ мѣлцимѣ де
Омени, пре чей че ꝛй аѣѣсе дин Дакіа веке, ꝛ
Місіа, ши нѣми цѣкра ачѣста Дакіа са; ачѣста
мѣртѣрисеск Історічій, чей че скріарѣз деспре фаптеле
лѣй явреліе оре че. ярѣте дарѣ Кзртиторял, че
се фѣкѣрѣз ачѣстй Романи дин Місіа? саѣ кѣнд?
ши кѣм се префѣкѣрѣз ꝛ грѣчй? Грѣеше філосоафе,
ши те вой цинк де яполо!

Чи сѣз зичем, сѣз нѣ се трагѣ Македо Рома-
ній дин Романи чей де явреліе ꝛ Місіа аѣѣши,
тотѣши нѣ урмѣзѣз кз сѣнт єй Грѣчй. Кзчй кз
орй чине нѣмай де кѣт кѣноасче Історіиле, лесне
поате сѣй мѣтаркѣ лѣй Константин Апзратѣл,
дин Рома ꝛ Бизант четатѣ дин Провинціа Ро-
маніей; карк аша се ꝛтѣмплѣ. Мѣтѣндѣсе Кон-
стантин чел маре (ꝛтѣял Апзрат Крістіанѣ ꝛтре
Апзраціѣ Романилор), дин четатѣ Рома ꝛ Бизант,
нѣми четатѣ ачѣста май ꝛтѣю Рома ноавѣз,
іарѣз

іарз дѣлз ачкіа, О нѣми де дѣлз нѣмеле себ:
 Константінопол, фїинд кз прин тржнсѣл фѣ а-
 чѣ четате мзритз, ши ка де нѣл лтзритз.
 Дѣлз че ашезз Константин Скаѣнѣл лпзрзцій
 Романе л Константінопол, черчетжндѣсе локѣл
 чест нѣл де маре мѣлциме де оменї дин тоате
 пзрциле, дин зи, л зи се лѣмина, ши се лтзрѣ
 четатѣ, май вжртос прин четзценїй дела Рома,
 ши дин Італїа кѣ виклешѣ ла Константінопол
 мѣмици, ши ачї спре лзкѣуре Оприци; зисзїю кѣ
 виклешѣ саѣ амзцире; кзчї кз тримицинд
 Константїн спре Бзтаїа, че скѣласз асѣпра Персі-
 лор, мѣлци взрзциї марї динтре Патрїциї ши
 Магістрзциї, кѣ мїліциа (оастѣ) романз, Опз-
 чиндѣсе пѣтерѣ романз май лделзнгат л Персіа,
 тримисз лпзратѣл Магістерї искѣсициї ла Рома,
 кѣ ачкіа порѣнкз, ка сз делїнеезе саѣ сз зѣгрз-
 вѣскз пѣ такле кзсиле май Марилор де Осте,
 дѣкз а Консѣлнлор, Патрїциїлор ши а алтор Кз-
 питанї ашѣ де кине, кжт сз поатз фаче токма
 асеменѣ кзшї л Константінопол; ачѣстз фаптз
 нѣ л прѣ лѣнг Тимп се ши лплинї; спре а кз-
 рора кзшї май лтемеїатз фрѣмѣкцз, ши а л-
 торкзторилор дела Бзтае Оташї, май аджнкз
 плзчере, адѣсз лпзратѣл ши пре мѣериле, фїї,
 ши тоатз фамїліа лор л Константінопол. Л-
 торкжндѣсе дарз май Марїї Осгилор романе де-
 ла Персіа, фїинд кз вжзѣрз кзсиле, ши тоате
 але сале май дѣлчї комори (мѣериле ши фамїлі-
 ле) л Константінопол, кѣ вѣкѣрїе ремасерз ши
 єї ачї спре лзкѣуре; прекѣм ши чеїа лалциї мї-
 літарї лпзрциндѣсе прин цѣрз, май тоциї рема-
 серз ачї спре мошенирѣ пзмжнтѣлѣдї. Яша фѣ-
 рз мѣлциї Романї амзцициї, де ашї мѣта скаѣ-
 нѣл

нѣла сѣхъ дин Рома ꙗ Бизант, ши ꙗчеле ꙗвечина-
те Провинцій; ꙗсѣ ачестій аѣ фѣст Романій, ꙗрѣ
нѣ Гречій: респѣндѣмъ дѣрѣ Кѣртиторюл, кѣндѣ
се Гречирѣ ачестій Романій? ши пѣтѣтѣсѣ сѣнѣеле
роман, каре ши пѣнѣ асѣтѣзѣ се стрѣкоарѣ при
вѣнеле Македо Романилор, сѣ се стрѣмѣте ꙗ сѣнѣ-
ѣ Греческ? Де липсѣ есте дѣрѣ, ꙗсѣши Кѣртито-
рюл сѣ дѣсѣрѣче ꙗтѣнерекѣл, кѣ каре е ꙗфѣшѣрат
крѣерѣл лѣи, ши сѣ ꙗвечѣ (ꙗрѣче) лѣмина аде-
вѣрѣлѣи дѣспре романітѣтѣ Ромѣнилор дин Мѣ-
сіа, сѣсѣ де прѣсте дѣнѣре.

Кѣ кѣн Темѣю, ши алѣсѣ ꙗѣелепѣионе аѣ
скрис дѣспре ꙗчѣпѣтѣл Романилор дин Македоніа
ꙗ линка немѣсѣскѣ ши грѣчѣскѣ, ꙗ анѣл 1808-
д. Георгіе Роса, чѣл чѣ ерѣ атѣнѣи асѣлѣтѣторю
а еѣинѣелор Медичѣи, ꙗрѣ акѣма спре марѣ
фолос а Патріѣи, ши мѣнѣгерѣ Ромѣнилор сѣсѣ
фѣжѣт Доктор ꙗ Дѣстрѣктѣл монѣанѣстическ ал
Сѣвѣіѣи; ачест Кѣрат кѣ аша пласѣ де Екрип-
торѣ шѣсѣ пропѣтѣт кѣртѣчѣка сѣ, кѣт пѣнѣ а-
сѣтѣзѣ де нѣма нѣ сѣсѣ пѣтѣт рѣсѣтѣрѣнѣ, нѣи се
ва ꙗфѣнѣе. Дѣла адевѣратѣл ачест наѣіоналіст
спѣрѣкѣз (нѣдѣждѣѣе) Наѣіа ромѣнѣскѣ, ка дѣ-
ла ун Історік алес, мѣлте докѣментѣри, спре
апѣрѣрѣк нѣмѣлѣи фолоситѣаре, а моѣенѣ.

Дин чѣле пѣнѣ аѣи дѣспре Македо Романій
атѣнсе, лѣмѣрѣт се вѣдѣѣе, кѣм кѣ ши еѣ сѣнѣт
тѣт де ун адевѣрат сѣнѣе роман, кѣ ачѣіа лѣлѣи
Ромѣнѣи дин коачѣ де дѣнѣре; каре ши дин а-
чѣста сѣ арѣтѣ: Дѣнар фи фѣст Ромѣнѣи дин
Мѣсіа, Романій адевѣраѣи, чѣ ар фи нѣм грѣческ,
Оре чѣ лѣ ꙗпѣлѣ пре дѣнѣи, дѣпѣ чѣ се рѣдѣ-
кѣ де иснѣл ꙗпѣрѣѣіа грѣчѣскѣ, ꙗрѣ чѣ романѣ,
де кѣтрѣ карѣ фѣсерѣ дѣнѣи сѣмѣлѣи, апѣсѣ,

а се нѣми Романи? Че ли дѣршѣниѣ а пѣрѣта нѣмеле ши а борѣи линка романѣ (каре ерад не-пакѣте ши таре грецоасе гинтелор варваре, челе че џемѣѣ наинте дѣ ачѣїа сѣѣ пѣтерѣк Романилор) атѣнѣи, кѣнд скѣпѣтарѣ дѣ кѣтрѣ дѣпѣрѣѣїа романѣ? Ши дѣ вѣрѣ фи єи Гречїи, кѣм вѣрѣ сѣферї єи, сѣ се дѣрѣче кѣ ун нѣме ка ачела, пре каре дин писма, че авѣѣ Гречїи кѣтрѣ Романи, ничї Романилор челор дин Рома нѣскѣѣї нѣлил дѣпѣр-тѣшѣѣ, фїинд кѣ ле ера скѣрѣѣ сѣ се дѣѣкѣ аминте нѣмеле Роман? Дѣажѣнсѣ дѣрѣ мѣртѣрїє єсте арѣтарѣ, чѣ пѣнѣ ачї фѣкѣтѣ, кѣм кѣ Ромѣ-нїи дѣ астѣѣ наѣ дѣпѣрѣмѣтѣт май тѣрѣїѣ (кѣм зиче Кѣртиторїа) дѣла Романи нѣмеле Ромѣнї; чи кѣм кѣ лаѣ моѣенит дѣла Стрѣмошїи сїи, карїи лаѣ дѣѣс дин Італїа дѣ пѣрѣїле, дѣтрѣ каре се афлѣ Гїнта ромѣнѣскѣ пѣнѣ астѣѣї.

Асѣ, преѣм мисе паре, прин дѣѣѣчерѣ Македо Романилор дѣла Гречїи, нѣ дѣрѣще алтѣ Кѣртиторїа, дѣ кѣт а амѣї пре дѣѣѣїаѣїи дѣ зѣ-лаѣ наѣїонал Македо Романи (динтрѣ карїи май вѣртѣс Пестенїи, таре се Остенеск пѣнтрѣ рѣѣнка-рѣ лїтератѣрїи, ши фолѣсѣла дѣ комѣн а Нѣмѣ-лаѣї ромѣнеск), сѣ кѣѣѣѣ, кѣ нар фи дѣ ун сѣн-ѣе кѣ чѣїа лалѣї Ромѣнї дин Дакїа веке. Фїинд кѣла дѣѣре инима пре Кѣртиторїа, ши пре чѣї дѣ О пѣнѣрѣ кѣ дѣнѣсѣла, вѣзѣнд кѣ ачестї Романи сѣнѣт чѣї май пѣтернїчї Негоѣїанѣї прин четѣ-їїле Меркѣнтїле, мѣлѣї Домнї дѣ Пѣмѣнѣт, ши дѣтралѣте Дїрегѣторїи; карїи ка ниѣе дѣѣѣѣрѣїи Стрѣнепѣїї а лаѣї Ромѣлаѣс, нѣшї мїнѣцеск Наѣїа са, ши аша прин тѣрѣншїи дѣѣѣѣ лаѣмѣ май ресѣфїрат, а кѣноасѣе Гїнта ромѣнѣскѣ. Аѣз ши дѣ ачѣста се теме Кѣртиторїа, кѣ дѣпѣ чѣ

Ор кѣноасче тоцй Македо Романій фолосѣл, каре лар спорй, де ар лтродѣче л тоате локѣриле, ун-де се афлз май мѣлцй ла Олаалтз, Сколи л лин-ба націоналз ромзніскз, ши ар урма передникѣл де лаѣдз Вксемплѣ а Пестанилор, л кят се кѣ-бине а се лцелѣце ши деспре кисерикз, сар дес-кжрнѣ де кятрз алте нѣмѣрй корелігіоасе, ши шѣр лфрѣмсеца Бисеричиле ши скоалеле челе націона-ле кѣ джриле ши ажѣторюл, чел фак алтор кисеричй, лтрѣ каре л линкй стрзине се цин тоате Церемо-нїиле сзхнте; дин каре сѣл пѣцин, сѣл нимик нѣ лцелег п. е. Кжнд се четѣце сзхнта дїтѣргїе Ѡжрешце, сѣл Гречешце. Дечй, ка нѣ кѣмба, кѣно-скжнд ачѣстй Романй, унѣл ши адевѣратѣл сѣл сжнѣ, кѣ ал челора лѣцй Ромзній дин Дакїа беке, сз се унѣзе лтрѣ челе націонале лѣкрѣрй, кѣ Ро-мзній дин Дакїа беке, сокотї Кзртиторюл, викленешце ай лшзлѣ, сз крѣдз; кз сжнт сжнѣ Греческ. Лсз кѣ мѣлт май кѣминте, кѣ мѣлт май сзхнѣтошй ла жѣдекаре сжнт Македо Рома-нїй, де кят сз се ласе прин виклешѣг, ши амѣ-цитоаре чюмелчїтѣрй, ка але Кзртитоторюлѣй, а се лшелѣ ши а се лчелѣй. Кзчй кз кѣ мѣлт май бине, май лимпѣде, ши май дескис кѣноск джн-шїй Гїнта ши урзирѣ са, де кят Кзртиторюл дин Хале.

Май сжнт лкз ши алте Ѡкорнїтѣрй л Кзр-тирѣ дин Хале, деспре каре дин ачѣ Каѣсз нѣ врѣѣ Оре че а кѣвжнѣтѣ, кзчй ле сокотїй ка пре неще ворѣе стерпе, каре лнотжнд де нчй колѣ прин валѣриле умфлателор мзрй, уна дѣлз алта се кѣтруп, ши соркїте фїїнд де пѣтерѣ унделор, се лнѣкз. Дрепт ачѣїа лчетжнд деспре унеле ка ачеле май департе а грзї, трек ла Ярзтарѣ,

Прин карк азмѣрит се адеверкѣхъ, кѣмъ кѣ Дако Романій сѣнт адеврѣаці Стрзнепоцій а мѣрицилор Романій.

А П Е Н Д І Ч Е

Прин карк се въздѣціе дескѣлекарк Ромѣнилор де агтѣзи дин Дакиа, дела Романій, чей прин Апзратѣл Траіан дин Апзрѣціа Романѣз а Дакиа адѣши.

Сѣнт уній динтре Окріпторій чей дин тимпѣриле де акѣм, карій не черкѣнд адеврѣл ши фирк лѣкрѣрилор, деспре каре скріѣ, орй челе сѣфлаз вѣнтѣл апаинте, ши орй кѣм ле кѣшѣнѣ, фѣрѣ де тоатѣ грижа пѣн пе карте, май вѣртос кѣнд скріѣ деспре Дако Романій. Де ачастѣ пласѣ сѣнт ши ачейй, карій не испитина Історіиле деспре ачепѣтѣл Дако Романіилор; не вѣрѣвѣрина асѣшириле линкей Дако романей, каре сѣнт токма асеменк кѣ але линкей латінещй; не сокотина датиниле Ромѣнилор, каре кѣ тотѣл се ловеск кѣ датиниле векилор Романій, ничй жѣдекѣнд челе лалте семне, каре дин асаши деприндерк Ромѣнилор атрѣ лѣкрѣриле сале, мѣртѣригеск сѣнцелелор чел де Роман; не кѣмпѣнѣндѣ зик унеле ка ачесте де адеврѣ грѣнтоаре семне, кѣ вѣчиле агѣнфате стригѣ: кѣмъ кѣ Дако Романій нѣ сѣнт Стрзнепоцій векилор Романій. Асѣ кѣмпѣнѣндѣсе уній ка ачестй Окріпторй, кѣ Історіичй веки ши Окріпторй атрѣці ла крединѣцѣ, мѣлт май ушорй сѣнт, де кѣт сѣ фіе вередничй де вреѣн крезѣмѣнт. Кѣнд е атрекарк деспре ачепѣтѣл вреѣней гінте, деспре а кѣріа биѣцѣ е

оре че доіалъ, челога Окріпторій се кѣвине май
кѣ дѣдинсѣла а се креде, деспре карій кѣносчин-
ца де комѣн мѣртѣресеце, кѣм кѣ а лѣкрѣрилл
че аѣ скріат, (не фінна патимилор сѣпѣши) аѣ
кѣвѣнтат адеврѣла; май вѣртос челога, карій
кѣ кѣнѣ критикѣ саѣ депринс а дѣскріерѣ гін-
телор, ши спре дѣскоперирѣ вицелор а Націилор
саѣ сѣргѣит.

Спре а дѣскопері ачепѣтѣла вреѣнѣй Нѣм, ши
спре а дѣсвѣли адеврѣла деспре фіннца лѣй, де
липсѣ есте: а се черчетѣ, ши кѣ кѣнѣ жѣдекаре
а се четі історіа націй ачеіа; а кѣмпѣнѣ стрѣ-
мѣтѣрилл, прнн каре дѣнса саѣ стрѣкѣрат; а
прока номеле ачеіа Гінте, де унде се траѣе? кѣм?
ши кѣнѣ лаѣ кѣпѣтат дѣнса? іарѣ май вѣртос
сѣ се черче датинилл, ши линга, карѣ се грѣще
ла ачѣ націе, деспре карѣ се фаче атребарѣ.
Дечі орі чинеші ва арѣнка Окій спре (честе ачї
зисе, а кѣт се атинг де дако Романій, де нѣва
фи сѣпѣс патимилор ши преждѣкѣрій, нѣ поате
ничі де кѣм мѣртѣреси, кѣ дако Романій нѣ
сѣнт адеврѣцій Стрѣнепоці а лѣй Ромѣлѣс.

Кѣм кѣ дако Романій сѣнт урмѣторій ве-
стицилор Романій, се бѣдѣще 1. дин нѣмеле Ро-
мѣн, кѣ каре нѣме саѣ номит Ромѣній де
кѣнѣ сѣнт пе фацѣ пѣмѣнтѣлѣй, пѣнѣ астѣжї;
ничі нѣ поате чинеба кѣ темей сѣ арѣте, кѣм
кѣ ар фи лѣат Ромѣній ачест нѣме (прекѣм ви-
сѣкѣзѣ кѣртиторѣл дин Хале) май тѣрѣжѣ; де оарѣ
че тѣтѣрор Окріпторилор, ши кѣноскѣторилор де
історій, прѣ кинѣ кѣноскѣт есте, кѣм кѣ Ромѣній
аѣ аѣс ачест нѣме кѣ сине дин Італіа, сѣе Тра-
іан Апѣратѣла Романилор.

2. Де се ва черка кѣ дѣ мѣрѣнѣа линка, карѣ дела дескѣлекарѣ Романилор ꙗ Дакїа, пѣмѣ асѣзѣи ꙗ флораре ꙗ гѣра Ромѣнилор, нѣмай унѣа ка ачела се ва ꙗрой деспре линка ромѣнѣскѣ, кѣ нѣи фїа линкеи лѣтѣнеши, каре нѣ сѣе, ши нѣ кѣноасче нѣтѣра ши цесетѣра линкїи ромѣнеши, фїина кѣ нѣ подѣе фѣче жѣдекатѣ дѣрѣптѣ деспре дѣнса.

Ори чине се ꙗдоеще деспре сѣроритатѣ линкеи Ромѣнеши кѣ чѣ латїнѣ, четѣскѣ Граматика Дако Романѣ, де Ч. Іоан Алексї ꙗ линка латїнѣ алѣтѣитѣ ши ꙗ Вїена ꙗ Анѣа 1826. типѣритѣ, ши пе лесне ва бедѣ, чесе кѣвине а се креде де спре линка ромѣнѣскѣ.

3. Се аратѣ, кѣм кѣ Ромѣнїи сѣнт урѣиторїи Романилор, прин Датинїи ши Обперстїи, каре, прекѣм се четеск а фи фост ла Романиї чей беки, аша сѣнт ши асѣзѣи ла Дако Романї. Асемѣнѣ датинїи нѣ се афлѣ ла алѣе нѣмѣри, мѣкар кѣ лѣкѣеск кѣ Ромѣнїи аместекате, ши мѣкар кѣ дѣ фост Домнїей Романе оре кѣнд сѣнѣсе. Датинїде ꙗтѣрѣ каре се вѣрѣвѣреск Ромѣнїи кѣ Стрѣмошїи сей Романиї, де ачїа нѣ ле арѣтай ꙗ кѣртичика ачаста, пентрѣ кѣ нѣдѣждѣеск, кѣ кѣт де кѣрѣнд ва сѣи о карте ла лѣминѣ, карѣ ва кѣпрїнде тоате лѣкрѣрїле, ꙗтѣрѣ каре не асемѣнѣм кѣ Стрѣмошїи нѣстрїи. Фѣрѣ тотѣши ши пѣнѣ аѣнѣи, се пот мѣлѣе четї ꙗ Дїсерѣаѣа лѣи Васїлїе Поп, а Фїлософїи ши а Медицїнїи Доктор, ла Вїена 1807. типѣритѣ, карѣ сѣнѣ деспре ꙗгрѣпѣчїнѣ морѣилор ла Ромѣнїи. Ашижде-рѣ Грїселїнї ꙗ Дескрїерѣ Бѣнатѣлѣи дїн анѣа 1780. аратѣ мѣлѣе, каре ной Ромѣнїи, мѣкар кѣ кѣ дѣнседе нѣм нѣкѣт, ши нѣм крескѣт, нѣле лѣм

ЛЪЗМ АМИНТЕ, КЪ СЪНТ МОЩЕНИТЕ ДѢЛА СТЪЗМОШІЙ НОСТРІЙ ДИН РОМА.

Спре арътарѣ дескълекърїи Ромънилор дѣла Романїи чей веки, ши спре не фдоитъ вѣдире, към къ линка ромънѣскъ є фїїа линкей латїнъ, пре карѣ о борѣѣ стъзмошїи нострїи, чей че венире дин Італїа ф Дакїа, афунд аргумент не ф прѣмѣтѣкъ Франціскѣ Карол Алтер ф Префациа **Спѣсѣлїи**: Новѣм Тѣстамѣнтѣм, дин анѣл 1787. типърит, унде фтре мѣлте алте, ачесте грѣщѣ: „Ничїи сѣ се трѣкъ къ вѣдерѣ (пентрѣ ф трѣѣдинцаре критикъ) префтоарчерѣ Бївлїей ромънещїи, карѣ сѣ типърит ла Бѣѣрещїи ф анѣл 1688. Вередник єсте, ка тот Бѣркатѣл ф целѣпт, де фтрег сѣ вѣрѣѣрѣскъ, ши сѣ фвине Бївлїа Валлїкъ *) (Vallica) карѣ сѣ типърит ф Лондон ф анѣл 1588. ши їаръш ф анѣл 1620. къ Бївлїа чѣ ромънѣскъ дин Бѣѣрещїи; ши ва вѣдѣ, къ нѣмай прин Глабонисмї (адекъ прин къвинтеле словенещїи), каре се вѣрѣре ф линка ромънѣскъ, сѣ дескилинѣше нѣмїта Бївлїе ромънѣскъ де чѣ Валлїкъ. Към къ ачесте доаѣ линкей, фоарте пѣцинъ ши микъ неасемънарѣ, сѣ май дирѣпт зис, дескилинїре аѣ фтре сїне, аратъ рѣгъчюнѣ Домнѣлїи, де ши кан къ смїнте скрїсе, каре аша сѣнъ:

А:

*) Валлїи ачестїи (The Valles). ф акърора линке є типъритъ зїа Бївлїе, сѣнт ф Пнраїа ф Прокинцїа (Vallis) Валлїс.

А Линка Валлѣкъ.

Paerlinthele nostru ce la ce
esti en cheri
Svintzas caese numele teu
Vie enperetzia ta
Facaese voe ta, cum en
tzer ase si pre pae-
mentu.
Paene noastre tza saetioa-
se dae noae astezi
Si lase voae datoriile noa-
stre,
Cum si noi sae laesem da-
torniczilor nostri
Si nu dutze pre noi la i-
spitire
Tze ne mentueste pre noi
de viclianul Amin.

А Линка Романѣскъ.

Пзринче нострѣ чела че
естѣ ꙗ черю
Ѡфенциесе нѣмеле тѣх
вѣй ꙗлхрѣциѣ та
Фаче се воѣ та кѣм ꙗчерю,
аша ши пре помѣнтѣ
Пзнѣ ностра чѣ сециѣ аз
ноа астеѣи
Ши ласе ноѣ даторѣиле
ностре
кѣм ши ноѣ лхсем да-
торничилор ностри
Ши нѣ дѣчи пе ноѣ ла
испитире
Ши ментѣсече пе ноѣ де
виглѣнѣл ꙗмин.

Дѣпз ачестк зиче: „Комбинарѣ саѣ кхрѣкх-
рирѣ честор доѣ Бѣкаѣй, ачелор ꙗсторичѣ пот
спре кѣнх ꙗтрѣѣдинцаре ши фолос фи, чей че
адеверѣкъ, кѣ (Дако Романѣй) Валахѣй сѣнт
Романѣй. Кѣчи кѣ чоатѣ адмѣ креде ши кѣ-
ноасче, кѣ Валлѣй (The Valles) сѣнт Гѣнтѣ
романѣ“ Се ꙗтраѣкъ дарѣ кхртиторѣл, оре зиче-
чеѣ, кѣ ши Валаѣй, (а кхрора лимѣкъ, пре кѣм
мѣртѣсисече май сѣс ꙗчинцата Бѣкаѣе, нѣмай
прин Ѡловенисѣй се дескилинече де чѣ романѣ-
скѣ) сѣнт Ѡловенѣй, ꙗрѣ нѣ Романѣй?

Реѣи май дѣпарте пре алѣй Ѡкрѣпторѣй не ꙗте-
ресаци ши фѣрѣ де патимѣй, че воркеск, ши че
жѣдѣкъ дѣспре линка ши Гѣнта романѣскѣ? Пре-
кѣм ꙗоан Вѣлкерѣс ꙗ Ѡпѣсѣ Ѡнглическ де спре
линка фѣлософѣчѣскѣ фаца 435. Реѣи пре Хѣеро-
ним

ним Мегисерѣ ↑ Спица а 50. де Линкѣ, ши пре алцій ка ачестій, деспре Романи кѣвѣнтѣторѣ.

Нѣ нѣмай Історичѣй вѣредничѣй де крединцѣ, ши Окрѣпторѣй, карѣй кѣ кѣнѣ лѣаре аминте аѣ черкат, аѣ чернѣт, ши аѣ стрѣкѣрат лѣчѣпѣтѣл наційлор, кѣноск ши лѣминат адеверѣкѣ пѣрчѣдерѣк Романилор дела вѣкѣй Романи, чи ши Мѣрицій Край Унгѣресчѣй, прѣкѣм ши Імператорѣй Феричитей касе Австрѣакѣ, прѣкѣ вине аѣ кѣноскѣт, аар ши пѣнѣ астѣхѣй причѣп ши адеверѣкѣ романиѣтатѣк Романилор, дела вѣкѣл стрѣкѣмош Ромѣлѣс. Авѣврѣла ачѣста се вѣдѣще прин Дѣпломѣ чѣк де Апѣратѣл Фердинад І. фамѣліѣй лѣѣ Нѣколаѣ Сѣлаѣ, фостѣлѣѣ Архѣепископ дела Стрѣгон, ши а Маѣѣстатѣй Гале Фердинад, Канцѣларѣй, де нѣкѣм Романи нѣскѣт, ↑ анѣл 1548. датѣ, унде зичѣ Апѣратѣл: Sic vero sunt omnes prope modum laudatissimarum gentium origines, inter quas Valachi Gentiles Tui, minime postremas habent, ut pote quos ab ipsa rerum Domina Urbe Romana oriundos constat, unde nunc quoque sua lingua Romani vocantur. Tua ista Gens fortitudine praepollens fuit, multorum praestantissimorum Ducum Genitrix, inter quos Ioannes Hunyades Inclyti Mathiae Regis Pater, et illius aetati proximi Maiores Tui potissimum enituisse feruntur. адекѣ „ Яша „ Е лѣчѣпѣтѣл май а тѣтѣрор Гѣнтѣлор чѣлор прѣк „ лѣѣдѣте, лѣтрѣ карѣ Вѣлахѣй Гѣнтѣнѣй Тѣѣ, нѣ „ сѣнт чѣѣ де пре урѣмѣ, деспре карѣй кѣноскѣт „ еѣте, кѣ сѣнт нѣскѣѣѣ, сѣѣ се урѣѣск дела „ Доамна лѣмѣй чѣтѣте Рома, де унде ши пѣнѣ „ нѣ астѣхѣй ↑ линѣа са се зик Романи. Гѣнта „ Та ачѣста аѣ фост чѣк май стрѣлѣѣѣтѣ „ лѣтрѣ вѣртѣте, нѣскѣѣторѣк а мѣлѣтор аѣѣѣ „ прѣк

„ прѣ мѣриць, динтре карій Іоан Хвѣаді, а
 „ прѣ админатѣлѣй Краю Матіас Корвинѣс Татъ,
 „ ши алць мѣлць стрѣлѣчиць ши вестий Бѣр-
 „ каць, аѣ рѣзѣрит “

Іноценс ал III. Папа дела Рома скрѣинѣ карте
 лѣй Іоан Кракулѣй Романеск дин Місія, аратъ кѣ
 Іоан дин прѣвнѣ кѣ попорѣл лѣй, сѣнт Гинтѣ
 романѣ. Екрисоарѣ ачѣіа аша сѣнѣ: лѣй Іоан
 Доминѣлѣй „ Блахилор (Ромѣнилор) ши а Бѣлга-
 „ рилор. — Се кѣвине Ціе прѣкѣм пентрѣ феричи-
 „ рѣ чѣ тимпѣралникѣ, аша ши спре мѣнтѣирѣ
 „ чѣ вѣчникѣ, ка прѣкѣм сѣй кѣ Ожнѣеле, аша
 „ сѣ фи ши кѣ фаптеле тале Роман; ши Попа-
 „ рѣл Цѣрїй тале, прѣ кареле тоатѣ лѣмѣ ал сѣіе,
 „ кѣ е рѣзѣрит дин Ожнѣеле Романилор, ши
 „ алтеле. “ —

Фѣрѣ де Лтерес (не фѣинѣ лѣжѣгат де па-
 тимй, ничй лѣзѣрчинат кѣ прѣжѣдекарѣ) кѣвинтѣѣзѣ
 деспре Ромѣнїй де астѣзїй, Іосеф Беркю л карѣѣ,
 нѣк сѣк тѣтѣлѣ: Трансїлванїа, спре кѣнѣ Дакїа дин
 мижлок, л анѣл 1778. типѣрѣтѣ, ла карѣл ал б.
 л. 157. зикѣнѣ: Valachi a Romanis oriundi, e Co-
 loniis a Traiano, et ceteris Imperatoribus in Daciam
 deductis, promanarunt, etc. „ адекѣ Ромѣнїй се
 „ урѣеск дела Романїй, дин Колоанеле челе де
 „ Траїан, ши де алць лѣзѣраць л Дакїа адѣсе. —
 „ лѣвнѣ атѣтѣ Оѣте де анї, нѣ сѣл пѣрѣсїт де
 „ анѣка ши Датинїле Романилор а Стрѣмошилор
 „ сѣй. Дарѣ де унде пѣрѣтинирѣ Стрѣнепоцьї а-
 „ честїй а Романилор, нѣмеле вѣлѣх, мѣлць мѣлѣ
 „ те кѣѣетѣ. Лѣз динтре тоць, Тїмон ми се па-
 „ ре а абѣ май дирѣпт, чѣл чѣ зиче: нѣмеле вѣлѣх
 „ вине дела Слави, ши лсемнѣкѣзѣ ла дѣнѣїй І-
 „ талїан. Ячастѣ кѣѣетаре чѣй май мѣлць о кѣ-
 „ носк де адѣвѣратѣ, лѣтѣїю пентрѣ ачѣіа, фѣинѣ

„кз Ромзній сѣнт де ун сѣнце кѣ Італіеній;
 „іарѣ адоилѣ, кзчи авжда Ромзній де адесе
 „Ори аѣртѣшире ши неѣциторій кѣ Славій,
 „се кѣносѣрѣ прин Славій, кз сѣнт тот ун
 „нѣм кѣ Італіеній. Прекѣм Скріпторій Сѣтрѣ-
 „иній; ашѣ ши чей аѣместичій, аѣспре нимик
 „алѣ сѣнт май тарѣ аѣрединѣацій, де кѣт кѣ
 „Ромзній сѣнт Сѣтрѣнепоцій Романилор.“ Май
 аѣколѣ пѣшинѣ аѣцелѣптѣл аѣчест вѣрѣат аѣ аѣскрїе-
 рѣ Ромзнилор, унде фаче ворѣ аѣспре Сѣширѣ
 Романилор дин Дакїа веке ашѣ грѣше: Romanis
 autem plurimis A. C. 274. demigrantibus. Vid. An.
 p. 46. „Аѣпѣ че Сѣширѣ мѣлѣій Романи дин Да-
 „кїа пе ла анѣл аѣла скѣпарѣ лѣій Ядам 274,
 „нѣ се стѣнѣсѣ аѣ Дакїа номѣле ши сѣнѣцеле ро-
 „манѣск, чи мѣлѣте рѣмѣшице аѣ рѣмас аѣи аѣ-
 „аѣрѣпт. Яфарѣ де чѣстї рѣмашї, аѣ фост
 „мѣлѣте Колоанѣ романѣ аѣ Мисїа, Бѣлгарїа, Сѣр-
 „вїа (*) ши аѣ локѣриле де пе аѣнѣгѣ аѣнѣзрѣ, ка-
 „рїй аѣместѣкѣндѣсе кѣ Сѣрацій, кѣ аѣгѣрїй ши
 „кѣ алѣте гѣноде де Оменї, дин зи, аѣ зи се
 „аѣпѣртѣрѣ аѣ линѣа, вїртѣтѣ, ши Дѣтинилѣ Сѣтрѣ-
 „мошилор сѣї Романи.“ Май аѣ парѣте зичѣ:

Integer de moribus, etc. „О карѣте аѣтрѣгѣ
 „ар фи сѣ се скрїе аѣспре морѣсѣ (Дѣтинилѣ)
 „ши церѣмонїѣлѣ Ромзнилор, прин карѣ сар потѣ
 „, арѣ“

(*) Прин аѣѣста се рѣсѣфѣз зичѣрѣ Кѣртиторїулѣї аѣла
 фаѣа а 12. вѣтрѣ капѣт, прин карѣ крѣ се арѣте, кѣ
 аѣ мїжлокѣл Сѣркії се аѣфѣз локѣл: Стари Кѣла нѣ-
 мїт; де унде апѣї дѣдѣче, кѣ дѣшї нав фост Романи
 аѣ Сѣркіа, тотѣшї Сѣркіанїї дин Дїстрїктѣл аѣчѣста се
 нѣвѣск: Старѣкѣлашинї. Дѣчї кѣдем кѣ ши аѣ Сѣркіа
 Сѣрѣ Романи, чи аѣместѣкѣндѣсе кѣ нѣше Оменї перѣдѣчї
 ши мїшенї, се перѣдѣрѣ ши аѣнѣшїї.

„ архта де ажне романітатк лор. Мартін Опіу
 „ фінда прин Прінціпала Трансілваніей, Гавріел
 „ Бедлен, дин Вілесіа кіемат, спре а преда Гчіин-
 „ целе а Трансілванія, скріинда квалторіа са а
 „ Трансілванія, зиче: дин асвши жокла Хора
 „ нсмит, се ксноасче ши се мзртврисеце сжнцеле
 „ Ромзнилор чел де Роман.“

Тот ачелаші нсмит Бзрбат Бенкю, аспз че
 архта ши де ажне атзри, км кз Ромзній сз
 урзеск дин Романи, пзшина май наинте, кс-
 винткзз: *In multis tamen a Romanis discesserunt*
etc. „ Асз а мблате саб депзрбат Ромзній де
 „ Романій чей бекі, кзчй нс фсере авзцацй ши
 „ квалтиваци а Гчіинце, асз ва вені тимпала,
 „ аспз че ва скзпа нкмбл ромзнеск дин атз-
 „ перекла не Гчіинцелор, де бор ксвжнта кс пре-
 „ авіетоаре ввзе линга латінз чк стрзмошкскз,
 „ фінда кз над уйтато де тот.“ Ядеврбат кз
 кс маре мжгзере, ши прк пзквта аслчкцз бор-
 беск тинерій Ромзнецій линга стрзмошилор сен
 Романи.

Грїселіні а май сбе нсмита Дескрїпціа Бз-
 натблбй дин Я. 1780. а Префацие ла ф. а II. аче-
 сте ксвинткзз деспре ачепбтбл ши урзирк Ро-
 мзнилор: *Auch das gelehrte Europa etc.* „ Ши вв-
 „ ропа чк лсминатз атрб авзцзтврй, аре пбци-
 „ нз ксносчинцз деспре ачкіа, кз а цинбтбл
 „ Бзнатблбй, ши а Пробїнціиле челе лбй авчн-
 „ нате, се афлз мблате рзмзшнце, каре мзртв-
 „ рнсеск мзримк Романилор; адекз: де адесе
 „ Орй се сапз мегалбрй ши банй де тимпала
 „ дин тжю, дин мжлок, ши дин чел де пе ур-
 „ мз а апзрзцій Романецій; пбцинй счїб, км кз
 „ О парте дин лзквиторій Бзнатблбй, адекз
 „ Ромз

„Ромънїй, сжнт Урмхторїй Романи-
 „лор, урхций дин Колонеле челе де Траїан ꙗ
 „Дакїа адрсе.“

Аналт лвзцатѣл, ши де тоате лѣкрѣриле,
 челе лндинте лѣате, прѣ бине пѣтрѣнсѣторюл
 Бѣркат Грїселїні, ла фаца Вѣрцїй 243. ши 244. а-
 честе скрїе: *Ich lebe in einem Lande etc.* „Вѣ вїе-
 „цѣск лтро цѣрѣ (адекꙗ ꙗ Бѣнат) унде мꙗ
 „кѣноскѣѣ кѣ уна Нацїе, а кѣрїа линѣꙗ апрїат
 „аратꙗ, кѣм кꙗ сжнт джншїй фїїй Плантей ро-
 „мане, деспре карїй се счїе, кꙗ їаѣ адрсе Тра-
 „їан ꙗ Дакїа, адрпꙗ че аѣ кѣпринсо.“ Ашижде-
 рѣ зиче май жос:

Sie sagen mit vielem Grunde „etc. Кѣ таре
 „темею зичї, кꙗ мѣлтꙗ Дїспѣтацїе сав фꙗкѣт
 „деспре лченѣтѣл линѣей їталїенешї. Асꙗ сꙗ
 „зич, ши кѣ тотѣл те пот лкрединѣꙗ, кꙗ де
 „ар фи кѣноскѣт лвзцатїй їталїенилор линѣꙗ
 „ромънїскꙗ, доарꙗ ши май афѣна сар фи дї-
 „спѣтат, ши сар фи мжнат деспре джнса. ш. а. м. д.

А їсторїа Унгарїей де Падл Нацї скрїск
 партѣ I. ф. 89. унде аратꙗ, кꙗ Трансїлванїа сꙗ
 сѣк Гелѣ Дѣка Ромънилор, ачесте се грѣск де-
 спре Ромънї: *Hanc gentem Romanorum Reliquias*
esse etc. „Кѣм кꙗ ачатꙗ Гїнтꙗ сꙗ рꙗмꙗшица Ро-
 „манилор, челор де Траїан ꙗ Дакїа традѣшї,
 „мꙗртѣрїсѣе Аѣрелїе Вїктор, прѣкѣм ши линѣꙗ
 „романꙗ чѣ стрїкатꙗ, ши пꙗнꙗ аспꙗхї ꙗ гѣриле
 „лор кѣстꙗтоаре (лтрѣ карѣ се ши нѣмск Ро-
 „мънї) деспикат адеверѣꙗ.“

Верѣдникꙗ де четїре сꙗте ши Нота лѣї Дїмї-
 трїе Тѣрол, чел че аѣ скрїс Алманахѣл Гѣрѣск
 дин Я. 1827. чѣ ла фаца 94. лсемнатꙗ; карѣ а-
 шѣ сꙗнꙗ: *У* Ово време пада окрѣцїїе. ш. а. м.

„Атрѣ ачест тимп каде атоарчерѣ акредин-
 „ца крещинѣскѣ а урмѣторилор Романилор, чей че
 „ремасерѣ атрѣ ачастѣ Цѣрѣ. Аестѣ стрѣнепоцѣй
 „а Романилор, карѣи се вотеѣарѣ атрѣ ачел
 „тимп, сѣнт Ѣтрѣмошѣй Ромѣнилор де астѣѣѣ.
 „Ши ачастѣ парте де Цѣрѣ сѣ патриѣа лор чѣ дин
 „тѣѣ, ничѣ поате оре чине сѣ ле деа траѣѣ; сѣѣ
 „сѣ ле минѣѣскѣ нѣмеле лор, кѣ нѣи дела Ро-
 „манѣ: Дарѣ че се четеше атрѣ О Дѣсертаѣѣ
 „сѣѣ тѣтѣла: *Erweis etc.* адекѣ: Арѣтаре кѣ Ро-
 „мѣнѣй нѣ сѣнт урмѣторѣй Романилор, а Халѣ
 „типѣритѣ де Консѣлѣарѣ де *** а Анѣл 1823;
 „кѣм кѣ ничѣ нѣмеле, ничѣ линѣа лор чѣ смѣн-
 „тѣтѣ (ашѣ О зиче Кѣртиторѣя) нѣ даѣ семп
 „де урѣѣрѣ лор дела Романѣ, ши кѣм кѣ ничѣ
 „Цѣнѣарѣй сѣѣ Македо-Влахѣй, ничѣ Карабл-
 „хѣй (адекѣ Ромѣнѣй дин Дакѣа веке) сѣнт
 „Ѣнѣѣ де Роман, есте зичере фѣрѣ де теменѣ,
 „ши кѣ тотѣл фѣрѣ де сокотинѣѣ. Кѣм кѣ Ро-
 „мѣнѣй сѣнт адеѣѣраѣѣ Ѣтрѣнепоцѣй а Романи-
 „лор, мѣртѣрѣскѣѣ ши Васѣлѣе Арѣѣепѣскопѣл дин
 „Загора, а Ъпѣстола чѣ тримѣсѣ лѣѣ Іноценѣѣ
 „ал III. а анѣл 1204. а карѣ, кѣ ачесте кѣвин-
 „те араѣѣ, кѣм кѣ Ромѣнѣй сѣнт Ѣтрѣнепоцѣй
 „Романилор: *Haeredes descendentes a sanguine*
 „*Romanorum*, Урмѣторѣй деѣскѣлѣѣѣторѣй дин
 „Ѣнѣѣеле Ромѣнилор.“

Фоарте кѣ кѣн фѣндамент, фѣрѣ де Інтерес,
 ши ацелѣѣѣѣ деѣскѣѣе ши адеѣѣрѣѣѣѣ ромѣнѣ-
 татѣ Гѣнѣѣѣ ромѣнѣѣѣѣ; Іоанн Трестер а карѣѣ
 са, карѣ сѣѣ тѣтѣла: Дакѣа веке, ши но аѣѣ,
 сѣѣ типѣрит, ла канѣл I. кѣ урмѣтоареле кѣвинѣте:
Ueber ihrem Herkommen nach, sind sie u. s. w. „Ромѣ-
 „нѣй сѣнт урмѣторѣй ачелор Нобѣлѣй Романѣ,
 „ка-

„ карій ераѡ оре кѡнд фодрте вѣстици Милитарій,
 „ ши сѡнт чей май веки лѡквиторій а Цѡрїї,
 „ (Трансїлванїї), пре карїї май лѡтїа орѡ іаѡ
 „ аѡсе ачи Траїан пе ла янѡл 100. аѡпѡ Хрїстос.
 „ Іарѡ де унде аѡ кѡпѡтат Гїнта Ромѡнѡскѡ
 „ Когномеле де асѡвѡї Влаѡх, лѡкѡ нѡ саѡ аде-
 „ верит де нїма пѡнѡ акѡма кѡ темей. Дѡншїї
 „ нѡ се нѡмеск пре сїне Влаѡхї, чи Ромѡнїї, саѡ
 „ Романїї. Дин каре фѡндамент се рестоарнѡ
 „ тоате пѡрерїле ачелора; карїї зїк, кѡ Ромѡнїї
 „ сѡнт нѡкм слѡвеск; ши се адеверѡкѡ, кѡм кѡ
 „ попорѡл ромѡнеск, нѡ де алт унде, чи дїрепт
 „ дела Романїї се урѡеще, аспре карѡ нѡмеле ши
 „ лїнка лор пре тот квиторѡла де адевр четї-
 „ торїю, прѡ лесне лл вор лкрединѡ.

„ Нїчї сѡнт алѡтѡ Ромѡнїї дин Трансїлванїа,
 „ Молдавїа, ши Цѡра Ромѡнѡскѡ; де кѡт рѡмѡ-
 „ шициле дегїоанелор Романе, челор де Траїан
 „ дин Італїа ачи аѡсе. Асѡ аѡпѡ че нѡмай
 „ пѡтѡ дїрїан сѡ контенѡскѡ пре Гетїї, ши аѡпѡ
 „ че фѡ силїт а мѡтѡ дегїоанеле л Мїсїа, рема-
 „ сере ачесте Колонїї романе ачи сѡе Гетїї, унде
 „ апой се местекарѡ кѡ тоатѡ пласа де Оменїї.
 „ Ювиторїюла де антїквїтеци (адекѡ де лѡкрѡрїї
 „ дин векиме), кѡѡтѡнд кѡ Окїї пѡтрѡнѡхторїї
 „ спре Ромѡнїї, поате веѡѡ лѡтрѡншїї к арѡ формѡ
 „ де Роман. Опїц л кѡлѡторїа Трансїлванїї, не
 „ лѡсѡ аспре Ромѡнїї ашѡ дескоперире, ка карѡ
 „ динтре О мїе дѡарѡ де нѡї, чей че л тоате зї-
 „ леле лї ведем, аѡѡ ундїа лї вїне л мїнте.
 „ Пре карѡ еѡ О ши астерн лндїнтѡ Окїлор а
 „ прецѡдїтѡлѡї четїторїю.

Erstlich: Wenn einer in der Klage gehet u. s. w.

адекѡ: „ 1-ю Кѡнд лѡѡе (жѡлѡѡе) вреснѡл пре
 „ чїне-

„ чинева, лавъдъ пълзрїа дин кап, десплетеше
 „ перїи лъсхндѣи пе умерїи ꙗ жос, карк фаптъ
 „ се зичк ла Романїи чей веки: *Submittere Co-*
 „ *mat*, а лъса коама сз спхнзѣре, ши
 „ умелз ун ан фхрз де пълзрїе ꙗ кап, пхнз нѣ
 „ депѣне дорирк дѣпз чел морт; атѣнчїи апої
 „ тѣнгхнд саѣ ꙗплетина перїи дин кап, ꙗши
 „ акопере капѣл чел тѣне їарз кѣ пълзрїа. Тоате
 „ ачесте датинїи ера токма асеменк ши ла Ро-
 „ манїи ꙗтрѣ униле ка ачелѣ ꙗтзмплзрїи, кѣ
 „ умела: *sordidati submissa Coma*, „ тиноши кѣ
 „ пѣрѣл лъсат. “ Асеменк датинз се веде
 ши ла Ромъне, май вхртос ꙗ Бхнат, карѣ
 вѣстминтеле дин кап нѣ ле спалз, ничїи ле ласз де
 пе сине, кѣтз ун ан ши май мѣлт де зиле, дела
 моартк врехнѣи дин фамїліе.

„ Вхнд даѣ винеце врехней персоанѣ де Дїг-
 „ нїтате, кѣ умилищз ꙗши дескопереск капѣл,
 „ дѣпз датина вхтрзнилор Романїи, ши а ноа-
 „ стрз; їарз мхна диркптъ (де ле О ꙗтинде
 „ чинева) сѣрѣтхндѣо, ꙗ лок сз се ꙗтоаркѣ ши
 „ сз шкѣз, прекѣм фхтѣѣ Романїи, *Plinius L. 8.*
 „ *Plut. in Probl.* се дѣк кѣ аплекзчїене ꙗ латѣрїи. “

„ Вкра май мѣлт умелз нѣмай ꙗ кзмашз,
 „ ши акацз сзгѣю кѣ кѣрѣѣа дѣпз гѣт пе пар-
 „ тк стхнз, ка ремхнхнд партк чѣ диркптъ
 „ лїкерз саѣ не ꙗпедекатз, кѣ атѣтѣ май пе у-
 „ шор сзши поатз апѣра трѣпѣл. Асеменк фор-
 „ мз де лѣкраре се веде май кѣрат ла Цесар Кар-
 „ І. Бел. Чїв. дївїѣс Кар. І. Дек. з. Ши прекѣм
 „ мѣериле Романилор цескѣ вѣстминтеле вхрка-
 „ цилор сей, ка мѣериле, сѣрориле, ши фата ꙗ-
 „ пхратѣлѣїи дѣгѣст, сингѣре лѣкрарз вѣстминте-
 „ ле лѣї; ашѣ торк, адѣнз, ши коасз мѣериле
 „ Ро-

„ Ромънниѡр вѣстминтѣ пентрѡ тоатъ касѣ лоръ
 „ Ливіус Кар. I. кап. 20. Светомъ Ягг.

„ Прекѡмъ пѡртѡвъ Романій чей бекій ꙗко пѣте-
 „ ле де кѡмпъ сѡвъ ꙗко Бѣтѣлій, дела Бѡрикъ пѣнѣ
 „ ла ѡенѡнкій, ѡнъ вѣстмѣнтъ ꙗко реѡбратъ ши кѡ пѣ-
 „ тѡрїѣ дѣсе, каре се нѡмѣ Кампестре; (Щоа-
 „ лѣ де кѡмпъ) ашѣ поартъ ши Ромънїѣ де а-
 „ стѣхїѣ кѡмешиле салѣ дела Бѡрикъ пѣнѣ ꙗко ѡе-
 „ нѡнкій, кѡ мѡлте пѣтѡрїѣ ꙗко реѡците. ꙗко мѣна
 „ дирѣптѣ поартъ о ланче ꙗко кодерище лѡнгѣ,
 „ кѡ баер де кѡрѣѡвѣ, ка сѣ о поатъ лесне акѡцѣ
 „ дѡпѣ гѣт, сѡвъ ла скара карѡлѣї; ла вѣрѣ поар-
 „ тѣ мѡлцїѣ топор сѡвъ секѡре, кѡ карѣ ашѣ де
 „ дирѣптъ сѡвѣ арѡнѣ ꙗко чева, ка кѡмъ сѡвѣ Рома-
 „ нїѣ сѣ арѡнѣ Пїлѣле салѣ. Дарѣ кѡнѣ се дѡвѣ
 „ ѡндева, ѡнде нѡ се тем де прикѡритѣте (при-
 „ междїѣ) дѡвѣ кѡ сине ꙗко лок де ланче ѡнъ вѣт
 „ фрѡмос ши нетѣд, де мѡлте орїѣ кѡ фер ферѣ-
 „ кат, каре се зичѣ тоїагѡв.

„ Кѡ тоїагѡвѣ ачѣста ашѣ сѡвѣ сѣта Ромънїѣ
 „ ла пѣрѣѡвѣ, адекѣ ашѣ се сѡвѣ апѣрѣ кѡнѣ
 „ винѣ спрѣ вѣтаѣ, кѣт пот 4. сѣ де ꙗко рѡнѣ
 „ дин чей ꙗко вѣцацїѣ кѡ тоїагѡвѣ, ши тотѡшїѣ лесне
 „ сѣ нѣл вѣтѣме; прекѡмъ се вѣде ѡне орїѣ ꙗко а-
 „ дѡнѣрїѣ, ѡнде се ꙗко пѣмпѣвѣ вѣре о вѣтаѣ ши
 „ ꙗко рїѣ. Тоатѣ ачѣсте аратъ, кѣ нѡ сѣнт Ромъ-
 „ нїѣ де алѣтѣ насчѣре, де кѣт дин ачѣїѣ, де-
 „ спре карїѣ Хораѡ поетѡвѣ Ода 6. Кар. 3. зичѣ:
 „ Sed rusticorum mascula militum proles sabellis
 „ etc. et severae Matris ad arbitrium recisas por-
 „ tare fusteis адекѣ дин Ромънїѣ.

„ Мѡверилѣ Ромънѣцїѣ поартѣ вѣстминтѣ де
 „ сине ꙗко сѣшїѣ ꙗко вѣратѣ, ꙗко кѡмпѣрѣ де пѣнѣрѣ
 „ маїѣ сѡвѣцире, ши де мѡверилѣ нѡастрѣ фѣкѡтѣ,
 кѡро-

„ кзрора де дѣпз нѣмеле латїнеск карпїскѣле
 „ (Carpisculae) ле зик Скарїїле. Се унг вѣкѣ-
 „ рос кѣ вѣтїр саѣ унт дѣлче пе кап, прекѣм
 „ фзчѣѣ ши Бѣргѣндїй; деспре карїй Гїдон Япо-
 „ лїнарїс ашà кжнтз: Quid me etsi valeam pega-
 „ gare Carmen, Infundens acido comam butyro.
 „ адекз: Чемї ажѣтз ачкїа, кз почї кжнтà вер-
 „ сѣрї, лфѣндзнд коама (пзрѣл) л унт акрѣ“
 „ адекз унгжнд пзрѣл.

„ Май тоцї Ромжнїй сжнт Пабгарї ши пз-
 „ сторї; чѣ май маре депрїндере аѣ л кресчерѣ
 „ онлор, кѣ каре вѣра се лдемжнѣжз кзтрз
 „ мѣнцїй чей рекорошї (прекѣм фзчѣѣ ла Ро-
 „ мани Ярментарїй), де унде се пот уїтà ка-
 „ шї пзкѣрарїй Романилор (карїй се зичѣѣ Тї-
 „ тїрї) кѣм паск онле ши капреле, прин кжмпѣ-
 „ рїле челе мѣлт десфзтзтоаре; лтрѣ ачел тимп
 „ флѣбера Корїдонѣл (нѣме де пзкѣрарїю ла Рома-
 „ нїй че веки) л флѣберонїа чел де вре ун кот
 „ ши жѣмзтате де лѣнг, кзтз ун кжнтечел саѣ
 „ зикалз деспре верїшоареле, саѣ дрзгѣцеле сале.
 „ Карѣ лѣѣшї Пан (дѣмнежеѣл пзсторилор ла
 „ Романи, чел че май лтжю аѣ афлат флѣбера)
 „ кѣ чеїа лалцї дѣмнежеї ай мѣнцїлор, кѣ маре,
 „ десфзтаре ар фаче. Кѣ ун кѣвжнт тог, че аѣ
 „ скрїс Вїргїлїѣс л Кзрцїле Бѣколїче деспре пз-
 „ сторїй Романилор, ачѣста кѣ десфзтаре се
 „ вѣде астзжї л Тїтїрїй, адекз Пзсторїй честї
 „ ромжнешї, л праксѣ вїе.“

„ Лтре челе лалте мзнкзрї, таре ле плак
 „ колѣчїй, саѣ Пѣлтес, пре карїй сїнгѣрн
 „ Бзрѣкацїй ай фѣре дїн фзрїнз де грѣѣ кѣн
 „ кѣ унт ши апз, карѣ мзнкаре лор, ка унилор
 „ оменї тарї ла трѣп, ашà нѣтрѣц ле дз, ка-

22 ши Колиба лѣптзторилор ла Романій, прекѣм
 23 зиче Карданѣс К. 12. Озкара се мѣнѣнкѣ ꙗ
 24 лок де Грѣѣ, кѣнд нѣ се фаче ачеста де аѣонс,
 25 ꙗрѣ кѣнд нѣ є ничѣ сѣкарѣ, атѣнѣк Мею ле
 26 ꙗплинеше пре амѣндоз. Ачѣста се вѣде ꙗда-
 27 тинат а фи ши ла Ромѣнѣй, кѣчѣ кѣ кѣнд нѣ
 28 се фаче Грѣѣ, се цин де Мею саѣ кѣкѣрѣѣѣ, ши
 29 нѣ ле сѣнт де липса Питарѣй, чѣ синѣрѣй сѣѣѣ
 30 ка ши мѣериле а фаче Тѣрте дѣн ачѣ фѣринѣ.
 31 Прекѣм скрѣе Плініѣс Кар. 18. к. 11. Де спре
 32 Романѣй веѣй, кѣ, прекѣм мѣериле лор,
 33 а ша ши кѣрѣацѣй ꙗ 500. де аѣнѣй, син-
 34 гѣрѣй ꙗ ши кочѣѣ пѣнѣ са. Ашиждѣрѣ
 35 маре вѣре аѣ спре фачерѣ фѣнтѣнилор, пѣн-
 36 трѣ ачѣѣа ши фак ꙗ тоате пѣрѣиле пѣ лѣнгѣ
 37 дрѣмѣрѣй прин шестѣрѣй ши прин мѣнѣцѣй, пѣцѣрѣй
 38 саѣ фѣнтѣнѣй, пре каре апой ле армѣѣѣ кѣ ве-
 39 дре, прекѣм ши кѣ рѣстанице де пѣатрѣ саѣ
 40 де лемн фрѣмоате, пѣнтрѣ бѣнѣл ѣтрѣннилор
 41 ши а кѣлѣторилор, спре ертарѣ пѣкателор,
 42 каре ашас де фрѣмос ꙗтокмѣте, кѣт ꙗвинѣ пре
 43 челе Хорациѣне, че се зичѣѣ Бланѣѣѣне Lib.
 44 3. ode 13.

45 „ Чи де вѣрѣ чѣнеѣа ши май адеѣѣрат, ши
 46 ши май ꙗкреѣдинѣѣторѣ Геѣнѣ а аѣѣ, де спре
 47 ачѣѣа, кѣм кѣ Ромѣнѣй сѣнт ѣтрѣнеѣоѣѣй Ро-
 48 манилор, ачѣла привѣскѣ нѣмай кѣ Окѣ пѣ-
 49 трѣнѣѣѣторѣ ла жокѣл лор, ши се ѣа мирѣ дѣн-
 50 предѣнѣ кѣ Опѣѣ Поетѣл Немѣцѣск, де дѣнѣл;
 51 кѣчѣ ꙗтѣѣ калкѣ фѣчорѣй кѣ кѣмѣши Ромѣнѣше
 52 ꙗкреѣѣрате пѣ подѣл жокѣлѣѣй; сѣгѣѣ ꙗ спѣн-
 53 зѣрѣ пѣ партѣ стѣнѣѣ; ꙗ мѣна дѣрѣпѣѣ цин
 54 О ѣоатѣ фрѣмоасѣ ѣерѣгатѣ, ши кѣ метал фе-
 55 рѣкатѣ, токѣма кѣм сѣнт зѣгрѣѣѣѣй ꙗпѣра-
 56 „цѣй

„ цій Романиаор де демблг. Коата ачкіа де
 „ адеге Оріє а фрѣмсецатѣ кѣ нодрїи кѣрзкарє,
 „ ши кѣ павме сав арамє лєрзкатѣ, прєкѣм
 „ скріє Віргіліѣс: *Pedum formosum paribus nodis*
 „ *atque aere — e'c.* адекѣ: Коатѣ формоасѣ
 „ кѣ нодрїи кѣрзкарє, ши кѣ метала.
 „ ш. а. Ясеменѣ стаѣ Пѣкѣрзрицєлє, сав мѣ-
 „ рилє формос афрѣмсецатє; ачєстє поартѣ ла
 „ гѣт Коралє рошіи, іарѣ пє кап коронє сав кѣ-
 „ нѣнїи де росє (рѣжїи) ши алтє флорїи аплєтї-
 „ тє, токма кѣ ши Флоралїнлє ла Романи.
 „ Кѣнд ачєп а сєатє пѣмѣнтѣла кѣ пичорѣла, сє
 „ траѣє флѣвєрашѣла а мїжлокѣла жокѣлѣїи, токма
 „ ка кѣнд ар фї ал доилѣ Яполо, прє карє ала
 „ а прєжѣрѣ жѣкѣторїи, цинѣцѣсє де мѣнїи,
 „ сав кѣ кѣрпилє унїи де алїи; аѣпѣ ачкіа сѣр
 „ а рѣнд тот аѣк уна (*tripudiando*) урєжѣнд
 „ ашѣ, ка атрїа сѣлатарє сѣ цинѣ такѣла; ток-
 „ ма кѣм скріє Лївіѣс аєспрє (*Saliis Sacerdoti-*
 „ *bis*) адекѣ Прєоцїи Романилор, чєї спрє сѣл-
 „ тарє аѣмнєзєнлор акиначїи, Кар. I. кап. 20.
 „ Атрє Ромѣнїи сє вѣдє жок вєкїю роман ашѣ де
 „ адевѣрат, ка карєлє кѣ а нєвоє сє ва афлѣ ун-
 „ аѣѣла а вѣропа асеменѣ. Мѣлтє петрїи кѣ Ін-
 „ скрїпцїи романє сє савѣ ши пѣнѣ аѣтѣзїи прин
 „ Трансїлванїа, маї вѣртос а кѣмпѣла чє сє зичє
 „ ромѣнєцє: Прат дєла Траїан; асѣ ро-
 „ мѣнїи нострїи нимик нѣ сѣѣ де аѣкѣста; Ши
 „ де ар сѣїи аѣнїїи, кѣм кѣ Отацїи, аѣпї, Улпїї
 „ Гемелї, ши алтє Інскрїпцїи, чє сѣ афлѣ пє аѣ-
 „ чѣ, аѣ фост марїи лор Отрѣмошїи, фѣрѣ а-
 „ доїалѣ маї кокоратє пєнє ар пѣртѣ.“

„ Нє стрѣмѣтацїи сѣнт а Латїнїлє салє,
 „ ши іичїи ун пик нѣ ласє дїн трѣнєсєлє, ши

„ Дешн нѣ счѣ (ла тоате) респонде, де челе
 „ цин? тотѣши де маре мираре есте, дѣпх че
 „ фѣсерх смѣлши ши кѣ тотѣла дескърнаци де кѣ-
 „ трѣ Апзрѣциѣ Романилор, дѣпх че пѣтимирѣ
 „ атѣтѣ скимѣзри прин ѡ кѣрѣериле Варбарилор,
 „ ши прин асѣприрѣк атѣци Осташи, кѣм пѣтѣрѣ
 „ атрѣн тимп де 1560. де ани, де кѣнд сѣнт
 „ ѡ Дакѣа ши прин Европа, атрѣ ачѣа атрѣиме
 „ аши цинѣ ши аши пѣстра линка, кѣт ничи Ита-
 „ лиѣ, ничи Галиѣ саѣ Франциѣ, ничи Испаниѣ, нѣ
 „ се апропиѣ де линка стрѣмошѣскѣ чѣ Романѣ
 „ аша де таре, ка частѣ не ѡвѣцатѣ а Ромѣ-
 „ нилор. “

„ Тоате ачесте май адевѣрате, ши де кѣт
 „ ѡвѣкѣфѣрѣла май ѡминате семне дѣспре виѣа ши
 „ урѣзирѣк Ромѣнилор дела Романи, се атѣреск, ка
 „ кѣ тотѣла се адеверѣхѣз прин линка лор, карѣ
 „ ѣ май тоатѣ латѣнѣскѣ, карѣ де ѡ ши при-
 „ мит унеле кѣвинте алемѣнеши (немѣеши) ши
 „ Унгѣрѣеши дин Трансѣлваниѣ; тотѣши шѣѣ ци-
 „ нѣт фирѣ ши цесетѣра са чѣ романѣ. Вѣ врѣѣ
 „ сѣ арѣт атрѣ кѣт аре, саѣ нѣ аре? асемѣнаре
 „ кѣ чѣ латѣнѣ, ши чѣ алемѣнѣскѣ; ѡсѣ атѣю
 „ липсѣше сѣ счим, кѣм кѣ пѣлгарѣй Романилор
 „ векѣ, кѣ мѣлт май симпѣл ши май непѣлѣт
 „ ѡ борѣит, де кѣт ѣтѣценѣй саѣ чѣй кѣлти-
 „ баѣи. Прѣкѣм арѣтѣ ѡвѣгѣстѣн де Док. Крѣст.
 „ Кар. 2. кап. 13.

„ ѡфарѣ де ачесте липсѣше а сѣи, кѣ атѣю
 „ тимп а латѣнѣтѣциѣ мѣлт десѣилинит есте
 „ де линка ѣчеронѣанѣ, карѣ аѣтѣзи се ворѣсѣче;
 „ Прѣкѣм мѣртѣрѣсѣше Внѣсе: Vulturis in silvis
 „ miserum mandebat hemonem, карѣ ѡ линка ѣ-
 „ черонѣанѣ се зичѣ: Vultur in silvis miserum

„ mandebat hominem; адекъ: ВЪЛТЪРЪЛ мѣнка
 „ ↑ КОДРЪ пре ун Ом мишел. (*) Асеменѣ фор-
 „ мѣ де зичери кеки романе се афлѣ ла Рома
 „ ↑ Капитолиѣм ↑ трѣ О пѣатрѣ сковинге, унде се
 „ четеше: Legionēs (Лечііонес) ↑ лок де Legionēs,
 „ (Легііонес) Macestratus (Мачестратѣс) ↑ лок
 „ де Magistratus; (Магістратѣс) Bovibus amis-
 „ sis; (Бовіѣс амісіс) ↑ лок де Bovibus amis-
 „ sis; (Бовіѣс амісіс). Lips. Auct. Ins. Vet. де
 „ ↑ треквинціѣхъ дарѣ Ромзній нострїи унеле кѣ-
 „ винге, каре нѣ се асеменѣхъ кѣ челе Латїнещї,
 „ нѣе де лок де а стрігѣ, кѣи линга лор варварѣ,
 „ фїинѣ кѣ сѣнт кѣвинге алемѣнещї, унгѣрещї,
 „ ши славещї, дела карїи Попорѣ ромзнеск принц
 „ стрѣмѣтарѣ дїрегѣторїилор аѣс ↑ вѣцѣт. “

„ Ачѣста е линга Ромзнилор де асѣхѣи, пре
 „ карѣ фїинѣ де Латїнї кѣ тѣтѣл десѣхѣрнаци,
 „ О скѣтирѣ ↑ трѣн тимп де 1560. де ани. Се
 „ ашалѣ ши рѣтѣческ тѣци дарѣ; карїи вѣрѣ се
 „ аѣдѣкѣ пре Ромзній дела Гети, сѣѣ дела Дакї;
 „ фїинѣ кѣ тоате пѣанѣ ачї аѣѣселе де кѣноасѣре
 „ семне, не адоит аратѣ, кѣ Ромзній сѣнт рѣ-
 „ мѣшициле Колонелор челор де Траїан ↑ Дакїа а-
 „ аѣсе; карїи кѣ Латїнїле, вѣстмінтеле, ши
 „ линга сѣ, астерн апаинтѣ атот аѣелегѣторїѣлїи
 „ де Антїкѣвїтещї (векимї) пре новїлѣл попор
 „ Роман, ка пре О кѣѣтѣтѣоаре, сѣѣ ка пре ун
 „ кѣнтѣк Вїргїліанеск. “

Дїмїтрїе Кантїмїр ла кап. 15. ф. 257. ашѣ
 грѣеше асѣпре Нокїлітѣтѣ Ромзнилор дин Мол-
 дова:

(*) Вѣзї кѣм се зичѣ ↑ тимѣвриле кеки пе тимѣла ашї
 Івалїе ши ашї Аѣгѣлт, ↑ лок де Vultur, Vulturis,
 ↑ лок де hominem, heronem ш. а.

Дока: Wer den Ursprung des moldauischen Adels aufsuchen will, hat nicht nöthig nach den Beispiel anderer Völker zu ungewissen und dunklen Erdichtungen seine Zuflucht zu nehmen. Die von allen Gelehrten der Welt für bewährt erkannten griechischen und lateinischen Schriftsteller geben uns in diesen Stück das hellste Licht. Denn wir glauben nicht, daß Jemand läugnen wird, daß es römische Soldaten und Bürger gewesen sind, welche Trajan, nachdem er den König Decebalus überwunden, und das ganze dacische Reich zerstört hat, nach Dacien als neue Pflanzbürger versetzt hat etc. Auf welche Art aber der römische Stamm in Dacien so viele Jahrhunderte lang, von Trajan bis auf unsere Zeiten fortgepflanzt und erhalten worden, sind wir nicht Willens weitläufig nachzuweisen. Einen einzigen Beweis wollen wir denen, welche einen Zweifel haben, entgegen setzen; nemlich, daß die moldauische Sprache, die mehr als eine andere mit der römischen übereinkommt, zu deutlich auf die Ahnen unserer Nation führe, als daß Jemand etwas darwider einwenden könnte.

АДЕКЪ: „ЧЕЛ
 „ ЧЕ ВРЪ СЪ ЧЕРЧЕ УРЪИРЪ НОГІЛІТЪЦІЙ МОЛДОВЕ-
 „ НЕЩІ НЪ ЛИПСЕЩЕ, ПРЕКЪМ ФАК АЛТЕ НЪМЪРІ,
 „ СЪ СЕ ЛИПЪКЪ ДЕ НЕКЪНОСКЪТЕ ШИ АТЪНЕКОАСЕ
 „ СКОРНИРИ. КЪЧІ КЪ ОКРІПТОРІЙ ГРЕЧЕЩІ ШИ ДА-
 „ ТІНЕЩІ, ЧЕІ ДЕ ТОДЪ АЪМЪ ВЕРЕДНИЧІ ДЕ КРЕ-
 „ ДИЦЪ КЪНОСКЪЦІ, НЕ ДАЪ А АЪКРЪЛ АЧЕСТА ЧЕЛ
 „ МАІ АЪМИНАТ АДЕВЪР. НИЧІ НЪ КРЕДЕМ, КЪ ВА
 „ МИЦІ ЧІНЕВА, КЪ НАР ФИ ФОСТ МІЛІТАРИ ШИ
 „ ЧЕТЪЦЕНІ РОМАНИ АЧЕІЙ, ПРЕ КАРІЙ ІАЪ АШЕЗАТ
 „ ТРАІАН А ДАКІА КА ПРЕ НЕЩЕ ПЛАНТЕ ЧЕТЪЦЕНЕЩІ,
 „ АЪПЪ ЧЕ АЪИНСЪ ПРЕ ДЕКЕВАЛ ШИ СПАРСЪ ТОДЪ
 „ КРЪИМЪ АЪЧАСКЪ. ДЕ ШИ НАМ АВЪ АЛЪ МЪР-
 „ ТЪРІЕ, КЪМ КЪ АЪРІАН, (ЧЕЛ ЧЕ АЪПЪ МОРТЪ
 „ АЪИ ТРАІАН МЪЛТЕ ПРОБІНЦІЙ АСІАТИЧЕСЧІ АЪСЪ

„ пре

„ пре мжна Варварилор) нѣмай пентрѣ ачкіа наѣ
 „ кѣтѣхат сѣ пѣрзсѣкѣкѣ Дакиа, кѣчи сѣѣ темѣт
 „ пре атѣца четѣценій Романесчій, каріій ераѣ
 „ чи, сѣ ай арѣнче ꙗ стрикѣчюне: тотѣши ар
 „ фи де ажѣнс пентрѣ кѣносѣкѣторѣа де бекими
 „ Четиторѣю, спре а се ꙗкрединѣа деспре адеѣврѣа
 „ ачѣста, нѣмай де шѣѣв адеѣче аминте де да
 „ тина, карѣ ера ꙗтре Романій, де аѣнѣх карѣ
 „ ера оприт а лѣа пре чинеѣа ꙗ вѣрѣн деѣгон,
 „ аѣкѣкѣ наѣ фост Четѣцѣн ши Нокиа Роман. ꙗсѣ
 „ ꙗ че мод сѣѣ кибернисит, ши сѣѣ цинѣт На
 „ ціа романѣ ꙗ Дакиа ꙗтрѣ атѣтѣ сѣте де ани,
 „ дела Траіан іѣнѣ ꙗ тимѣѣриде ноаѣтре, нѣ
 „ врем пе лѣрг а арѣтѣ. Уна нѣмай мѣртѣѣріе
 „ врем сѣ адеѣчем асѣпра ачѣлора, каріій се ꙗ
 „ доеск, адеѣкѣ: кѣм кѣ линѣа Молдовенѣкѣкѣ,
 „ карѣ май мѣлт де кѣт Орі че линѣѣ, се асѣ
 „ менѣѣѣ кѣ чѣ латінѣ, кѣ мѣлт май априѣт
 „ аратѣ бекиа сѣнѣе Роман ал Націій ноаѣтре,
 „ де кѣт сѣ поатѣ Оре чине асѣпра ачѣстѣѣй аде
 „ ѣѣр ѣре О ꙗдоіалѣ ꙗ фаче.“

Кѣѣетѣнѣа кѣ е де ажѣнс, ꙗ фи арѣтѣт пре
 ачѣстѣй Скрііторѣй, каріій адеѣверѣѣѣ кѣм кѣ Ро
 мѣнній сѣнт дин Романій урѣнци, жѣдекаю а нѣ
 фи де липѣѣ май пре мѣлци (каріій ненѣмѣраци
 деспре Ромѣнній скрііторѣй сѣнт) ачи ай ꙗшира,
 чи а стрига кѣтрѣ тот ѣѣиторѣа де адеѣврѣ Чет
 титорѣю, ка кѣ еѣнѣ лѣаре аминте сѣ четѣѣкѣѣ
 Ціѣгацііле челе іѣн ачи арѣтѣте, ши нѣмай де
 кѣт (де ѣа фи прокопсит ꙗ Історіій) нѣ нѣмай
 ѣа причепе пѣѣма, урѣ ши рѣотатѣ, каре ферѣ
 ꙗ пептѣл Кѣртиторѣюлѣѣй дин Хале асѣпра Ромѣ
 нилор, чи ши деѣкѣѣлекарѣ сѣѣ урѣѣрѣ Ромѣ
 нилор дела Романіій чѣй беки, прѣ лесне ѣа кѣ
 ноасѣ.

Дин честе пизнз акѸма арѸтатѸ прѸ лѸмѸрит
се кѸлкѸе, кѸм кѸ РомѸнїй сѸнт адеврѸацї
СтрѸнепоцї а РомѸнїлор бекї; нѸ шѸѸ ажѸне
дарѸ КѸртигорїа дин Хале скопѸа чел пропѸс.

Фи дарѸ РомѸне! кѸ тотѸа акрединцѸа,
кѸм кѸ сѸнѸеле каре се стрѸкѸрѸ прин вѸнеле
тале, сѸ сѸнѸе кѸрат де Роман, ши нѸ те да
а те ашелѸ прин трѸнїй трѸфаши де Нацїа ро-
мѸнїкскѸ, ши не кѸноскѸторї де Історїй ши а
бекїмї, карїй вѸрѸ сѸ те амѸѸѸскѸ де а кре-
де, кѸ сѸшї оре че вицѸ де Еклавї; фїнда кѸ
унїй ка ачїй нѸмай дин ура мѸрїей нѸмелѸї
Роман, ши дин атересѸа сѸ ворекск.

Фїе де ажѸне асѸа датѸ, челе ремасе вор
принде бине алѸа датѸ! фѸрѸ машї кѸкѸрѸа,
аѸкѸ ар депѸне КѸртигорїа пїзма, ура, ши
тоатѸ порнїрїле челе пѸтимїтоаре асѸпра РомѸ-
нїлор, ши аѸкѸ нѸ нѸмай деспре вре о нацїе,
чи ши деспре вре о персоанѸ сѸнѸбратекѸ скрїїнда;
саѸ ва скрїа кѸ оменїе ши адеврѸат, прекѸм
се кѸбїне унѸї Консїліар, саѸ, аѸкѸ (май
ацелепецѸе лѸкрѸнда) кѸ тотѸа ва тѸчѸе.

Imprimatur

Pestini die 23-a Novembris 1827.

Joannes Theodorovits m. p.

G. n. u. R. Parochus Pestiensis,
Venerabilis Consistorii Asses-
sor, et Librorum Valachico-
rum Int. R. Censor.

